

Cemal Kemal Altun
"Yaşamak
istiyorum"

Alman devleti izin vermedi

16. SAYFADA

**Diyarbakır'da
ölüm orucu
sürüyor**

6. SAYFADA

16 parlamenterin bildirisi, Çağlayangil'in mektubu,
Demirel'in ikinci bildirisi, Cindoruk'un protestosu...

Belgeleri yayınliyoruz

Türkiye'de, özellikle siyasal partilerin kurulması ve seçim ortamına girilmesi ile birlikte, gözle görülür bir hareketlilik yaşanıyor. Başta AP ve CHP çevreleri olmak üzere sivil burjuva güçler cuntaya karşı tavr alıyorlar. Bu aynı zamanda Türkiye toplumu için yeni seçenek anlamına da geliyor. Bugüne kadar cuntaya karşı verilen mücadelede kendilerini yalnız gören devrimci demokrat güçler ciddi bir rakiple karşı karşıyadırlar. Ülkemizde verilmekte olan demokrasi kaugasında yeni bir boyut getiren bu odağa karşı, devrimci demokratik güçler kendi demokrasi anlayışlarında yeni açılımlar yaparak mücadele etmek zorundadırlar.

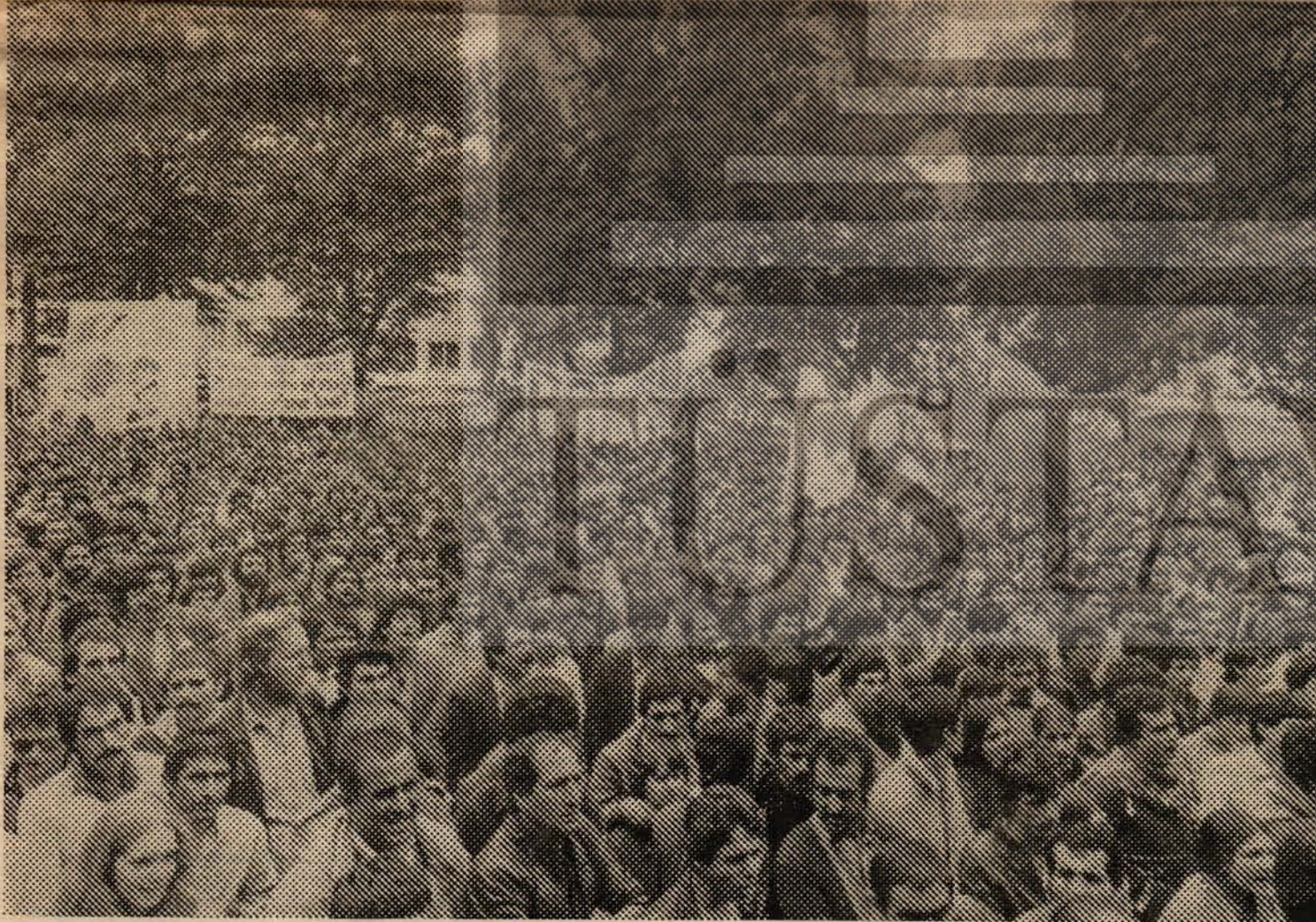
Bu nedenle, ortaya çıkan bu muhalefet hareketinin niteliğini saptamak ve cuntaya hangi noktalardan, nasıl tavr aldığını bilmek gerekmektedir. Devrimci demokratik güçler daha önce pek fazla hesap etmedikleri bu yeni gelişmeyi nasıl değerlendi-

rirlere değerlendirsinler, önce ciddiye almak zorundadırlar. Bugün asıl problem, devrimci demokratik güçlerin, kendi demokrasi anlayışlarını açabilmeleri, topluma mal edebilmeleri ve oluşan tüm burjuva seçenekler dışında, olumlu ve güçlü bir demokrasi perspektivi sunabilmeleridir.

Demokrat Türkiye, oluşmasını zorunlu gördüğü devrimci demokratik muhalefet hareketinin sorunlarının tartışıldığı bir platform olarak üzerine düşenleri yapmayı bir görev bilmekte-dir.

Bu sayımızda, ortaya çıkmakta olan burjuva muhalefetin özelliklerini ve tavr alışlarını açığa çıkaran bir dizi belge yayınliyoruz. Bunun devrimci demokratik güçlerin kendi tavrılarını belirlemelerine yarayacak önemli bir hizmet olduğu inancındayız.

12-13. SAYFADA

Cunta 3. yılında binlerce kişinin katıldığı gösterilerle protesto edildi

Bonn'da ilerici-devrimci-yurtsever yazar, sanatçı, gazeteci ve sendikacının GEW'le birlikte düzenledikleri protesto gösterisi geniş ilgi gördü.

Tüm Avrupa'da ve Avustralya'da askeri darbenin 3. yılı nedeniyle protesto gösterileri ve mitingler düzenlendi.

ARKA KAPAKTA

Bir hesaplaşmaya doğru

Doğru Yol ve SODEP seçimlere sokulmadılar. Böylece meydan sadece Cunta Partilerine kaldı. Demirel ve Baykal'ın içlerinde bulunduğu 16 eski politikacı yayınladıkları bildiriden dolayı İstanbul askeri cezaevine kondular. Şimdi bu iki partinin mahalli seçimlere de sokulmaması için Kanun teklifi hazırlanıyor. Teklifin doğrudan M.G. Konseyi üyesi tarafından hazırlanması niyetin oldukça ciddi olduğunu gösteriyor.

Burjuva Muhalefet ile Cunta arasında saflaşma artıyor. Taraflar birbirlerini niteleyiş tarzları, kullandıkları araçlar ile birbirlerinden giderek uzaklaşıyorlar ve her iki tarafta bugünkü verili koşullarda, tavr alışlarını sürdürmeye kararlı görüyorlar. En azından bugün için bir uzlaşmadan söz etmek mümkün değil. Hatta giderek artacak bir kutuplaşmadan, biçimi ne olursa olsun bir sertleşmeden karşılıklı açık ve net tavr alışlarından bile bahsedilebilir.

Cunta, AP ve CHP'ye karşı tavrının dozajını giderek artırıyor. Demokrasiye geçiş süreci olarak adlandırdığı süreçte salt AP ve CHP çevreleriyle değil, yanına alabilme şansı olduğu (Metin Toker ve benzeri) çevrelerle de bağımlı kopartıyor. Toplumda giderek artacak olan kesin bir saflaşmanın ilk göstergeleri bunlar.

Cunta hedeflediği yönetim tarzının yerleşmesi, oturması şansının AP ve CHP'yi devre dışı tutmaktan geçtiğine inanıyor. Bu nedenle elinde güç olduğu sürece AP ve CHP'ye karşı, onları normal koşullarda mücadeleye sokmamak için, her türlü tedbirleri başvuracaktır.

Burjuva muhalefet, sistemin kendisine sunduğu olanaklarla mücadele etme geleneğine sahiptir. Seçimler bu mücadelenin verildiği en önemli alanlardan birisidir. 6 Kasım'da seçimlere katılmaları engellenerek ellerinden önemli bir olanak alınan AP ve CHP çevrelerinin Bağımsız adayları zorlayacakları gözleniyor. Öte yandan Mahalli Seçimlere hazırladıklarını da ilan ediyorlar. Fakat, Generallerin bağımsız adaylarını büyük bir kısmını veto edeceklerine ve D.Y.P ile SODEP'in bu yolla seçimlere katılmalarını engelleyeceklerine kesin gözle bakılabilir. Ve yine bu iki partinin

Devamı 2. sayfada

1. sayfadan devam

Mahalli seçimlere de sokulmayacakları kesin gibidir.

Sivil Burjuva güçlerin ellerindeki tüm eylem olanaklarını alan, onların sistem içi mücadele etme koşullarını ortadan kaldıran bu politika neyi hedefliyor? Niçin Cunta sistemin uzun vadeli devamı açısından bu güçlerle uzlaşmayı tercih etmiyor? Cunta çevrelerinin düşüncesi şu hesaba dayanıyor olsa gerek. "Varlık koşulu, rejimin olanaklarını kullanmakla sınırlı olan bu güçlerin ellerinden her türlü legal imkanı alırsak dağılmak zorunda kalırlar" Böylece burjuva güçlerin rejimin veya ondan da öte düzenin korunmasındaki titizliklerini bilen Cunta onların bu zayıflıklarını kullanmak istiyor. AP ve CHP çevrelerini ancak radikal akımların başvuracakları yöntemleri kullanmaya iterek köşeye sıkıştırmayı hesaplıyor. Çünkü mücadelenin bu zeminde sürdürülmesi bir dizi "davetsiz misafir" in de devrede meşru bir güç olarak hesap edilmesini zorunlu kılar ki; bu da Cunta'ya burjuva muhalefet çevrelerini suçlayacak büyük bir koz anlamına gelir.

Böyle bir açmazla karşı karşıya kalan burjuva muhalefet düzenin devamı ve sürekliliği için rejime tüm aksaklıklarına rağmen onay verebilir, sessiz kalabilir mi? Gelişmelerin hiçte böyle olmayacağını tahmin etmek zor değil. Son sıralardaki çıkışları ile AP ve CHP çevreleri birçok şeyi göze almış görünüyorlar. Askerler burjuva muhalefetin mevcut zaafı nedeniyle herketsiz kalacağını hesap ediyorlarsa yanıılıyorlar. Aksine Generallerin bu katı tutumu onları tereddüt ettikleri birçok konuda da daha rahat davranmaya itebilir. Zaten AP ve CHP çevreleri Cuntaya karşı giderek sertleşecek bir sürece girmeye ve onun sonuçlarını göğüslemeye karar verselerdi Cuntaya karşı tavırlarını daha ılımlı koyabilirlerdi.

Burjuva muhalefetini kendisi açısından oldukça önemli ve herbiri bir dönüm noktası anlamına gelen bu kararları almaya iten nedir? Bu soruya kısaca, onların düzen koruma bilinçleridir diye cevap verebiliriz. AP ve CHP çevreleri, generalerin kendi rejimlerini, yönetim tarzlarını tutmak için düzeni tehlikeye soktuklarını görmekte. Ve düzeni korumak için, onun sürekliliğini sağlamak için (generaller ve onların rejimi ile sert bir çatışmayı dahi göze alarak) Cuntaya tavır almak zorunda olduklarını bilmektedirler. Bugün buldukları yerde olmazlarsa ve Cunta ile böylesi bir karşı karşıya geliş gerçekleşmezlerse düzenin sürekliliği tehlikeye girecektir.

Bugün bizlerin düşünmesi gereken şu olmalıdır: Burjuva muhalefet güçlerini, düzen partilerini bu derece tavır almaya iten, "düzenin devamını tehlikeye sokabilecek şey" nedir? Onları, güç bir zemine, hemde tarihlerinde hiç yapmadıkları biçimde ve boyutta alışmadıkları bir zemine itilmelerine rağmen, Cuntaya karşı tavır alıştan vaz geçirmeyen ana etken ne? AP ve CHP çevrelerini tutumlarında ısrarlı kılan şeyin kaynaklarını bulmak, bilmek zorundayız. Bu da ordu ile Devletle Türkiye toplumu arasındaki çatışmadır. Toplumun ordu ile devlet ile hesaplaşma arzusu- dur.

Klasik düzen partileri belli bir güvenle hareket ediyorlar. Toplumun ne dediğine, ne istediğine bakılarak verilecek kararlarda sorunun bu noktada çözümünde, kazanacaklarına kesin gözle bakıyorlar. Bu konuda son derece eminler. Toplumda buldukları desteğin ve çoğunluğun onlara yerine getirme sözünü verdikleri şeylerden geçmediğini biliyorlar. (Benzeri sözleri bugün MDP de HP de veriyor)

Türkiye Toplumunun asker-sivil elit kesime ve onların devletçiliğine karşı, tarihten gelen bir

kendisini ispat çabası vardır. Seçimle de olsa, oy mekanizması ile de olsa, Toplum bir biçimde Devlete karşı bağımsız varlığını, kişiliğini koymaya göstermeye çalışıyor. İşte düzen partilerinin üzerine oturduğu güç toplumun bu tarihsel özellikleridir. Ve onlar çok iyi biliyorlar ki eğer kendileri olmazsa bir başkaları bu enerjiyi, bu gücü bir başka yere götürürler.

Bu çatışmanın, toplumun bu gücünün bilincinde olan AP ve CHP (°) hiçbir biçimde bu potansiyele kaçırılmak istemiyor. Çünkü sonuç, toplumun onların da istemedikleri çözümlere yönelmesi olacaktır. Bu nedenle içeriği nasıl olursa olsun bir demokrasi kavgası vermek zorunda hissedyorlar kendilerini.

Gelinen noktada AP ve CHP ellerindeki tüm olanakları, kendileri açısından uygun olabilecek biçimlerde açığa dökmek zorundadırlar. Kendilerine bu kadar anlam veren şeyin ne olduğu özellikle 6 Kasım'da gösterilmek durumundadır. Eğer bunu yapamazlarsa, tabanlarını harekete geçirmede zorlanırlarsa önemli bir fırsatı değerlendirilmemiş olacaklardır. Çünkü Cunta'da bir kitle desteği aramaktadır ve kendi bildiği biçimde ve kendi metodlarıyla AP ve CHP tabanını -zorla da olsa - ele geçirebileceğini zannetmektedir. Dolayısıyla AP ve CHP kendi tabanlarını, kendi politikaları doğrultusunda, harekete geçirecek biçimleri bulmak zorundadırlar.

Bu nedenle özellikle D. Yol partisinin Özal'ı destekleyeceği türünden söylentilerin pek geçerli olamayacağını söylemek gerekiyor.

Cunta ile AP ve CHP arasındaki çatışmada en şanslı taraf Özal gibi görülüyor. Belki de gerçekten Turgut Özal tüm hesaplarını tarafların çatışması esasına göre yapmış olabilir ve aradan sınırlanabileceğini düşünüyordur. 12 Eylül döneminin "yeni" sayılabilecek partisini kuran Özal belki Amerikanın "Özel" ricaları ile seçimlere katılmayı başarabilir. Ve bir sürpriz'de yapabilir. Fakat bunun dahi Cunta için bir yenilgi olacağını bilmek gerekir. Cunta'nın Özal hakkındaki düşüncelerini ve neler yapabileceğini önümüzdeki dönem birlikte göreceğiz.

Bugün bütün ayrıntılar bir kenara, cunta ile burjuva güçler arasındaki çatışmanın demokrasi ekseninde de bir çatışma olarak sertleşeceğini tesbit etmek gerekmektedir. Bu çatışmayı elbette Demokrasi Kavgası olarak görmeyebiliriz de. Basit bir Koltuk Kavgası, iktisadi menfaat çatışması veya faşist kliklerin çatışması olarak açıklayabiliriz. Ve bizler açısından çok anlamlı olmayan, üzerinde durmaya değmeyecek bir olgu olarak ta ele alabiliriz. İşte böylesi bir bakışta bizlerin tümüyle devre dışı kalışımızın ön koşulunu hazırlar.

Demokrasi mücadelesi açısından bu zemin oldukça önemlidir. Devrimci demokratik güçler kendi demokrasi anlayışları temelinde devreye girmenin yollarını bulmak zorundadırlar.

Bu zeminde yapıcı olarak yer alabilmenin koşulu ise çatışmanın kaynaklarına inebilmekle mümkündür. Çünkü çatışmanın kaynağında ülkemizdeki gerçek demokrasi güçlerine güç katacak, onlara dinamizm verecek öğeler vardır. Bunun yolu'da, ilk önce bu toplumu biraz tanımaktan, insanlarımızı tanımaktan ve bu halka güvenmekten geçiyor. Bundan ötesi devrimci demokratik güçlerin demokrasi konusundaki tavırlarını gözden geçirmeleri ve Türkiye toplumunun tarihi özlemlerini de dile getirecek bir demokrasi anlayışına sahip olmaları ve bunu birleştirmeleri sorunudur.

(*) CHP başlangıçta asker-sivil bürokrat elitin partisi idi. Özellikle 1971'ler sonrası Ecevit hareketi ile belli bir nitelik değişimine uğradı.

12 Eylül'ün

Her önemli olayın yıldönümünde, geçen dönemin bir muhasebesini yapmak usulüdür. Fakat geldiğimiz noktada bizi geçen üç yılın toplu bir değerlendirmesine, derinliğine bir analizini yapmaya teşvik eden şey hiç de bu değil. Çünkü, özellikle son aylarda meydana gelen bir seri olayın ışığında açıkça görebilmekteyiz ki; 12 Eylül'ün ilk iki yılı süresince belli bir yönde gelişen olayların seyri artık değişmeğe başlamıştır. Süreç, onu şimdiye kadar istediği gibi yönlendirmiş gözükürken askeri diktayı tökezleten oluşumların devreye girmesiyle önemli ölçüde başkalaşmış, adeta bir dirsek dönülmüştür. Yıllardır ülkeye çöken kederli, bezgin, acısını öfkesini içine gömmüş karanlığın alaca karanlığa çevrildiği bir kesim noktası yaşanmaktadır şimdi. Ve herşey, Türkiye'nin devrimci-demokratlarının bu alaca karanlığı bir şafak vaktine dönüştürmek sorununu "bugünün sorunu" somut durumundan önelerine koymaları gerektiğini göstermektedir. Fakat şunu da açıklıkla teslim etmeliyiz ki devrimci-demokratlar, başlayan yeni dönemin bu ilk evresinde şekillenmekte olan mücadele zemininde henüz etkili bir güç, faktör olarak bulunmamaktadırlar. O bakımdan yapacağımız analiz ve değerlendirmenin bize bunun imkan ve kaynaklarını araştırıp gösterme yönünde olması gereklidir.

DARBE NEDEN KOLAYCA BAŞARI SAĞLADI

12 Eylül darbesinin niçin yapıldığına dair bugüne kadar çok şey söylendi. Doğrusu, yanlış ile hala yer yer süren tartışmayı bir yana bırakıyoruz. Çünkü inanıyoruz ki özellikle bugün bizi çok daha anlamlı, aydınlatıcı sonuçlara varılabilecek başlangıç sorusu darbenin niçin yapıldığı değil, neden bu denli kolay başarıya ulaşabildiğidir. Bu nokta üzerinde titiz bir önemle durmak zorundayız. Çünkü 12 Eylül'ün çok öncesinden beri ufukta bir darbe ihtimalini görmüş olanların hemen hepsi, böyle bir darbenin gerçekleşmesi halinde darbecilerin ancak uzunca bir süre sonra, bir dizi direnmeyle, kitlesel karşı koyuşlarla cebelleştikten sonra ülkede denetimi kurabileceklerini düşünüyordu. Ülkede siyasal cepheleşmenin kitlesel çatışmalar boyutunda yaşanır hale gelmiş yüksek gerginliği ortamı bu düşünceleri destekliyordu. Fakat darbe ertesi durum tam anlamıyla şaşırtıcıydı. Darbeciler kendilerinin de hiç ummadıkları kadar kısa sürede ve adeta direnmesiz, tüm ülkede denetimi sağladılar. 12 Eylül öncesinde peşlerinde binlerce insanı sürükleyen, pek çok yerleşim alanında tek otorite konumunda bulunan radikal siyasal hareketler birden bire etraflarındaki kitlesel halkın daralıp çekildiğini gördüler. Askeri Diktanın öncelikle bunları hedefleyen saldırısı bu koşulda hızla etkisini gösterdi. Darbenin ilk 3 ayı dolduğunda bu hareketlerin tümü

ağır darbelerin altında ezilmişlerdi. Öte yandan varolan demokratik düzenin tüm kuruluşları çoğu kez yüz kızartıcı bir teslimiyetle diktaya başeğmiş, sonuç olarak 12 Eylül öncesinin siyasal tabanı, sanki kumdan sütünler üstünde duruyormuş gibi ilk dokunuşta çökmüştü. Bu genel çöküşü Askeri Diktanın baskı, terör ve vahşetiyle açıklamak yanıltıcı bir kolaylık olur. En azından şu dikkate alınmalıdır ki; işbirliği halinde yürüttükleri baskı, terör ve vahşet kampanyalarına karşı hiç de yılmayıp geri çekilmemiş, aksine silahlı ve yer yer kitlesel katliamlarla mukabele edilebilmiş, üstelik bunu 1978 sonunda ilan edilen sıkıyönetime rağmen sürdürülmüştür. Askeri Diktanın Faşist hareketi de sindirip dağıtmaya yönelmesinin son kitlesel hareketle "darbenin tarafsızlığı" biçiminde bir izlenime yol açtığını söyleyerek 12 Eylül ertesinde ülkeye egemen olan duygunluğu, Apolitik havayı açıklamaya kalkmak da aynı derecede yanıltıcı ve yanlış olur.

Bizce, bunun ana nedeni, 12 Eylül'ün hayli öncesinden itibaren geniş halk kitlelerini sarmaya başlayan umut kırıklığı, bezginlik yüklü eğilim, onun doğurduğu apolitikleşmedir. Her ne kadar, siyasal çatışmaların, iç savaş noktasına varan kitlesel bölünmelerin politika yüklü havasında, o görüntüler altında bu eğilimin işleyişini görmek kolay değilse de; şimdi o döneme uzaktan bakıldığında insanların, hatta militan kesimlerin bu siyasal hareketsizliğe katılış saiklerini örneğin 1973-1977 dönemiyle kıyasladığımızda- aradaki ciddi farkı ve politik söküntünün ipuçlarını kavrayabiliriz. Türkiye toplumunun tarihindeki en yaygın ve dinamik siyasal hareketliliği yaşadığı o yıllarda ya "insanca, hakça bir düzenin vaadediciliğinde veya" çok daha üst beklentilerle özdeşleştirilen "sosyalizm" in parlaklığında tarihsel ve güncel sorunlarının nihayet çözümünü bulabileceklerine inanan, bunu kuvvetle üman insanlar, bunun için öne atılmış militanlar vardır. Fakat özellikle 1977 den sonra iktidara gelerek kendi asıl gerçekliğini gösteren CHP, nasıl "insanca hakça bir düzen" e bağlanan insanlarda çarpıcı bir umut kırıklığı yarattıysa benzer bir sonuç "sosyalizm" etrafında toplanmış kitlelerde de görülmeğe başladı. Sosyalizm kendileriyle mümkün ve hatta özdeş gösteren bir dizi grubun, partinin eylemleriyle, iç çelişkileriyle, dış dönük tavırlarıyla ortaya koydukları gerçeklik karşısında sosyalizme duyulan inancın sarıldığı, kırılgan bir köktümserliğin yayılmaya başladığı görülebiliyordu.

Eğer 1973-1977 döneminin coşkulu toplumsal muhalefeti bu duruma gelmeseydi, değil askeri darbenin anında ortama hakim olması, askeri darbeye kalkışmak bile cesaret isterdi. 1971 askeri müdahalesinin ertesinde hiç kimsenin öngörmediği bir siyasallaşma atılımıyla kurulu düzenin kendine

HÜSEYİN

UĞUR DURAK

IMPRESSUM

Herausgeber/Sahibi: ADA Verlags- und Handels GmbH.

Redaktionsanschrift/Yazışma adresi : ADA Verlag, Postfach 25 04 63, 5000 Köln 1

Verantwortlicher Redakteur/Sorumlu Müdür: A. Danış. Bonner Str. 24, 5000 Köln 1

Telefon : (0221) 21 90 64
Telex : 8886601 ada d

Druck/Baskı: Kon-Stahl-Stiftung KG, 5309 Meckenheim. Erscheint monatlich/Aylık dergi

ÖDEMELER İÇİN

ADA Verlag
Postscheckamt Köln
Konto Nr. 321 568-508
BLZ: 370 100 50

Deutsche Bank Köln
Konto Nr. 330 25 51
BLZ: 370 700 60

4. yılına girerken...

tanıdığı etkinlik sınırlarını zorlayıp geçen bu halk hareketi karşısında asker-bürokrat elit herkesten fazla ürkmüş, bu gelişmeyi iliklerine kadar sinmiş bir nefretle izlemiştir. Toplumsal muhalefet hareketindeki coşkunluğun iyice azaldığı, umut kırıklığının iyice sezi- lebilir olduğu an... Askeri-bürokrat elitin dışlarını gıcırdatarak beklediği zaman işte bu zamandı. O zamana kadar bu halk hareketini düzen kanalları içinde massedebilmenin yollarını deneyen düzen partileri de ekonomik yapının ağırlaşan krizi koşullarında tıkanıp kalınca "generallerin gece- si" için artık herşey hazırды.

CUNTANIN DEMOKRASİNİN KÖKÜNÜ KAZIMA SEFERİ

Daha 1 Ocak'ta açıklanan "uyarı mektubu"yla generaller siyasal amaçlarının hiç de "terör ve anarşi" süratle önlemek, bunun odakları sayılan örgütleri acımasızca ez- mekten ibaret olmadığını resmen ilan etmişlerdi. O mektupta ve daha sonra 12 Eylül bildirimlerinde "demokratik düzen" in bütün kurum ve kuruluşları temelden suçlanıyor ve hatta "terör ve anarşi" nin bu yapıdan üre- diği söyleniyordu.

O gündendir ki Cunta, işbaşına geli- şinin ilk 3-4 ayında "terör ve anarşi" ile doğrudan özdeşleştirdiği siyasi hareketleri ezip, sendika ve dernekleri kapatıp geniş tevkifler, insan avı ve işkence kampanyaları ile bu "düzen dışı" kesimi bertaraf ettikten sonra, saldırsını eski siyasal düzenin siyasal güç ve kurumlarına yöneltti. Evren, Ocak 1981'den itibaren başlayan yurt gezilerinde "anarşi ve terör" ü sindirmiş olmanın kibirli gücüyle büyük düzen partilerine, kadrolarına karşı hakaretli bir dille saldıyordu artık. O yaz faaliyete geçiren Danışma Mec- lisesi seçime tarzı, kullanılan ölçüt- ler yeterli ipuçlarıyla gösteriyordu ki cunta, sadece demokratik hakların alabildiğine kısıtlandığı, devlet baskı gücünün azami ölçüde arttırıldığı bir yönetim ve siyasi yapı kurup, iktidarı devretmek niyetinde değildir. O, bütün bunların yanı sıra kendi müdahale ve denetimini sistemin tepesine yer- leştiren tüm mekanizmaya el atabilir- nate gelmeyi de amaçlamaktadır. Ni- tekim Anayasa taslağı ortaya çıktı- ğında bu bütün açıklığıyla ortaya çıktı. Yalnızca sol-demokratik kamuoyun- dan değil, birçok burjuva demokrat çevreden ürkek ve dolaylı ifadelerle de olsa kurulmak istenen anayasal düze- ne eleştiriler yükseldi. Bu, bırakın "demokrasi" yi, ordunun yönetimi si- villere terketmesi bile değildi. Bütün devlet sistemi, yasama erkini aşabi- len, yargı erkini denetim altına alabi- len Cumhurbaşkanlığı kurumu etra- fında merkezleştirilmiş; Genel Kur- may, Üniversite ve TRT dahil birçok kuruluşun yönetimine müdahale eder hale getirilmiş, yüksek komuta heye- ti-Cumhurbaşkanına tanınmış yetki- leriyile zaten güdülmüş-hükümet üzerinde emredici fonksiyonlara sa- hip kılınmıştı.

Vaktiyle AP tarafından önerilen

"güçlü Cumhurbaşkanlığı" na daya- lı anayasal düzen ile aralarında benzerlik kurulmasına rağmen ortada önemli farklar vardı. Yüksek komuta heyetine böylesi yetkiler tanınmama- sı bir yana; AP; cumhurbaşkanını halkın doğrudan oylarıyla seçtiriyor, do- layısıyla onu parti-veya partilere- dayandırıyor, kendi deyişiyile "meşru- yet ve gücünü "mili irade" de alan bir cumhurbaşkanı öneriyordu. Oysa cuntanın çok daha geniş yetkiler- le donanmış cumhurbaşkanı mec- lise seçilecekti. Bu dar platform, ordunun adayının zorla seçtirilebil- mesine uygun olduğu için tercih edilmişti. Herkes biliyordu ki ordu bu seçim tarzıyla en az iki Cumhur- başkanlığı döneminin kendi göster- diği kişiyle doldurulmasını garanti-lemek istiyordu.

Daha çok bu Cumhurbaşkanlığı kurumu üstünde yoğunlaşan, kısı- men de demokratik hakların kısıtlanmasını konu alan eleştirilerle birlikte ülkedeki burjuva sivil muhalefetin ilk ürkek karşı çıkışları başladı. Fakat Cunta hiçbir eleştiri- ye taviz vermeden Anayasa tasarı- sını tamamen kendi siyasal istekle- rine göre düzenledi ve böylece refe- randuma koydu.

"EVET"İN GERİSİNDE NE VARDI?

Belli işveren çevreleri hariç kamu- yunun hemen her kesiminin hoşnut- suzluğunu duyurduğu bu anayasa yüzde 92 gibi bir oy oranıyla kabul edildi. Kabul oyunun bu denli yüksek oluştunda, cuntanın oy vermeye ilişkin aldığı bir dizi önemin, birçok kırsal alanda yaptığı açık zorlama ve tehditlerin yanı sıra asıl önemli etken, "hayır" oyunun yüzde 50'yi aşması halinde ne olacağını, neyapılacağını bilinmemesidir. Cunta, bilinçli olarak bu konuda sustu. "Hayır oyunu milletin demokrasiyi istemediği, bizim yönetiminizi istediği anlamına gelir" diyen Evren, "Hayır" oyunun tam da bunun aksi demek olduğunu pekala bilmekte ve bu sözleriyle "Hayır" diyenlerin iktidarı namuluların ateşin- den geçerek gelip kendilerinden zorla alabileceğini aksi taktirde iktidarları- nı sürdüreceklerini söylemiş oluyordu.

Ne anayasaya açıkça hayır diyen, onu temelden rededen sol demokratik güçler, ne de en yakın çevrelerine Anayasaya karşı olduklarını söyleyen CHP ve AP yönetimleri, halka "Hayır" dan sonraki süreçte ilişkin hiçbirşey söylemedi. 12 Eylül'ü bazı filisten orta tabakalar hariç -sevinçsiz, hatta ke- derli bir suskunlukla karşılamış- geniş halk kitleleri Anayasa'ya "Evet" der- ken de aynı bezgin suskunluk içinde- diler. İçlerinde hayır diyebilecek bü- yük kesim, vereceği "Hayır" oyunu sahiplenmesi, onun gereğini istemesi halinde yapması gereken göreve ken- disini hazır hissetmiyordu.

BURJUVA MUHALEFETİ TEDİRGİNLEŞİYOR

Anayasa oylaması arifesinde "Ha-

yır" eğiliminde olduklarını kendi ör- gütlere, o kanalla da topluma duyurmuş olan, fakat cuntayla bu aşama- da çatışmaya girmekten de kaçınan AP-CHP yönetimleri ile askeri dikta arasındaki mücadele bundan sonra adım adım su yüzüne çıkmaya başladı. Her ne kadar her iki tarafca da uzlaşma kapıları her zaman açık tutulmuşsa da, cuntanın bu uzlaşmaları kendi iradesinin kayıtsız kabulü şartına bağlar biçimde davranması karşı- sında ipler giderek gerildi. Son kez referandum sonrasında özel olarak AP kanadı ile yapılmak istenen uzlaş- ma teşebbüsü de aynı nedenle sonuç- suz kaldı.

Anlaşıldığı kadarıyla cunta başlan- ğında bunu fazlasıyla önemsemedi. Referandum sonuçlarını kendilerinin her durumda onayı olarak değerlendi- ren cunta çevreleri, bir ara bu yüzde 92 evet oyunu toparlayacağına güve- nilen bir "merkez-devlet partisi" kurmayı bile gündeme getirdiler. An- cak bu yüzde 92 oyun verilme koşul- larını psikolojisini hesaba katan daha gerçekçi bir eğilimin ağır basmasıyla 12 Eylül öncesi siyasi yelpazenin mer- kez - sol ve merkez sağ unsurlarına yönelik iki güdümlü parti kurudurul- ması projesi uygulamaya konuldu.

AP ile son uzlaşma girişimi bu aşama- da oldu. Ancak gerek AP ve gerek- se CHP kadrolarının büyük bölümü, düzenin orta ve uzun vadeli çıkarları açısından Cunta'nın dayatığı modeli benimsemenin daha'sı Cunta ile uzlaşmış görünmenin son derece tehli- keli ihtimallere gebe olduğunu ve bu tehlikeyi önleyebilmenin şimdiden koşullarını hazırlayabilmek için Cunta-yla ve onu temsil eden kuruluşlarla aralarına açık sınır koymanın gerekli olduğunu çoktan kararlaştırmışlardı. Deneysel düzen partileri olarak AP ve CHP toplumun sesini, taleplerini, ka- tılma isteğini budenli kısıtlayan bir siyasal düzen ve devlet sisteminin var- lığında, ağır iktisadi-sosyal-kültürel sorunları süregelen Türkiye toplumu- nun er geç bir arayışa yöneleceğini ve herhalde bu durumda "majesteleri- nin iktidarı ve muhalefeti" rolünü oynayan partilere değil, siyasi düzen dışı odaklara doğru akacağını pekala kestirebiliyorlardı. Cunta böyle bir durumdaki cevabını zaten hazırlamış- tı: Terör, vahşet 12 Eylül uygulamala- rıyla bu konuda sınır tanımadığını kanıtlamış olan Cunta'nın sivil giyim- si; giyindirilmiş partileri iktidar ol- sun muhalefet olsun aynı anlayışın savunucuları olacaklardı.

ASKER SİVİL BÜROKRASİNİN SİYASAL ANLAYIŞI, TÜRKİYE TOPLUMUNA BAKIŞI

Siyasal hakların kısıtlandığı, muha- lefet eğilimlerine karşı baskı ve terör- ün öne çıkarıldığı bir düzenin sürekli olamayacağına ilişkin o çok bilinen uyarılara Cunta ve onun siyasi ekipleri kulak tıkıyorlardı. Çünkü, onların si- yasal anlayışlarının özünde Türkiye halkının "adam olmazlığı" şeklinde özetlenebilecek tarihsel bir önyargı vardır. Onlara göre bu halk gelişme-

miş ve gelişemeyecek bir çocuk gibi- dir. Ne kendisini yönetebilir nede kendisine gerçekten iyi yöneticileri seçebilir. Kolayca kandırılabilir, gev- çek bırakılınca şımanır.

Ama ciddi devlet gücü, zoru karşı- sında suspus olmak, devlete itaat ve korku da iliklerine işlemiştir. O ba- kından hem "çağın icabı" diye de- mokrasiyin bir takım şekilli kurumla- rını almak, ama öte yandan halkı sıkı devlet denetimi altında tutmak- başka milletlere değilse bile- Türk milletine en uygundur. Asırların alışkanlığıyla bu millet, paşaların tepede dikildiği bir devlete isyan edemez. Kendisini bu milletin doğal yöneticisi "memleket- in gerçek sahibi" görgelmiş asker- sivil üst bürokrasinin 1980 darbesi ko- şullarında nihayet olanca asıklığıyla sergilemek ve uygulamak fırsatını bulduğu öz siyasal-toplumsal anlayış böyle özetlenebilir.

Türkiye halkını aşağılık bir sürü gibi gören bu zihniyet şu veya bu siyasi akıma, şu veya bu iktisadi-toplumsal programa karşı olmanın öncesinde bizzat topluma karşıdır, onu düşman gibi görür. Onun için sivil toplumun seçimler yoluyla etkinliğini duyura- bildiği mahalli yönetimlerden dernek- lere kadar tüm örgütlenmelere, seçim- le gelinen her makama karşı, siyasi eğilimi ne olursa olsun peşin bir şüp- he ile bakar. Şu yada bu oranda hitab ettiği kitlelerin taleplerini yansıtan, on- ları dikkate almak zorunda olan bütün bu kuruluşlar ve görev yerleri, "dev- letli" lerin gözünde halk çamuru- na bulaşmışlardır. Gücünü, etkinliğini sağladığı kitle desteğinden alan siyasi partiler, seçim kazandıklarında ikti- dar olabilecekleri için özel bir şüp- he konusudurlar. "Devlet" e halk çamu- runun sızabileceği bu kapı, önceden düşünülerek alabildiğince daraltıl- mıştır. Seçimi kazanacak partinin işgal edeceği hükümet makamının özerk yetki alanı kısıtlanmıştır. Cum- hurbaşkanının her düzeyde denetimi ve yüksek Komuta heyetinin emredici kararları altında çalışacak bu maka- mın, sözü edilen organlarla uyum sağlamadıkça etkin olabilmesi müm- kün değildir.

İşte bu zihniyet, 15 Nisan 1983 de partilerin kuruluşuna izin verilmesi ile birlikte gelişen olaylarda örtülerini atmak zorunda kalarak kendini çıplak biçimde sergiledi.

ÇATIŞMA AÇIĞA ÇIKIYOR

Cunta, uzlaşmaya yanaşmayan AP ve CHP'nin devamı partilerin kurul- masına başlangıçta ses çıkarmadı. Toplumun politik ilgisinde gözle görü- lür bir kıvılcıktan olmamasına ve referandum deneyine güvenerek umu- yor olmalıydı ki; Cunta'nın açıkça lan- se ettiği partiler karşısında, aynı alan- lara hitabedecek AP ve CHP devamı partiler, gözle görülür bir destek üst- tünlülüğü sağlayamayacaklar ve belki de Cunta'nın gazabından ürken halk AP ve CHP girişimlerine büsbütün uzak kalacaktır.

Oysa tam tersi oldu. kısa bir süre içinde apaçık belli oldu ki; "gücümü-

zü halkın desteğinden alıyoruz" diye ortaya çıkan AP ve CHP'nin de- vami partiler karşısında, aynı alanla- ra "gücümüzü askeri yönetimden alıyoruz" dercesine giden Cunta par- tilerinin hiçbir şansı yoktur. Cunta'nın açıkça iktidar partisi olarak lanse et- tiği MDP'nin normal koşullarda yapıla- cak seçimde değil iktidar olmak, seç- im barajlarını aşma şansı bile tehli- kededir.

Halkın yavaşa da olsa bu kıvılcığı bir dönüm noktasını haber veriyordu. İşbaşına geldiğinden beri istediği he- deflere direnmesiz erişen Cuntanın si- yasal-toplumsal taaruzlarının sınırına geldiğini gösteriyordu. Bugüne de- ğer çeşit zor araçlarla tehdit iradesini kabul ettirmiş gö- rülüyor. İlk kez burada tehdit, asker- vemet edildiğini gördü. Bu gö- rülmüş fakat belirgin mukavemet, Cunta'nın prestiji referandum zaferi gibi askeri yönetimin meşruiyet argümanlarını da temelden sarımsaya yetmişti. Orta- ya sürdüğü partilerle birlikte kendisi de en azından manevi bir yenilgiye uğramış oluyordu. Bunun öfkesiyle Cunta, AP devamı partiyi, kendi koy- duğu kuralları da çiğneyerek kapattı. Aynı anda AP ve CHP'nin önde gelen yöneticilerini sürgüne yolladı, yeniden yüzlerce kişiye siyaset yasağı koydu. Ardından CHP devamı SODEP kuru- cularına veto yağdırdı.

BUGÜNÜN KAVGASINDA YAKIN GELECEĞİN KOZLARI

Ancak bu saldırı burjuva muhalefeti geriletmedi. Nitekim AP, hemen yeni bir partiyi (D.Y.P) ortaya sürdü. CHP'nin ürünü SODEP, veto zılgıtıyla verilmiş emri duymazdan gelip devam kararı aldı, cuntanın karşısına yeni adaylarla çıktı. Böylece iki aya yakın süren bir sivil savaşı başladı. Burjuva muhalefet partileri cuntaya karşı hiç- bir suçlayıcı, eleştirici söz sarfetme- den, aksine aşırı saygılı bir usulüla cuntanınardarda veto ettiği adayları- nın yerine hemen yenilerini takdim ettiler. Ama artık cunta dahil herke- z sessizce ama ilgilile olup biteni seyre- den tüm toplum gayet iyi bilmektedir ki ne bu suskun ve saygılı usulüla cunta-ya itaat etmiş olmaktadır ve ne de cuntanın o parti kurucu adaylarını bir kısmını veto etmemesi burjuva muhalefetle mücadeleden vazgeçme- si demektir.

En azından her iki tarafın bilinçli politik taktisyenleri bilincinde olma- lıydılar ki; bu iki ay süren sessiz çekiş- me taraflar bir sonraki aşamada birbirleri aleyhine kullanabilecekleri ideolojik- hukuki kozları sağlamak, karşı tarafın tavırından bunları dev- şirmek amaçlıydılar. Örneğin cunta- nın amacı, burjuva muhalefetle ara- sındaki sorunun basit bir kadro soru- nu olduğu izlenimini verebilmektir. Başından beri "eski politikacılar", "eski partiler" argümanını kullan- ması, kendi amacının yalnızca "yeni politikacı tipi" nin ortaya çıkmasın- dan ibaret olduğunu iddia edegelmesi

bundandır. Ve bunun için de DYP ve SODEP'in bazı kurucu adaylarını onaylamak taktiğini kullanmıştır. Öte yandan ise DYP ve SODEP, başından beri "Milletin, halkın desteği" nin kendilerinden yana olduğunu vurgulayagelmış, ayrıca gösterdiği kurucu adaylarını yeni isimlerden veto edilmesi şaşkınlık yaratacak kişilerden seçerek cuntanın argumamını zayıflatmak istemişlerdir. Bunda başarılı da olmuşlardır.

Fakat asıl ideolojik-hukuki kazançları cuntayı meşruluğu tartışılır bir zemine düşmek zorunda bırakmalarıdır. Cuntanın kendilerini 6 Kasım seçimlerine sokmayacağı hesaplayarak, -belkide bunu bile bile- kurucu aday gösterme oyununu sonuna kadar oynadılar. İki üç kurucu aday eksik diye seçime sokulmaması, hem 6 Kasım seçimlerini, hem muhtemel MDP hükümetini, hem de bizzat cuntayı, onun tüm organlarını cunta Anayasasına ve yasalarına göre bile meşruluğu temelden tartışılır bir konuma oturtmuştu. Cunta söz konusu partileri seçime sokmamakla belki peşin iktidar adayı MDP'nin kazanmasını garantilemiş olabilir. Ama BTP'yi kapatmakla başlatıp sürdürdüğü tavnyla, önümüzdeki dönemde muhalefetin eline onu rahatlıkla gayri meşru ilan edeceği bir koz vermiştir. Daha doğrusu burjuva muhalefeti cuntayı, kendi mücadele tarzı için çok önemli bir motifi vermek zorunda bırakmıştır.

Tam da bu noktada devrimci-demokratların tavri sorununu gündeme getirmek gerekiyor.

DEVİRCİ-DEMOKRAT AKIM BU İKİ MÜCADELEYİ ÜÇ CEPHELİ HALE GETİRMELİDİR

Şurası bir gerçektir ki; yukarıda genel çizgileriyle tanımlanan siyasal ortam, devrimci-demokrat eğilimleri büyük ölçüde bertaraf edildikleri, Türkiye Sosyalist hareketi denilen geniş alanın tüm unsurlarını hemen tamamen etkisiz hale getirildikleri bir dönemde geniş halk kitlelerin bezgin bir apolitikleşmeye gömüldüğü koşullarda, cunta ve onun siyasal kadroları ile burjuva sivil güçler arasındaki mücadeleden ürünü olarak bugünkü almıştır. Şu anda ortamın henüz adı ve içeriği belirlenmemiş olan siyasal mücadele, hazır tarafları, şekillenmemiş olan hesaplaşmanın şüpheci ünlü güçleridir. Devrimci mücadele tarzı ve geniş halk kitleleri için bu sahnede yerlerini almamıştır. Fakat bu, olayın ileriki safhalarında etkin biçimde yer alamayacakları demek olmadığı gibi, şu anda ortami belirleyen güçlerin onları kaale almadıkları anlamına hiç gelmez. Eğer şimdiye kadar yazılanlarda gerçeğe anlatılabilecek, özellikle burjuva sivil muhalefetin Cuntaya karşı açtığı mücadelede başansızını hemen tamamen halk kitlelerinden alacağı desteğe, onları harekete geçirebilecek gücüne bağlandığını söylemeye gerek yoktur. Şüphesiz ki bu noktada onların sorunu bu desteğin hangi motiflerle sağlanabileceği, buna uygun olarak hangi kanallarda, eylem tarzlarında aktifleştirebileceğidir.

Şu andaki güç durumu ne olursa olsun sivil burjuva güçler bu sorunu önlerine koyduklarında devrimci-demokratları kaçınılmaz olarak hesaba katmak zorunda olduklarının bilincindedirler.

"DEVLET'E, ONUNLA ÖZDEŞLEŞMİŞ ZÜMREYE KARŞI TARİHSEL HALK TEPKİSİ

Çünkü herşeyden önce bilmektedirler ki; eğer aynı ekonomik-sosyal programlara sahip cunta partileri ortadayken, toplumun büyük çoğunluğu adeta otomatik biçimde kendilerinden yana eğilim gösterdiyse, ve bu eğilim cuntanın açık tehditlerine rağmen sürebildiyse, bunun nedeni; sadece "demokrasi" arzusu veya kendi kadrolarının güven vericiliği değildir. Halk, "kurucu adayları" adı sanı duyulmamış kişilerden oluşan DYP ve SODEP'e eğilimini belirtirken, ne onların niteliğini ne de "demokrasi" ye bağlılıklarını ölçmüş değildir. Buna gerek duymuyordu. Bu partilerin cuntanın karşısına çıkması olmaları yetiyordu. Partiler bunun farkındaydılar. Kendilerine yönelik eğilimlerde dile gelen şeyin, Türkiye halkının nadiren söze dökmüş, örtülmüş siyasal bilincin odağına asırların deneyiyle yerleşmiş olan "devlet" kendilerini bu devletle özdeşleştirmiş "devletliler

zümresine" -tepkisi olduğunu- en azından son yarım yüzyılın siyasal tarihiyle biliyorlardı. 1946'dan 1977'ye kadar halk kitlelerinin coşkulu desteğiyle iktidara gelen bu siyasal gücün, halkın bu tarihsel tepkisine açık veya artık seslendiğinin, böyle bir mesajı verdiklerinin bilincindedirler.

Yakın tarih boyunca bu tepki potansiyeline seslenen siyasal hareketler (DP-AP ve 1970'lerin CHP'si) "millet iradesi" veya "halk iktidarı" sloganlarını bu amaçla seçmişlerdi. Biliyorlardı ki bu sloganlar, "devlet" i toplumun varlık nedeni sayan ve gerektiğinde bu "devlet" in toplumun irade ve isteğine rağmen toplum üzerinde kendi bildiği gibi ve sınırsız müdahalede bulunabileceğini esas alan geleneksel "devletçi" anlayışa, bunu temsil eden ve kendilerini bu "devlet"le özdeşleştirerek "memleketin gerçek sahipleri" olduklarını düşünen, öyle de davranan-zümlere karşı duyulan tepkiyi, bunu reddedişi çağırılmakta ve o yüzden de coşkuyla benimsenmektedir. Şüphesiz sözkonusu siyasal partiler bu tarihsel tepkiyi olanca açıklığıyla ortaya dökmekten titizlikle kaçınmış, ona mümkün en dar boyutta dolaylı bir ifade ve tatmin tarzı bularak avutup kullanmışlardır. Ancak bu böyle olmakla birlikte dik katli bir analiz gösterir ki; düzen partileri için bu yol gitide zorlaşmaktadır. Her defasında onu düzen kanalları içinde harekete geçirebilmek için eskisine ek olarak bir başka boyutunda seslenmek ona uygun yeni bir kanal açmakta gerekmektedir. Nitekim 1970'lerin CHP'si bu tarihsel tepki potansiyelini kullanma imkanı DP-AP çizgisinden devralırken, o tarihlere kadar DP-AP nin oy depoları olagelmış yığınları kendi etrafında toparlama başansızını gösterirken bunu yapıyordu. DP-AP'nin yalnızca "Yöneticilerini seçmek ve değiştirebilmek imkanı"ndan ibaret, sadece bu boyutta bir tatmin sağladığı halka, "Halk iktidarı" kavramıyla yaklaşır dolayısıyla yalnız bunlar değil, yönetime de katılabilecek boyutunu getiriyor, bunun yanı sıra "İnsanca hakta bir düzen" vaadini ekliyerek başta iktisadi sömürü olmak üzere hayatın öteki boyutlarında yönelik bir değişim izlenimini de uyandırmak gereğini duyuyordu.

İşte bu evrim çizgisinden dolayıdır ki sivil burjuva muhalefet, devrimci-demokrat bir akımın kendilerini dışta bırakabileceğinden endişelidirler. 1970'li yıllarda büyük kısmıyla CHP'nin "Halk iktidarı" sloganı etrafında toplanan halk muhalefeti bu aşamada tatmin edilemeyen boyutlar, geleneksel devlet anlayışının en çıplak, en üst biçimde şekillendirildiği 12 Eylül rejimine karşı kaçınılmaz olarak gelişecek halk tepkisini kanalize etmekte bunların yetersiz kalması ciddi bir ihtimaldir. Bu, söz konusu tepkiyi kullanmak ve kanalizetmek planını alt üst edecek bir "tehlike"dir. Bu tehlikeyi organize etmeye aday bir devrimci-demokrat akımın çekirdekleri vardır. Devrimci-demokrat akım, burjuva partilerin sorunu yalnızca dar siyasal boyuta sıkıştırarak, salt genel oyu ve vesayetsiz bir parlamenter rejimi talep eden, halkı bu uğurda mücadeleye çağırın tutumununun karşısına siyasal düzeyde hem de hayatın öteki alanlarında ve ikisini kaynaştıracak bir hareket perspektifi ile çıkarılabilir ve çözümlenir. Siyasal planda, halen ortami belirleyen "demokrasi"

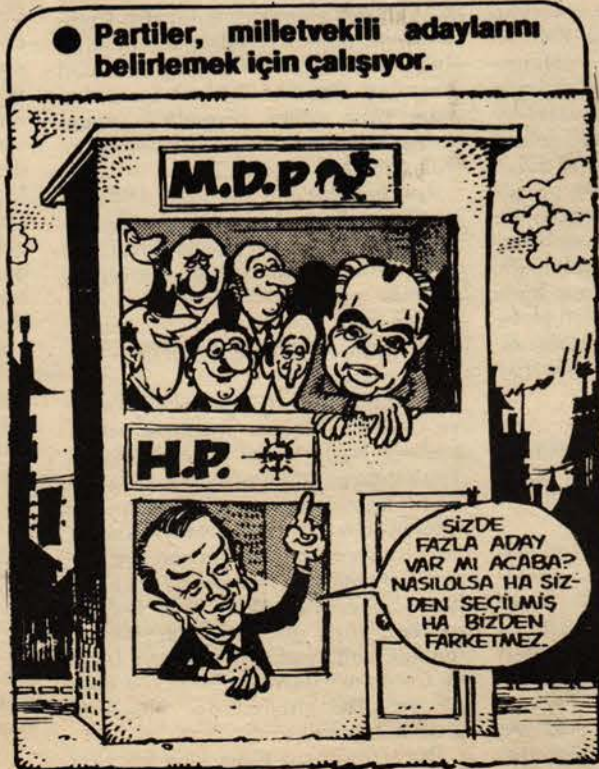
sorununu sahiplenerek "burjuva demokrasisi"nin ötesinde bir "sosyalist demokrasi" olduğunu vurgulamalıdır. "Sosyalist demokrasi"nin öteki gibi halk kitlelerine kullanılabilecekleri bazı siyasal haklar, yöneticilerini seçmekten ibaret bir katılım düzeyinden ibaret olmadığını, halkın doğrudan yönetime katılımı, tüm devlet yetkilerinin bu işleyişe dayalı örgütlenmelere devredildiği, halkın siyasal faaliyetin bütün aşamalarına dolaysızca katılabileceği bir siyasal düzen olduğunu açıklamakla başlayan ve halk muhalefetine buna uyarlı, bu hedefe yönelik şekillenmeler öneren bir devrimci propaganda, özellikle mevcut tarihsel durumda ve halk tepkisinin tarihsel deneylerinden çıkaracağı derslerle birleştirilerek yapıldığında herhalde yankısız kalmayacaktır. "Devlet" in tüm heybetiyle toplum üzerine çöreklediği bu siyasal düzenin varlığında ve tarihsel halk tepkisinin az önce işaret edilen evrim çizgisinin muhtemel olgunluk düzeyinde bu propagandanın çikelenmesi bir düş olmayacaktır.

Kaldı ki devrimci demokrasi halkın bu geleneksel devlet anlayışının uygulamalarında karşılaştığı mutlak otorite-tabii ilişkisinin toplum hayatının bütün öteki alanlarındaki ilişkilerle bağını da gösterebilecektir. Nasıl onca nefret edilmesine onca acıları çekilmesine karşın bu "devlet"le olan ilişkisi şimdiye değin açıkça karşı çıkmamışsa, tam tersine yüzüde "devlet"e saygı, gönüllü itaat edebiyatı sürdürüle gelmiş, yoğun tepki bu örtünün altında saklanmıştır, toplum hayatımızın bütün öteki alanlarında da aynı ikiliğin hüküm sürdüğünü gerçek bir devrimci hareket dikkate almazlık edemez.

Günümüz Türkiye toplumunda en az devlet terörü ve politik kısıtlanma kadar dikkat çekici olan, toplumsal çöküntü durumu ahlaki kural ve değer yargılarından buhran ve açmazlar, şüphesiz bir burjuva demokrat hareketi doğrudan ilgilendirmez. Ama sırf bir siyasal devrimi değil en genel anlamıyla toplumsalsiyasal bir devrimi hedeflemiş olan sosyalist hareketin bu alanı kapsaması, doğası gereğidir ve mevcut durumda bu olduğundan da fazla öne çıkarılmak zorundadır.

O halde devrimci demokrat akım, halen şekillenmekte olan mücadele zemininde, kendi özgün demokrasi anlayışıyla bunu inandırıcı kalacak üslup, davranış ve önerilerle ve hepsinden önemlisi sosyalist demokrasiyi yeni bir hayat tarzı perspektifi ile birleştirerek yer almak zorundadır. Mevcut durumu ile bu istisnai önemdeki görevi gereğince yerine getirilebilmesi için göstermesi gereken gayretin büyüklüğü, çok boyutluluğu onu duraklatmamalıdır. Çünkü bu perspektifi yerine sadece burjuva demokrasisinin "siyasal hak ve özgürlükleri"ni ve bazı ekonomik istekleri talep eden bir programla çıkmak, ötekilerden farkını yalnızca bu taleplere varmak için daha radikal eylemler önermekten ibaret görmek, marjinaliği peşinen kabullenmekten başka bir şey değildir.

Tarih, Türkiye halkını, onun devrimci-demokrat eğilimini kader belirleyici bir sınavın eşğine getirmiştir. Sadece mevcut askeri diktanın değil, onun en son mirasçısı olduğu bin yıllık devletçi saltanatın kökten yıkılıp temizlenmesinin ön koşulu bu sınavın başarısıdır. Devrimci-demokrat perspektifin tüm zenginliği ile eyleme aktarılabilmesi ile başlanacak bu sınavın asıl sonucu Türkiye toplumunun asırlarca süngülenmiş, tahribedilegelmiş cenderelere sokulmuş yapıcı, yaratıcı özelliklerinin özürleşmesi olacaktır. Tebaalık altında sürdürdüğü çalkantılı kimlik arayışlarını böylece sona erdirerek kendini kanıtlayan bir halk hareketinin varlığında, burjuva toplumsal-siyasal düzenin kaderinin ne olacağı sorusunun cevabı aşağı yukarı bellidir.

Cuntanın 3 yılında işsiz sayısı 4 milyona çıktı, iflaslar arttı

Anayasa oylaması, siyasal partilerin kurulması, seçimler derken cunta 3. yılını doldurdu. Bu kapkaranlık dönem, 12 Eylül 1983'e girerken işkenciyi, açlığı, yoksulluğu, baskı ve zulmü devam ettiriyordu.

Cuntanın üç yıldır Türkiye'de uyguladığı IMF reçeteli ekonomi politikasında işsizlik arttı, iflaslar çoğaldı, enflasyon belli bir düzeyde seyredirken bir çok sektörde üretim durma noktasına geldi. Bu ekonomi politikasının örneklerine bakacak olursak, cuntanın, zaten yoksul olan halkımızı daha bir yoksullaştırdığını, ülkemizi nasıl bir açlar, işsizler, yoksullar ülkesi haline getirdiğini daha iyi görürüz.

Grevler yüzünden, anarşi yüzünden üretimin azaldığını her fırsatta söyleyen cunta şefi Evren, grevsiz geçen 3 yıl içindeki iflasların, üretim azlığının suçunu kime yükleyecek acaba?

DURDURULDU DENİLEN ENFLASYON DURDURULAMIYOR

Ücret ve maaşlarla, fiyatlar arasındaki dengesizlik emekçi halkımızı, işçimizi, memurumuzu sefaletle itmştir. Köylümüz, dengesiz taban fiyatlarıyla toprağına tohum bile alamaz duruma gelmiştir.

Cuntanın dönüş yapamayacağı IMF reçeteli 24 Ocak kararlarına somut verilerle bir göz atacak olursak, cuntanın halklarımızı nasıl bir ortamda yaşamağa zorladığını görürüz.

Enflasyonla, ücret ve maaşlar arasındaki dengenin bir türlü sağlanamaması, enflasyonun büyük farklarla her zaman önde gitmesi, her yıl bu açığın büyük boyutlara erişmesine neden oluyor. Enflasyon lehindeki bu gelişme, zaten alım gücü kalmayan halkımızın, iyice yoksullaşması demektir. Enflasyon artışının 1983 yılı içinde yüzde 20 olacağı düşünülerek ayarlanan ücret ve maaşlar daha yılın ilk üç ayında enflasyonun yüzde 25 civarında seyretmesiyle geride kalmıştır. Yıl sonuna doğru yüzde 40'a ulaşması beklenen enflasyonun böylelikle ücret ve maaşlarla yüzde 20'lik bir fark getirmesi kaçınılmaz oluyor.

MİLLİ GELİR DÜŞMEYE DEVAM EDİYOR

Kişi başına milli gelirin 1000 doların altına, 800 dolar'a düşmesi bekleniyor. Birleşmiş Milletlerin az gelişmişlik sınırı olarak, kişi başına yılda 1000 dolar milli geliri sınır kabul ettiğini düşünürsek, Türkiye'nin 1977'de kırdığı az gelişmişlik çemberi içine tekrar girdiğini söyleyebiliriz.

1979'dan 1983'e milli gelir

Yıl	carî fiyatlarla	dolar olarak
1979	50.600	1.446
1980	98.732	1.106
1981	143.004	1.081
1982	186.123	1.008
1983	-	800

Türkiye'deki nüfusun yüzde 64'ü milli gelirin yüzde 33,7'sini, yüzde 24,9'u milli gelirin yüzde 44'ünü alırken, nüfusun yüzde 2,5'i milli gelirin yüzde 21'ini alıyor.

İFLASLARDA BÜYÜK ARTIŞ VAR

Yine çeşitli iş dallarındaki kriz ve buna bağlı olarak iflas, Konkordato, tasfiye işlemleri 1983 yılı içinde yoğunlaştı.

Sermaye toplamı 750 Milyon TL. olan 158 firma 1982 yılı içinde iflas etti. Başta Transtürk Holding, Türkman Kasife, Çavuşoğlu Kazanoğlu grubu, Asil Çelik, İzmir Yün Mensucat, Karataşyağ v.b. bir çok Şirket, Maliye Bakanlığına başvurarak "Devlet desteği" istedi. Bir çok şirkete "Kurtarma operasyonları" uygulandı.

Bu arada ayakta kalan Şirketlerin üretiminde de büyük düşüşlerin olduğu gözleniyor. Her 10 makina'dan 4'ünün boşa, üretim yapamaz durumda olduğu fabrikaların dışında, DİE'nin resmi açıklamalarında, 1983 yılında başta hububat Üretimi olmak üzere, Madencilik, bazı tekel maddeleri ve çimento üretiminde de önemli düşmeler görüldüğünü gösteriyor.

İŞSİZ SAYISI 4 MİLYONA YAKLAŞIYOR

Devlet Planlama Teşkilatı verilerine göre 1981 yılında yüzde 16,9 olan işsizlik oranı, 1982'de yüzde 18,2'ye, işsiz sayısında 2 milyon 993 bin kişiden, 3,3 milyon kişiye yükseldi. 1983 yılı sonuna kadar işsiz sayısının 4 milyonu aşması bekleniyor. 1983 yılı için hedeflenen yeni yatırımların yapılamaması ve şirket iflaslarının işsizliği daha da körüklemesi kaçınılmaz olacak.

CUNTA TÜRKİYE'Yİ DÜNYANIN EN FAZLA BORCU OLAN 10 ÜLKESİNDEN BİRİ HALİNE GETİRDİ

Türkiye 22,5 Milyar dolar dış borcuyla dünyanın en çok borçlu 10 ülkesi arasında. 1988 yılına kadar 7,3 milyar dolar'ı anapara, 3,6 milyar dolar'ı faiz olmak üzere toplam 11 milyar dolar dış borç ödemek zorunda olan Türkiye'nin borç ödeme takvimi 1985 yılına da 2 milyar 530 milyon dolar'la en yüksek düzeyde. Bu da bugünkü ihracatın % 45'i demektir. Türkiye 2020 yılına kadar 17 milyar doları borç ve 6 milyar doları faiz olmak üzere toplam 23 milyar dolar borç ödemek zorunda.

DOLAR 241 MARK 90 TL OLDU

7 Eylül 1982 yılında 177.26 TL. olan 1 Dolar 12 Eylül 1983'te 241.35 TL. yükseldi. 11 Eylül 1980'de ise 1 Dolar 70 TL.'di. Aynı şekilde, yapılan günlük ayarlamalar daha doğrusu günlük devalüasyonlar Mark içinde aynı durumu gösteriyor. 7 Eylül 1982'de 72,20 TL. olan bir Batı Alman Mark'ı 12 Eylül 1983'de 90,15 TL. oldu. 11 Eylül 1980'de ise 1 Mark 40 TL.'di. Ekonomik yapının bu seyrinde Dolar ve Mark'ın Türk Lirası karşısında değer kazanması kaçınılmaz oluyor.

TABAN FİYATLARI VE KÖYLÜLER

Bir yandan şirketler için milyarlarca lira "Kurtarma Operasyonu" fonu ayrılırken, diğer yandan da köylüler devletten alacaklarını alamaz durumda.

Devletten tarım alanında pancar üreticisinin 40 milyar, tahıl üreticisinin 13 milyar, çay üreticisinin 9,5 milyar alacağı varken şirket kurtarma operasyonları fonuna aktarılan para 107 milyar lira.

1982 yılında çeşitli tarım ürünlerine verilen taban fiyatları 1982 yılına göre yüzde 20 arttı. ama ücret ve maaşlar gibi taban fiyatlarında, barajcı aşan enflasyonun gerisinde kaldı.

Beş ürünün taban fiyatlarına ve yüzdesine bakacak olursak bunu daha somut olarak görebiliriz.

	1983 TL	82 TL	83/82 artış oranı (%)
pamuk	95	78	20
K.fındık	175	150	14.2
K.incir	94	78	20
Y.ağç.toh.	61	50	22
çek.kur.üz.	158	132	19.7

ortalama artış. 19

Oysa yılın ilk 8 ayına göre enflasyon artışı yüzde 30'dur.

Üç karanlık yıl...

Rüşvet, ahlaksızlık, zorbalık dolu

12 Eylül 1980 darbesinden bu yana ülkemizde 200 bin dolayında yurttaş gözetim altına alınmış, tutuklanmıştır. 3 yılda 48 kişi idam edildi, 253 kişi hakkında idam cezası verildi, 5682 kişi hakkında daha idam isteniyor. İşkence öldürülen devrimci sayısı 204, çatışmada ve operasyonlarda ise 614 yurtsever katledildi. Haklarında soruşturma açılanlar arasında 3067 sendikacı ve işçi, 46 gazeteci, 80 avukat, 203 eski 15685 öğretmen, memur ve mühendis ile binlerce işçi, köylü ve öğrenci var. Halen 5854 kişi aranıyor, 1229 kişi hakkında vatandaşlıktan çıkarma işlemi uygulanıyor. 12 Eylül sabahından bugüne kadar toplam 760 kanun çıkarıldı. Çıkarılan kanunların büyük bir bölümü yurttaşların siyasi, hukuki, mali, ekonomik toplumsal vb. hak ve özgürlüklerini yokeden özelliğe sahip. Yüzlerce öğretmen üyesi üniversitelerden atıldı. 4968 öğretmenin işine son verildi.

TÜRKİYE TOPLUMU TARİHİNİN EN ZORBA YÖNETİMİ ALTINDA YAŞIYOR

12 Eylül 1980 sabahı yönetime el koyan generaller Türkiye insanının tarihinde yaşamadığı ve görmediği bir zorbalık dönemi başlattılar. 3.yılımda dolduran bu dönem içinde, toplumumuzun tüm değerleri yok edilmeye çalışıldı. Devlet yukardan aşağıya yeniden örgütlenirken toplum hayatı tam bir cendereye alındı. Türk ve Kürt halklarının, onun çeşitli siyasi, sendikal, mesleki temsilcilerinin hiç bir özgürlüğü yok. Faşistler hariç toplumun tüm gerçek siyasi eğilimleri baskı ve yasaklama altında. Faşistlik ise devletin resmi politikası haline geldi. Toplum, zorbalık ve terörle kişilik, karakter değiştirmeye zorlanıyor. Baskı, işkence, idam ve katliam 12 Eylül rejimi ile ülkemizde tam bir devlet politikası oldu.

İşte faşist generallerin siyasi, toplumsal vd. alanlardaki uygulamalarından birkaç örnek:

YÜZBİNLERCE İNSAN TAKİBATA UGRADI

12 Eylül 1980 sabahı başlayan operasyonlarda yüzbinlerce kişi sorgu altında geçirildi. Bunlardan 200 bin dolayında yurttaş uzun süre gözetim altında tutuldu. Resmi açıklamalara göre, gözetim altına alınanlardan 61 bin 151 kişi hakkında mahkemelerde dava açıldı. Yine resmi açıklamalara göre, bu güne kadar 33 bin 71 kişi hakkında idam dahil çeşitli hapis cezaları verilirken 14 bin 581 kişi beraat etti. (Bu sayıya tek tek, yada 2'şer 3'er kişilik davalar dahil değildir.) Bu durumda 47 bin 662 kişinin davası sonuçlandı. Ancak siyasi ve kitle davalarının büyük bir bölümü halen devam ettiğine göre tahminen 40 bin dolayında kişinin mahkemesi henüz sonuçlanmadı.

Hakkında mahkemede dava açılmayan büyük bir yurttaş kitlesi ise dosyalarda adı geçiyor gerekçesiyle fişlendi. Bunlara hiç bir iş verilmiyor.

3YILDA 866 KİŞİ KATLEDİLDİ

12 Eylül 1980 ile 12 Eylül 1983 arasında işkence, idam ve operasyonlarda 866 kişi öldürüldü. Mahkemeler tarafından bugüne kadar verilen toplam 253 idam kararından 48'i infaz edildi. (25'i siyasi, diğerleri siyasi değil) 80 idam kararı Askeri Yargıtay'da onaylandı. Danışma Meclisinde görüşülerek cezası infaz aşamasına gelen yurttaş sayısı ise 14. Halen devam eden mahkemelerde idam talebiyle yargılanan insan sayısı 5 bin 682'yi buldu. İdam talebiyle yargılananlardan en az 100'ünün iki defa idamı isteniyor.

Son 3 yılda işkence 204 devrimci hayatını kaybetti. Bu sayı işkence öldürülenlerin ailelerinden alınan bil-

gileri kapsamaktadır. İşkence ölümleri ailesi tarafından yurt içinde ya da yurt dışında herhangi bir yere bildirilmeyenlerin bulunduğu bir gerçektir.

Askeri Faşist Rejimin açıklamalarına göre işkence ve kötü muamele iddiaları ile ilgili olarak bugüne kadar 704 olayla ilgili soruşturma açıldı. Bu olaylardan 540'ı kötü muamele iddiasını, 204'ü ise ölümle sonuçlanan işkence iddiasını içeriyor. Demek ki işkence olaylarından 204'ü ölümle sonuçlanmış. Yani 204 kişi işkenceye ölmüştür. Yönetim tarafından da gizlenemeyen işkence olayları ile ilgili açılan soruşturmalar ise şöyle: 540 olay hakkında açılan soruşturmada 171 olay hakkında koğuşmaya gerek olmadığı kararı verilmiş, 37 olay ise mahkemeye sevedilmiş. Tüm bu iddia ve soruşturmalar nedeniyle sadece 5 polis ve asker tutuklu bulunuyor.

Ölümlerle sonuçlanan işkence iddialarının soruşturulmasında ise askeri mahkemeler bunlardan sadece 4'ünün gerçek olduğuna karar vermiş. Yani 4 kişinin işkence ile öldüğü kabul edilmiş. Geri kalan 200 ölümler ise normal olduğuna karar verilmiş. Mart 1982 tarihinde, Devlet Bakanı İlhan Öztrak, resmi bir açıklamasında, o güne kadar 15 kişinin işkence sonucu öldüğünün saptandığını söylüyordu.

BÜTÜN BİR TOPLUM YARGILANIYOR

3 Yıl önce başlayan operasyonlar sonucunda toplumun her kesiminden insan gözetim altına alınmış, tutuklanmıştır. Hakkında soruşturma açılanlar arasında her kesimden insan bulunuyor. Yargılananların bazılarının meslek durumları şöyle:

3067 sendikacı ve işçi. (sadece sendikal faaliyet nedeniyle.) 46 gazeteci, 80 avukat, 203 eski parlamenter. (154 CHP, 2 AP, 15 MHP, 30 MSP, 2 Bağımsız.) 15 bin 685 memur, öğretmen, mühendis. Ayrıca çok sayıda işçi, köylü, genç vd. kesimlerden insan da çeşitli davalarda yargılanıyor.

Bütün takip ve operasyonlara, sürekliliklerine rağmen hala yakalanmayanlar var. Resmi açıklamalara göre, halen 5 bin 854 kişi aranıyor. Cunta bütün çabasına rağmen devrimci-demokratik güçlerin bir bölümünü yakalayabilmiş değil.

Öte yandan bugüne kadar 1229 kişi hakkında vatandaşlıktan çıkarma işlemi uygulandı. Bunlardan 78 kişi vatandaşlıktan atıldı. 980'inin işlemi devam ediyor. 58'i dönüp teslim olmuş. (Bunların çoğu sağcı ve kaçakçı).

760 KANUN ÇIKARILDI

Cunta döneminde toplum hayatını düzenleyen çok sayıda kanun değiştirildi ve yenileri çıkarıldı. Milli Güven-

lik Konseyi daha henüz Danışma Meclisi'ni atamadan önce, kendisi 210 kanun çıkardı. 10 ay içinde 210 kanun ilan ettiler. Danışma Meclisinin atanmasından bu yana ise, (29 Ekim 1981'den Temmuz 1983'e kadar) 550 yeni kanun çıkarıldı. Kanunların büyük bir bölümü, toplumun tüm hak ve özgürlüklerini yeniden kısıtlayan ve yasaklayan içerikte. Kanunlar arasında Demirel döneminde bir türlü çıkarılmayan DGM gibi yasalar da var. Bu yasalarla toplum yeni bir kalıba sokulmaya çalışılırken devlet te yeniden örgütleniyor.

PROFESÖR VE ÖĞRETMEN

12 Eylül Reimi, tüm öğretim kurumlarını baştan aşağı değiştirmeye çalıştı. Ders programlarının yanı sıra idari önlemlerle de öğretim kadrolarını tümenden faşistleştirdi. Bugüne kadar tutuklanan, ya da gözetim altına alınan öğretmenler hariç, 4968 öğretmen görevden atıldı. Yine 2000 dolayında memurla, 200 dolayında polis meslekten ihraç edildi.

Üniversitelerde ise özerklik tümenden kaldırıldı ve çok sayıda profesörle öğretim üyesi görevden uzaklaştırıldı.

YÖK tarafından ya da sıkıyönetim komutanlıkları tarafından görevlerinden atılan profesör ve öğretim üyesi sayısı 1770 dolayında.

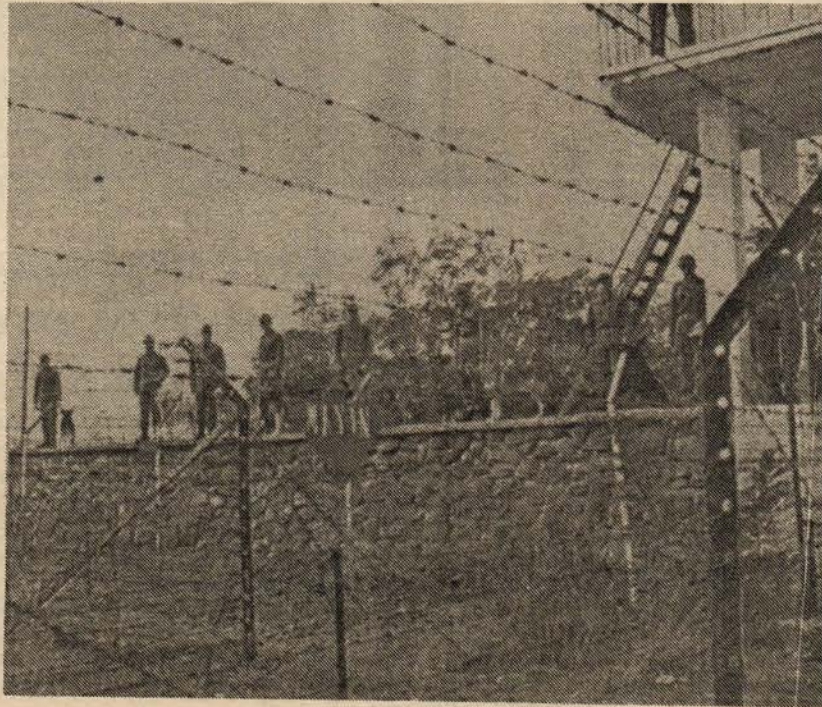
BİLİM VE SANAT HAYATI

12 Eylül Rejiminden bilim ve sanat da payını aldı. Son üç yıl boyunca resmi devlet ideolojisinin dışında görüş belirten tüm bilim ve sanat yapıtları ve ürünleri yasaklanmış durumda. Resmi bir yasak olmamakla birlikte, ilerici yapıtların basım ve dağıtımını fiilen engelleniyor. Askeri Rejim, Orhan Veli'nin şiir kitaplarının bile yasaklıyor, toplatıyor. Toplumun bir çok sanatçı ve yazarı ürün vermez hale getirildi.

Gazete ve dergi yasaklamaları ise sürekli hale geldi. Yönetimin görüşüne biraçık ta olsa ters şeyler yazan gazete ve dergiler anında kapatılıyor.

AHLAKSIZLIK, RÜŞVET VE TORPİL

Generallerin yönetimi ile birlikte rüşvet, ahlaksızlık vb. gibi olumsuzluklar çığ gibi büyüdü. Özellikle subayların vatandaşın tüm devlet işlerini rüşvetle yaptıklarını herkes biliyor. Yine torpil tüm devlet daireleri için geçerli. Subaylardan torpili olmayan vatandaş işini yaptırıyor. Cunta 3 yıllık uygulamalarıyla ahlaksızlık ve iki yüzüllüğü meşru hale getirdi. Toplum, cunta zoruyla ahlaki ve moral değerlerini değiştirmeye zorlanıyor. Cuntanın politikaları insanları ve toplumu kişiliksizliğe, yalancılığa, kıscacı toplumsal ve ahlaki değerleri tümenden yıkıma zorluyor.

Faşizm

Demir ÖZLÜ

12 Eylül 1980 askeri darbesiyle Türkiye'ye gelen rejimin bir "faşizm" olup olmadığı konusunda tartışmalar oldu. Bu tartışmalarda ihmal edilmiş olan yan, sanırım, olaya tarihsel bir perspektiften bakılmamasıdır. Özellikle 12 Eylül rejiminin, Türkiye'de, daha öncesinden beri varolan burjuva diktatörlük rejimleriyle (*) bir ilgisinin olup olmadığının açık seçik araştırılmasıdır.

Önce, siyasi literatürde, İtalyan Faşizmi ile Alman Nasyonal-Sosyalizmi gibi faşizmin sistemli, klasik tipleri yanında, çağdaş askeri diktatörlüklere de "faşizm" dendiğini belirtelim. Böylece Türkiye'deki askeri cunta rejiminin "faşist" olarak nitelendirilmesinin, bilimsel açıdan, önemli sakıncalar doğurmayacağı söylemiş olalım. Siyasal açıdan da elbette bir sakıncası yoktu. Özellikle Avrupa Sosyal-Demokrat ve liberal çevreler de, gerektiğinde, bu nitelendirmeyi kullanırken.

Fakat, 12 Eylül rejiminin yapısının ekonomik, siyasi ve ideolojik yönlerden daha yakından incelenmesi, solun doğru siyasi taktikler oluşturması bakımından önemlidir. Türkiye'de "faşistleşme süreci", 12 Eylül 1980 de mi başlamaktadır? Yoksa bu süreç, daha eskilere mi uzanmaktadır? 12 Eylül'den bu yana, askeri rejim altında geçen üç yıl, faşizmin iktidardaki ilk dönemi midir? Bu dönemi faşizmin yerleştiği, stabilize olduğu uzun bir dönem izleyebilir mi? Yoksa bu faşizm, sistematik bir faşizm olma aşamasına ulaşmadan yıkılabilecek midir? Yıkıldığında, altında hangi siyasal oluşumlar çıkabilecektir?

Gerçekten bugün, 1983 yılında, faşizmi teşhis edip inceleyebilecek kadar bilimsel veriler var elimizde. Bu olguyla karşılaşmada, dünya kapitalizminin emperyalist-teknelci aşamaya geçmeye başladığı 1920 yıllarındaki kadar hazırlıksız değiliz. İlk defa karşılaşmıyoruz bu siyasal-ideolojik olguyla.

İtalyan ve Alman faşizmleri siyasal partiler yoluyla gelmişlerdir. İspanya'da faşizm, askeri yoldan gelmiştir. Bu bakımdan da İspanyol faşizminin, askeri diktatörlük yanı sıra ağır basmaktadır. Bizdeyse faşizm, -1936 İspanyol iç-savaşı gözönüne alındığında-, çok dar kalan, aldatıcı bir iç-savaş provasından sonra askeri yoldan gelmek istiyor. Alman Nasyonal-Sosyalist hareketi, Alman ordusuna, aşağıdan sızmıştı. Bizde, ABD güdümünde ordu üst kademesi, faşizmi yerleştirmek görevini üstleniyor. Türkiye'de halkın, işçi sınıfının ve gençliğin şiddetle direndiği, esas faşist mitolojileri kullanan MHP hareketi vardı. Bu hareket, faşist hareketin esas örgütsel özünü oluşturan, küçük burjuva sınıfı içinde yeterli örgütlenmeye henüz ulaşmamıştı ama, bir ölçüde Anadolu küçük burjuvazisi içinde dayanaklar bulmaya başlamıştı. Gücünü daha çok lumpen gençlik unsurlarından alıyor ve devletin gizli örgütlerine destekleniyordu. Şimdi bu hareketin, bugünkü rejimle bağı kopmuş görünüyor. Ama bu da aldatmamalı bizi: 1923'de, Almanya'da faşizm Von Seek'in ordusundan bekleniyordu, Nasyonal-Sosyalist hareketten geldi. Bir ülke faşistleşme sürecine girmişse, faşizmin geldiği kaynak yer değiştirebilir.

Elbette faşizm, en çok işçi sınıfına karşı tavırdan belli olur. 12 Eylül rejiminin, işçi sınıfına karşı takındığı tavırda ortadadır. Rejimin hazırladığı DİSK iddianamesini, içinde taşıdığı ideolojik görüşler açısından, siyasal anlamda, rejimin faşist niyetini açıklıkla ilanı olarak alabiliriz. Faşizm, dünyada, kapitalizmin teknelci aşamasına denk düşüyor; bizim kendine özgü nitelikler taşıyan kapitalizmimiz de, bu dönemde, teknelci aşamaya geçmeye çalışıyor. Bugünkü rejim, bu oluşumu zora dayanarak destekliyor. İtalya'da faşistleşme sürecinde, banka sermayesi ile sanayi sermayesi hızla mali sermaye içinde yoğunlaşıyordu. Bizde de bu olgu, göz göre göre, bütün açıklığıyla (en vahşi biçimiyle) yaşanıyor. Faşizm, siyasal bunalıma denk düşen bir süreçtir. Türkiye'de, kendi koşullarında bu bunalımı yaşıyor. Türkiye'de bu siyasal bunalımı yaratan etmenler arasında, burjuva demokrasinin bütünleşememesi, geleneksel devletçe ve bütün burjuva partilerce desteklenen marksizm düşmanlığı ve geleneksel anti-komünizm vardır. Dimitrov, eski burjuva partileriyle gittikçe şiddetlenen bir savaşa faşizmin gelişine dikkati çekmişti. Şimdi Türkiye'de de bu savaş başladı. Bu partiler sırasıyla, az ya da çok, faşizmin gelişine siyasal, hukuksal, ideolojik açılarından destek oldukları halde. Faşizm konusunda düşünürken, sadece Türkiye'de 1960 sonrası başlayan toplumsal bilinçlenmeye karşı çıkan MHP'yi, geleneksel devlet otokrasisi içine yerleştirilen, ABD ile işbirliği halindeki gizli örgütleri gözönüne almalıyız. Cumhuriyet rejiminin, 1936 yılına kadar, işçi sınıfına ve onun ideolojisine karşı İtalya'dan aktardığı hukuksal kuralları ve uygulamayı besleyen burjuva diktatörlüklerini de düşünelim.

Türkiye'de bir faşizm girişimi vardır. Askeri diktatörlük eliyle faşizm yerleştirilmek, sistemli bir hale getirilmek istenmektedir. Bu konuda arkaalında sözde bir anayasal metin de almışlardır. YÖK yasasıyla üniversiteyi temizlemişler; çoğun bir ideolojileri, sosyalizan sloganları olmadığı halde, dil alanından eğitim alanına kadar, ideolojik ve eğitimsel bir saldırıya da başlamışlardır. Öte yandan meslek kuruluşlarını bakanlıklara bağlayarak bir çeşit korporasyon modeli de aramaktadırlar. Ellerinde sadece iyi örgütlenmiş bir parti, bu partinin militanları ve kitle tabanı yoktur. Şimdi de bazı emekli subaylar ve MİT mensupları aracılığıyla, zorla "iyi örgütlenmiş bir parti" yaratmaya çalışmaktadırlar. Bu parti, seçimlerden sonra, başta MHP olmak üzere, çeşitli gerici kesimlerde siyasal müttefikler arayışına da çıkabilir. Bunu yapmak için baskıyı, ideolojik saldırıyı arttırarak, ülkeyi bir "umutsuz insanlar mezarlığı" haline getirmeye çalışmaktadırlar.

Bunlara bakarak, Türkiye'de faşizmin stabilizasyon sürecine girdiğini söyleyebilir miyiz? Sanmıyorum. Türkiye'ye özgü bir biçimde iktidarı almış, sistemleşmek istemektedirler. Siyasal bunalım yapay bir biçimde durdurulmuştur (* *). Fakat, faşizmin stabilizasyon sürecine girmesi, bugünden zor görünmektedir. Ama, bu sürecine de yarayabilir. Bu yüzden, solun gerçekçi ve alçakgönüllü -kendi gerçeğini ve yarımlı gören- tezler çevresinde bütünleşmesini istiyoruz. Çözüm siyasaldır.

Nasyonal-Sosyalist Partisine (afedersiniz Nasyonal Demokratik Partisi diyecektim) dikkat! DİSK İddianamesi nasıl rejimin faşizm kastının ilanı ise, MDP de onun sistemleşebilme girişimidir.

(*) Türkiye'deki burjuva diktatörlüklerinin gevşeyerek, görece bir burjuva demokrasisine yaklaştığı dönemler vardır. Örneğin 1908-1912, 1920-1924, 1960-1965 dönemleri. 1973-1980 dönemi de faşist güçlerle, demokratik güçler ve işçi sınıfı hareketinin fiili mücadelesi sonucu, görece burjuva demokrasininin can bahasına korunabildiği bir dönem sayılabilir.

(* *) Siyasal bunalımın sürmesi açısından, biraz önce tarihsel planda eleştirdiğimiz burjuva siyasal partilerin bugünkü işlevlerini küçümseyemeyiz. Çünkü, marksist sol, hala bir başına siyasal bunalım yaratacak güçte değil.

Bir Sol'dan, Bir Sağ'dan

Doğan ÖZGÜDEN

KIZGIN Temmuz-Ağustos ayları, Türkiye'de muhalefetin nitel ve nicel gelişmesi açısından önemli iki açılım getirdi. Birisi sol'dan, diğeri sağ'dan... Her iki açılımda da, Evren'in başını çektiği askeri faşist cunta'ya ilişkin tüm "rezerv"ler ve "beklentiler" bir tarafa bırakılıyor; Türkiye marksist solunun ezici çoğunluğunun üç yıldır ısrarlı şekilde vurguladığı çözümlerinin ve Cunta'ya karşı aldığı tavrın haklılığı bir kez daha ortaya çıkıyor.

Türkiye Postası Gazetesi'nin bildirdiğine göre, TKP merkez kanadı Politik Bürosu'nun 24 Temmuz 1983 tarihli toplantısında Genel Sekreter Haydar Kutlu, bir konuşma yaparak, parti yönetiminin "12 Eylül devrimine kurulan gerici askersel diktatörlüğün gericileşme sürecinde, adım adım faşistleşerek, sonuçta açık faşist bir nitelik kazandığı," görüşünde olduğunu açıklamış bulunuyor. Kuşkusuz, açıklama, üç yıldır soldaki gelişmeleri dikkatle izleyenler açısından, yeterli açıklıkta değil. Bir kez "gericileşme süreci" nedir? Böyle bir sürecin yaşandığı varsayılırsa, bu sürecin hareket noktasında Cunta'nın sadece faşist değil, gerici bile olmadığı, ancak giderek gericileştiği sonucuna varılabilir. O zaman, başta gerici olmayan Cunta'nın hangi nedenlerden ötürü giderek gericileştiği ve sonunda faşistleştiği sorusuyla karşı karşıyayız. Kutlu'nun açıklamasına göre, "Son gelişmeler, Cunta yönetiminin dış politikasının, ABD emperyalizminin dünya çapındaki saldırgan politikasıyla uyum içinde olduğunu, son yıllarda imzalanan gizli ikili anlaşmalara göre yürütüldüğünü ortaya koymuştur. Cunta yönetimi, komşu sosyalist ülkelere ve Ortadoğu'daki ulusal kurtuluş hareketine karşı ABD emperyalizminin bir uydusu olmuştur."

BİR kişiyi, olayı veya şeyi ait olmadığı zamana koymaya "anakronizm" denir. Bu açıklama, anakronizmin parlak bir örneğidir. Cunta yönetimi, dış politikasını "gericileşme süreci" içinde ABD emperyalizminin saldırgan politikasıyla uyumlu hale getirmemiş, aksine, ABD emperyalizminin saldırgan politikasının bir ürünü olarak 12 Eylül 1980'de Türkiye'nin başına bela edilmiştir. Söz konusu ikili anlaşmalar ise, Cunta'nın son yılların ürünü değildir. Gerçi son yıllarda özellikle yeni üslupla ilişkili bazı ara anlaşmalar imzalanmıştır ama, ABD emperyalizmiyle askeri ve ekonomik plandaki temel anlaşmalar, darbeden çok önce, Kenan Evren'in sadece Genelkurmay Başkanı olduğu sırada verdiği ultimatom üzerine arka arkaya imzalanmıştır. Bunların askeri planda olanı 10 Ocak 1980'de parafe edilen "Savunma İşbirliği Anlaşması", ekonomik planda olanı ise ünlü "24 Ocak 1980 Kararları"dır... Cunta, her iki teslimiyet belgesinin "parlamentar" hükümet tarafından uygulamaya geçirilememesi üzerine bu işi süngü zoruyla yapmak için 12 Eylül'de yönetime resmen elkoymuştur.

ÜÇ yıllık bir "gericileşme süreci sonunda Cunta'nın faşistleşmesi"ne gösterilen ikinci gerekçe ise şudur: "Cunta yönetiminin burjuvazinin uluslararası tekelere içiçe geçen en işbirlikçi, en gerici, tekelci, asalak kesimlerinin ve büyük toprak sahiplerinin erkine dönüştüğünü gösteren olgular şimdi çok daha açık ortaya çıkmıştır." Bir başka anakronizm... İşbirlikçi tekelci burjuvazinin ekonomik, politik ve askeri programını üç yıldır ödünsüz uygulayarak emekçi halk kitlelerini giderek yoksullaştıran, işbirlikçi tekelcileri daha da palazlandıran, yabancı sermayeye kapıları sonuna kadar açan, tekel dışı tüm sınıf ve katmanları, yani işçi sınıfını, köylülüğü, şehir küçük burjuvazisini ezen ve hatta tekelci burjuvazinin bir kısmını dahi iflas ve yıkıntıya sürükleyen aynı cunta değil midir? Onun daha baştan hangi çevrelerin erki olduğunu gösteren o kadar çok "olgu" vardır ki, bunları görebilmek için herhalde üç yıl tereddüt etmek gerekmezdi.

Kuşkusuz bu tutumun değerlendirilmesi, marksist kadrolarca yapılacaktır.

DİĞER önemli bir açılım ise, Çanakkale'de gözetim altında tutulan 16 eski politikacının dünya kamuoyuna yayınladıkları muhtıradır. Avrupa basınında da özet olarak yayınlanan muhtıra, Türkiye'de yıllarca burjuvazinin sözcülüğünü yapmış, onlar adına hükümet etmiş politikacıların dahi, bugün Cunta yönetiminin karşısında kesin tavır aldıklarını belgelemektedir. Gözetim altındaki CHP'li politikacıların da imzaladığı ileri sürülen, fakat bütünüyle Adalet Partisi'nin ağırlığını taşıyan muhtıradaki, mevcut rejim, "güdümlü bir vesayet rejimi", "Evrenizm", "militarizm", "militar demokrasi"; Evren ise "Türkiye'nin diktatörü" olarak nitelenmektedir.

Bu çıkış, Şili'den baştan Pinochet Cuntası'nı destekleyip süngünün ucu kendilerini de değince muhalefet bayrağını açan Hristiyan Demokratların çıkışını anımsatmaktadır. Burjuvazi içinde siddetlenen çelişkileri ortaya koyması bakımından önem taşımakla beraber, AP ağırlıklı muhtıra, yine de, demokrasi mücadelesine soyunan tüm burjuva siyasal hareketlerinin kaypaklığını yansıtmaktadır.

MUHTIRA, her şeyden önce, Türkiye'de bugün e-
gemen bulunan diktatörlüğü, tarihsel ve sınıf-

sal bağlamından soyutlayarak, Evren'in kişisel ihtiraslarının ürünü olarak göstermektedir. Demirel ve arkadaşlarına göre, Türkiye'de "1876'dan bu yana parlamento vardır, 1946'da ise çoğulcu demokrasiye geçilmiştir. (...) Bugüne kadar ordunun sözüne millet güvenmiştir. Ordunun 1960 ve 1971'de olduğu gibi bir süre sonra kışlasına çekileceği, demokratik idareye tekrar dönüleceği sanılmış, ancak ikinci Atatürk gelmiş, Evrenizm militler bir demokrasi kavramı olarak sunulmuştur."

Ashında, Demirel'lerin Evren diktasına muhalefeti, iki olgudan kaynaklanıyor. Anayasa referandumuyla Evren'in kendisini "üniformalı cumhurbaşkanı" ilan ettirmesi ve AP'nin devamı olarak ortaya çıkan *Büyük Türkiye Partisi*'nin kapatılması. Bu kapatmayla birlikte, kendilerinin de Çanakkale'de gözetim altına alınması...

Şimdi yakınıyorlar: "Türkiye'de 3 yıl içinde olup-bitenler ve Evren gerçeği iyi anlatılmadı..." 3 yıl içinde olup-bitenleri ve Evren gerçeğini anlatmaya çalışan marksist sol'a en adi iftiralarla saldıran kendi basınları değil miydi? Marksist sol'un dünyaya anlatmaya çalıştığı gerçekleri yerinde irdelemek üzere Türkiye'ye giden Avrupa parlamenterleri önünde aynı iftiraları kusanlar yada en azından suspus olanlar AP parlamenterleri ve hatta bir kısım CHP parlamenterleri değil miydi?

DARBEDEN çok önce, "terörü önlemek üzere" Parlatonun ittifakıyla sıkıyönetim ilan ederek yönetimi fiilen genellere kendilerinin teslim ettiklerini muhtıranın başında kendileri itiraf ediyorlar. Terörü ordu içindeki Kontr-gerilla'nın kışkırtıp örgütlediğini Türkiye'de yıllar yılı başbakanlık yapmış kişi bilmez mi? Bile bile, yönetim neden teslim edilmiştir?

Türkiye'de 1876'dan beri parlamentonun var olduğunu, 1946'dan beri de çoğulcu demokrasiye geçildiğini söyleyenler, bu sürenin yarından fazlasını sıkıyönetim altında geçtiğini, parlamentonun ve "çoğulcu demokrasi"nin oldum olası işçi sınıfı partilerine kapalı olduğunu es geçmektedir. Çünkü, bundan kendileri de sorumludur.

Evet, "terörü önlemek," 12 Eylül darbesinin bahanesidir. Ama bu darbe, Evren'in kişisel ihtiraslarını tatmin için mi alkışlanmıştır Washington'da, Bonn'da, Londra'da... Kendi başında bulunduğu hükümetin Savunma İşbirliği Anlaşması'nı ve 24 Ocak Kararları'nı uygulamaya gücü yetmeyince, süngü zoruyla bu işi halletmek için Ordu'yu ileri süren ABD ve işbirlikçi burjuvazi değil midir?

ŞİMDİ Demirel, Evren'e Batı sınırından alkışlar yağmasından, demokrasi ile militarizm arasındaki savaşta ABD ve Avrupa'nın tarafsız kalmasından yakınıyor. Ve NATO Anlaşması'na sığınıyor: "NATO, 'rejimi ne olursa olsun, yeter ki istikrar olsun' düşüncesindeki devletlerin bir araya gelmesinden değil, hürriyet ve özgürlüğü, insan haklarını korumak için bir araya gelmesinden doğmuştur." Ta başından beri Salazar diktatörlüğünü bağrına basan, ABD'nin çıkarları uğruna Türkiye'de darbeyi tezgahlayan bizzat NATO değil midir? Demirel, bunları bile bile, militler demokrasi'ye savaş açarken, NATO'cu demokrasiyi bayrak yapmaktadır. Ama korkuları başkadır: "...vatansız devlet ve siyaset adamları, böyle bir yönetimin getireceği felaketi biliyorlar: ya faşizm, ya komünizm."

Faşist bir partiyle yıllarca koalisyon yapan, faşist diktanın ekonomik ve askeri programını kendi eliyle imzalayan ve bunun uygulanmasına üç yıl seyirci kalan Demirel'in faşizm'i hâlâ yok sayma, kapıda bir tehlike gibi gösterme gayretine şaşılmaz. Korkusu başkadır; korkusu Türkiye'de devrimci hareketin gelişmesinden ve iktidar olmasındandır. Batı'yı bu korkuya ortak etmek çabasıdır.

İŞTE işin püf noktası da budur. İnsan hakları evrensel ve Avrupa bildirgelerinin yürürlükte olduğu ülkelerde işçi sınıfı partileri de varmış, hatta Avrupa Parlamentosu'nda, Avrupa Konseyi'nde grupları varmış. Demirel'lerin gözünde değildir. Onlar için "Türkiye Pakistan değildir", ama Türkiye bir Fransa, bir İtalya hiç değildir.

Onlar için Türkiye, hâlâ, insan hakları bildirgelerinin burjuvazinin işine gelmeyen yollarının uygulanamayacağı bir NATO demokrasisine adaydır. Ecevit de Sosyalist Enternasyonal'deki konuşmasında ABD demokrasisine, ABD'nin "özgürlükçü misyonu"na övgüler düzmüştür.

İşte içinde bulunduğumuz dönüm noktasında, bu anlayışın, 1946'da, 1961'de, 1973'te olduğu gibi, *harizmatik* burjuva liderleri eliyle kitlelere yeniden dayatılmasına karşı mücadele de, faşizme karşı mücadeleyle atbaşı götürülmelidir.

Bu mücadelenin başansı ise, her şeyden önce, sol'un gerçekten güçlenmesine, geniş halk muhalefetinin başını çekecek ve iktidar alternatifini olabilecek bir etkinliğe kavuşmasına bağlıdır.

"Benim oğlum bina okur, döner döner yine okur" örneği her şeyin "eski hamam, eski tas" olmaması için, sol, yine burjuvazinin peşine takılmaması, onu da peşine tacekak ideolojik, politik, örgütsel önderliği gerçekleştirebilmelidir.

Diyarbakır'da 100 tutuklu ölüm orucunda, 2500 tutuklu açlık grevinde

Diyarbakır Askeri Cezaevinde önce 35 numaralı tercit koşusunda bulunan 100 tutuklunun başlattığı ölüm orucu, tüm cezaevine yayıldı. Gazetemiz baskıya verildiği sırada açlık grevine katılanların sayısı 2500 olmuştu. Tutuklu ailelerinin çeşitli protesto gösterileri ise sürüyor. Şu ana kadar bir kişi hastahaneye kaldırıldı.

AÇLIK GREVİNİN GELİŞMESİ

1 Eylül 1983 günü Diyarbakır Askeri Mahkemesinde duruşması olan PKK sanıklarından Celalettin Delibaş'ın salonda 2 Eylül gününden itibaren ölüm orucuna başlayacaklarını açıklamaları üzerine haber kamu oyunca duyuldu.

Hakkında verilmiş bir idam kararı olan ve başka bir davada da idam istemiyle yargılanan Delibaş mahkemeye şu açıklamayı yaptı: "Biz idama mahkum edilen devrimciler olarak 35. koğuştaki tutuluyoruz. Bu koğuştaki çok sayıda hücre vardır. Biz bu hücrelerde bütün sağlık koşullarından mahrum olarak ve her gün ölüm tehlikesi içinde yaşatılıyor. Daha henüz hakkımızda verilen idam cezalara yasal olarak infaz aşamasına gelmemesine rağmen bizler bu hücrelerde her gün ölümle yüz yüzeyiz. Hücrelerimizde altında, lağım suları akmaktadır. Bizler lağım suları içinde yaşamaya mahkum edildik. Üzerimize her türlü insanlık dışı ve onur kırıcı uygulamaya açıkça yapılıyor. Biz bu durumu protesto için ölüm orucuna başladık. Bugüne kadar yaptığımız açlık grevlerinden sonra verilen sözler yerine getirilmedi. Artık yapacağımız bir şey kalmadı. 2 Eylül'de itibaren ölüm orucuna başlıyoruz."

ÖLÜM ORUCU BÜTÜN KOĞUŞLARA YAYILDI

Diyarbakır Askeri Cezaevinde 35. koğuştaki başlayan ölüm orucu bütün cezaevine yayıldı.

Alınan bilgilere göre, Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesinde Pazartesi günü yapılan duruşmalarda yargılanan 150 devrimci ifade vermeyerek ölüm orucuna başladıklarını açıkladılar. Yine 6 Eylül Salı günü devam edilmesi gereken Özgürlük Yolu davasında da devrimciler ifade vermeyerek ölüm orucuna başladıklarını açıkladılar. Duruşma salonunda eylemlerini devam ettiren devrimcilerden 2' si dövülerek kanlar içinde dışarı çıkarıldılar. Diğer devrimciler de duruşma yapılmadan cezaevine getirildiler. Aynı gün yapılması gereken görüş günü de iptal edildi.

TUTUKLULARA ATEŞ AÇILDI Bir grup ziyaretçi yakını, cezaevin-

Askeri mahkeme 6 Kasım seçimlerini protesto eden tutukluları salondan attı

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesinde yeni açılan 61 idam istemli 4. Dev - Sol Davasının ilk günü olaylar çıktı. Davada yargılanan tutuklular, kimlik tesbiti sırasında kendilerine sorulan sorulara cevap vermeden önce, Metris Cezaevindeki baskı ve işkenceleri anlatmak istedikler. Söz alan bir tutuklu, cezaevindeki uygulamaları anlattı ve açlık grevinin nedenlerini dile getirdi. Du-

de görüşme için beklerken 15 kişilik bir grup cezaevi çatısına çıkarak slogan atmaya başladı. Askerlerin ateş açması üzerine slogan atanlar tekrar içeri girdiler. Aynı anda cezaevi çevresinde bulunan tutuklu yakını 150 kadın toplu olarak Kolordu Komutanlığına kadar slogan atarak, bağırarak yürüyüşe geçti. Tutuklu yakını kadınların Kolordu Komutanlığıyla görüşme istekleri kabul edilmeyince eylemlerini Halkla İlişkiler şubesi önünde slogan atarak devam ettirdiler. Bunun üzerine askerler tarafından dövülen kadınlar tekrar toplanarak, çarşıya doğru yürüyüşe geçtiler. Ancak çarşıda polis tarafından dövülerek dağıtıldılar. Bu arada 600 kadar babanın telgraflarla protestoya başladıkları görüldü. Yine 6 Eylül Salı akşamı saat 7'de bir Komando Taburu Bağlar semtini ve cezaevini tamamıyla sarak giriş ve çıkışı yasakladı. Hava kararınca Komando Taburu cezaevine girdi ve kısa bir süre sonra cezaevinden silah sesleri ve slogan seslerinin geldiği duyuldu.

7 EYLÜL GÜNÜ YAPILAN DURUŞMALAR

7 Eylül günü yapılan duruşmalarda da olaylar çıktı. Sabah yapılan DDKD davasında tutuklulardan Necmettin Büyükkaya cezaevindeki uygulamaları anlatarak açlık grevine gittiklerini açıklarken Hakim Yzb.Şadi Çaycı "atın bu eşeğe" sözleriyle sanığı dışarı attırdı. Bu durum aynen 2. ve 3. sanıklarında da aynen gelişti. Bu tutuklularında dışarı atılmasında sonra birkaç dakikalık bir sessizlik oldu. Daha sonra yeni bir tutuklu ayağa kalkarak "Mahkemeyi ve Cezaevi Yönetimini protesto etmek için ben de açlık grevindeyim. Bu nedenle mahkemeyi dinlemiyorum. Beni dışarı çıkarın dedi." Bu tutuklunun dışarı çıkarılması üzerine diğer sanıklar da dışarı çıkarılmasını istediler. Salonda 4 kişi kaldı.

Bu gelişmeler üzerine cezaevi müdürü olan binbaşı "Bunları cezaevine, hücreye götürün, hesaplarını görün" dedi.

Bu sözler üzerine salonda bulunan avukatlar da "Bu olaylar mahkemenin tarafsız olmadığını ortaya çıkarmıştır. Bu nedenle davayı takip etmeyeceğiz" diyerek bunu zapta geçirdiler.

Öğleden sonra yapılan Kurtuluş davasının duruşmasında da tutuklulardan Adnan Güllüoğlu hapis hane koşullarını protesto etmek amacıyla açlık grevine gittiklerini açıkladı. Bunun üzerine sivilden gelme Duruşma Hakimisi Canikoğlu söylenenleri aynen tutanağa geçirdi. Durumun tahlihi için Sıkıyönetim Komutanlığına müzekere yazılmasına karar verdi.

Yurtdışında, 12 Eylül Cuntasına karşı mücadelenin 3. yılını dolduruyoruz. Başlangıçtan bu yana değişen o kadar şey oldu ki...

Bugün, hemen hemen herkes Cunta'ya karşı; Batı kamuoyu eski desteğini göstermiyor. Generallerimiz başlangıçtaki itibarlarından oldukça çok şey kaybettiler.

Şimdi herkesin Generallere karşı olduğu veya en azından karşı olduğunu göstermeye çalıştığı koşullarda, olup bitenleri hatırlamanın, geçen 3 yılın bir muhasebesini yapmanın, üzerimize düşen görevleri açığa çıkarmak açısından da faydası büyük.

Darbe Batıda Nasıl karşılandı?

T.C. Ordusunun 12 Eylül darbesi, Batı tarihine, "demokratik" ülkelerde desteklenen ender darbelerden biri olarak geçecektir. Hemen hemen tüm Batı ülkeleri, basın-yayın organları ve ilerici kuruluşları ile darbeyi oldukça yumuşak, anlayışla karşıladılar. Darbeden önce adından hiç bahsedilmeyen Türkiye birden keşfedildi ve hergün 20 kişinin öldüğü, iç savaşın hüküm sürdüğü bu ülkede bir darbenin nasıl "kaçınılmaz" olduğu anlaşılmaya başlandı.

Hem Türk ordusu, Latin Amerika orduları gibi değildi. Verdiği sözde dururdu. Daha önce de 2 defa darbe yapmıştı ve hiç kan akıtılmamıştı. Şimdi de büyük bir destekle işbaşına gelmişlerdi ve geri dönme sözünü veriyorlardı. Darbenin aşırı sağa ve aşırı sola karşı olmasında zaten onun demokrasiyi korumak için yapıldığını yeteri kadar gösteriyordu. Ayrıca NATO'nun güney doğu kanadındaki bir ülkenin anarşinin kucağına düşmesine, istikrarsızlık yuvası haline gelmesine de kimse tahammül edemezdi:

Batıda egemen olan kanı bu idi. Ordunun teröre karşı işbaşına gelmiş olması ve Türkiye'nin NATO ülkesi olması batının tavrını belirleyen iki önemli faktördü. Bunun bilincinde olan Cunta'da bu iki faktöre sık sık başvurdu. Aslında Batı'nın Cunta'ya verdiği sesiz onayda, pek öne çıkmaya bir diğer faktöre de değinmekte yarar var.

Batı ülkeleri geri bırakılmış ülkelerde "demokrasi"nin sık sık tökezlenişini olağan, garipsenmeyecek bir gelişme olarak değerlendirmiyorlar. Sınırlı da olsa demokratik bir işleyiş bizler için "lüks" olduğu inancındadırlar. Dolayısıyla bizim gibi ülkelerde demokratik işleyiş kurallarının sürekliliğinden çok rejimin sürekliliğine daha fazla önem verirler. Aksi, Batı müttefikleri bir ülkenin başka kampa geçmesidir ki bu da hiç istenen bir şey değildir. Sözde "demokrasi" havarisi Batı ülkelerinin bu tavrını en açık Avrupa Toplumundaki gelişmelerde gözlemek mümkün oldu. Gerek NATO üyeliği gerekse Avrupa Topluluğu üyeliği için demokratik işleyiş şarttır. Buna sahip olmayan ülkelerin üyeliğine son verilir. Oysa 3 yıl boyunca Türkiye'yi bu hususlarda tutmak için dünyanın numaraları çevrildi. Heyetler gitti heyetler geldi ve sürekli bekleme, gözleme süreci yaşandı. Bir anlamda devrimci, ilerici güçleri yok etmek, ezmek için açık çekler verildi.

Cunta'ya Batı'dan sağlanan bu desteğin en önemli nedenlerinden birisi de AP ve CHP'lilerin tutumları idi. Bugün

12 Eylül 3. yılı ve Avrupa

M. Tekinalp

Generallere karşı açık bir tavır alışı yönelen AP ve CHP çevreleri Batı kamuoyunda Cuntanın en büyük savunucuları olarak boy gösterdiler. Başta Turan Güneş'ler, Muammer Aksoy'lar ve diğer Avrupa Toplumuna üye AP-CHP'li milletvekilleri darbenin "Terörizme" karşı bir zorunluluk olarak yapıldığını anlatmaya çalıştılar. Özellikle Ecevit olmak üzere Parti liderlerinin tavır Batı ülkelerini önemli ölçüde etkiledi ve yurtdışında Generallere karşı güçlü şeyler yapılmasını engelledi.

Gerek Ecevit gerek Demirel Cuntanın "Teröristleri" yokettikten sonra kendiliklerinden gideceklerine inanıyorlardı ve bu nedenle Batı'dan Generallerimize destek olunmasını istiyorlardı. Kendileri ise iktidarı kendilerine devredileceği zamanı bekliyorlardı.

Bizler neler yaptık

Yurtdışında Cunta'ya karşı demokratik muhalefet oluşturma çabaları bugün hayli bir yol katetmiş durumda. Başlangıçtaki zayıf ve izole olmuş konumundan sıyrılmış ve belli bir güce ulaşmış geniş bir demokratik muhalefet sözkonusu...

Başlangıçta ilerici devrimci güçlerin bir tek çabası vardı denebilir. Kasıtlı bir yanılsama ve destekle karşılanan Cunta'nın gerçek niteliğini teşhir etmek. Darbenin "kötülüğünü", "Teröristliğini", "Faşistliğini" anlatmaya çalıştık. Ağırlıklı terörizme karşı geldiğini iddia eden Cuntanın suçlamalarına karşı daha çok bir savunma çizgisi izlendi.

Batı kamuoyunda oluşan genel havanın etkisiyle bizler, belli bir alanda sıkıştık. Devrimcileri ve ilericileri, sendikacıları, yazarları teröristlikle suçlayan bir Cuntanın aslında terörist sıfatına en uygun güç olduğunu anlatmaya çalıştık. Aslında bir başkasının olumsuzluğunu anlatmakla sınırlı bu bakış açısı, Batı kamuoyunun olaylara bir başka yerden bakabilmesinde engelledi.

İlk iş başına geldiklerinde, "Anarşi ve terör" ile "Ekonomik istikrar" öğelerini kullanan Generaller geniş bir kesimde şu sorunları çözünce gidecekleri imajını uyandırıyorlardı. Oysa 1980 Ocak uyarı mektubu ile başlayan süreç müdahalelerinde oldukça karanlık amaçlar taşıyorlardı. Yazdıkları metinlerde tüm bir sisteme, demokratik kurumların tümüne yönelik açıkça saldırılar mevcuttu. Geldiklerinde gitmeyeceklerini veya aksak giden birşeyleri düzeltmek için gelmeyeceklerini çok açık ilan ediyorlardı. Tüm bir sistemi, onun tüm kurumlarını, partileri, parlamentoyu toptan karşılarına alıyorlardı. Bu ise uzun

sürecek Generaller egemenliğinin ilk haber vericisi idi.

Dolayısıyla, "Terör" de, "Ekonomik istikrar" da iktidarı gasp etmeye hazırlanan Generallerin elinde güçlü bir koz, bir bahaneden başka bir şey değildi.

Bizler, Özellikle Batı kamuoyunun da etkisiyle ağırlıklı "terörizm" ekseninde ki bir tartışmada takıldık kaldık. Generallerin bütün bir toplumu esir almayı hedefleyen, her türlü demokratik işleyiş yok etmeyi hedefleyen tasarılarına yeterince teşhir edemedik. Bunun da ötesinde kendi demokratik tutumumuzu anlatabilmek konusunda oldukça eksik kaldık.

Bugün Batı kamuoyunda Türkiye'li yazar, sanatçı, sendikacı, ilerici sol örgütlerin tümünün yarattığı ortak imaj şudur: "Bunlar ülkelerindeki askeri rejime karşı olan güçlerdir ve

zor durumda olan insanlar için bizden yardım istiyorlar". Yani hala Cuntanın kötü eylemlerinden zarara uğramış, yardım edilmesi gereken bir topluluk imajını aşabilmiş değiliz.

Neler Yapılabilir

Yapılması gereken, biz demokratik güçlerin kendimize has özelliklerimizi anlatabilmektir. Kendi demokratik tutumumuzu açığa çıkartabilmek, olumlu bir demokrasi platformu geliştirebilmektir. Cunta olmadan da biz demokrasiyi ve kendimizi anlatabilmeliyiz.

Eğer olağanüstü gelişmeler olmazsa, 6 Kasım'la birlikte "Sivil yönetim" geçilecek. Dolayısıyla Generaller Cuntası doğrudan hedef olma özelliğini kaybedecek. Savundukları ve Süngü zoruyla uygulamaya sokacak-

OYUN BİLİNMELİ

Şerafettin KAYA

Cuntanın ilan ettiği demokrasiye dönüş takvimi, ay, gün ve saatine sadık kalınarak gerçekleştirilmektedir. Ancak, bu gerçekleşmenin, cuntanın gerisindeki egemen güçlerin CIA yetismeli teorisyenleri tarafından hazırlanan program düzeyinde gelişim gösterdiği açıkça görülmektedir. Ortada bir demokrasiye dönüş konumu yok, oynanan bir demokrasi oyunu vardır.

Bir gerçektir ki sahnelenen oyunun senaryosu USA imzalıdır ve NATO patentlidir. Dekor ve kostümler tekeli sanayi burjuvazisinin atelyelerinde itina ile dikilmiştir. Reji ve süflör CIA ve MIT'tir. Kenan Evren ve onun çorbacı generalleri oyunun as aktörleri olarak sahnededir. 1980 öncesi dönemin isim yapmış demokrasi havarisi demokratları ve boyalı basının kul olmuş has kişileri de yan oyuncuları ve figuran durumundadırlar. Seyirci ise, işçiler, köylüler, zanaatkar, esnaf ve küçük memur takımıdır.

Oyunun as oyuncuları (aktörleri), yan oyuncuları, süflörü, rejisi ve figuranları-senaryoyu biliyor veya bilmiyor- oyunun içindedirler ve senaryo-cunun, yönetmenin gösterdiği istikamette ve belirgin amaç doğrultusunda oyunu sürdürmektedirler.

Oyunun birinci perdesi Anayasanın hazırlanması ve halkın onayından geçirilmesi ile kapandı. İkinci perde seçim ve partiler yasası ile açıldı ve bu yasalardan kabulü ile perde kapandı. Alışlarla kapanan perdenin arkasından bir heyecan kasırgası sarıverdi politikacı grubu ve sahte demokratları.

Burjuvazinin değişik kategorileri arasında egemen olma ve yönetimi alma mücadelesi bu perde ile gündemleşti. İşin garibi bu heyecana bir çok ilerici çevreler de kendilerini -ister istemez- kaptdılar. Varolan bu heyecan kasırgası sonucu on beş parti doğdu. Ve on beş parti ile 12 Eylül'ün ruhuna sadık kalacağı yemini ile sahnede yerini aldı. Ardından vetolar, soruşturmalar, kapatma kararları ve sonuç olarak Milliyetçi Demokrasi Partisi, Anavatan Partisi ve Halkçı Parti dışındaki partiler üçüncü perde açılmadan sahneyi terk ederek, oynanan oyun gereği ve senaryodaki dizgeye uygun biçimde seyircilerin arasına katıldılar.

Üç partinin dışındaki partilerin göstermelik işlevlerle seçime katılmalarının engellenmesi, bir yandan Avrupa demokrat kamuoyunun tepkisini getirdiği gibi, bir çok yazar ve çizer takımının ve bir çok politikacının 12 Eylül ruhuna sadık kalarak demokrasi adına horozlanmalarına da fırsat verdi.

Kenan Evren'in gezdiği illerde yaptığı ve tümüyle televizyonda ve radyolarda yayınlanan konuşmalarındaki belirlemeleri, gelecekte "umut" olabilecek, ismi kötüye karışmamış, ken-

lan yeni bir yönetimin altında yaşayacağız. Dolayısıyla hedef cuntanın dayattığı yönetim anlayışına uygun, parlamentosu ve partileri ile yeni bir rejim olacaktır.

Öte yandan tüm iplerin Generallerin elinde olduğu bu yönetim anlayışına karşı, burjuva muhalefet güçleri seslerini oldukça fazla çıkartacağı benziyorlar. Yani AP ve CHP çevreleri güçlü bir biçimde devreye girmeye hazırlanıyorlar. Bu güçler kendi demokrasi anlayışları doğrultusunda mücadele edecekler, Generallerin, kitelerin eğilimlerini hiçe sayan diktatörlüklerine karşı klasik burjuva demokrasinin bazı öğeleriyle sınırlı bir demokrasi anlayışını savunacaklardır. Bu durumda elbette öncelikle yapılması gereken sosyalist, devrimci, demokratik güçlerin demokrasi anlayışını öne çıkartmaktır. Cuntanın ve burjuva demokrasinin demokrasi anlayışını aşan, onları sadece olumsuzlamakla yetinmeyen, kendi üstünlüklerini de koyan bir demokrasi mücadelesi yürütülebilir.

Eğer bizler bu olumlu özelliklerimizi öne çıkartabilirsek ve tüm bir Batı kamuoyunun bu düzeyden olaylara bakmasını başarabilirsek Türkiye'de demokrasi mücadelesi oldukça önemli mevziler kazanacaktır.

Demokrat Türkiye Gazetesi, ilerici ve devrimci güçlerin demokrasi platformunun ortak sesi onun güçlü bir aracı olma görevini yerine getirmeye çalışacaktır.

gelecekte belirli alternatifler içinde tutma amacından kaynaklanmaktadır.

1971-1974 döneminde yaratılan kahraman, BÜLENT ECEVİT'ti. O dönemde gelişen toplumsal muhalefet üzerine, sayın Bülent Ecevit "Vatan Kurtaran Aslan" edasıyla otururmuştu. İşçide, köylüde, esnafta, zanaatkarda ve küçük memur takımında gühnah yoktu. Bilemezlerdi oynanan oyunu. Buzağı iken arap atlarını geride bırakan dananın, öküzleşince atlarla yarışamayacağını düşünmemişlerdi. Genel Af vaadine, 141 ve 142 inci maddelerin ve ayrıca idam cezalarının kaldırılacağı sözlerine, "su kullanmanın toprak işleyenindir" sloganlarına aldanmışlardı.

Bugün oynanan oyun da, 1971-1974 yılları arasında oynanan oyunun değişik bir biçimi. Ama amaç aynı. Bir taşla iki kuş vurulmak istenmekte. Kenan Evren'in yedi yılının garantiye alınması yanında, 1998 yılına kadar burjuvazinin egemenliğini teminat altına alma hesabı yapıyor. Gereken tedbir alınmaz ve oyun açığa çıkarılmaz ve halk duyarlı kılınmazsa, gelişimin bu düzeyde olacağı açıktır. "Görünen köy kılavuz istemez". 6 Kasım seçimlerinde büyük olasılıkla MİLLİYETÇİ DEMOKRASİPARTİSİ iktidardır. Parlamentoda ANAVATAN PARTİSİ ve HALKÇI PARTİ grup oluşturacak ve iktidar partisinin yanında, ancak görünümde göstermelik bir muhalefet sürdürüleceklerdir.

Asıl muhalefeti, SODEP ve DOĞRUYOL PARTİSİ parlamento dışı sürdürüleceklerdir. Bu durum Kenan Evren tarafından da çok iyi bilinmektedir. Zaten böyle olması da isteniyor. Bu partiler ağır topları ile boy gösterecek, Anayasanın oluşumunda getirilen anti-demokratik yapıya, seçim, partiler, dernekler yasalandığı hak ve özgürlükleri kısıtlayıcı hükümlere, cuntanın devrimci-demokrat ve yurter sever kesim üzerindeki baskı ve işkencelerine, idam cezalarına, cezaevindeki insanlık dışı uygulamalara karşı kılı kırpıdamayan bu kişiler, meydanlarda demokrasi nutukları çekeceklerdir. Amaç; sol hareketin toplumsal muhalefeti örgütlenmesini engellemek ve bu muhalefeti ağa babalarının hesabına kendilerinin kanalizasyonu sağlamaktır.

Bu partiler ve bu muhterem demokrat bozuntuları bu oyunu kendiliklerinden değil, verilen emir ve talimatlar uyarınca sürdürüleceklerdir. Bunların kahramanlaşması ve halkın "umudu" olmaları içinde egemen güçler ellerinden gelen baskı dahil, tüm imkanlarını seferber edeceklerdir.

Bu kahramanlaşma bu günden kendini göstermektedir. Bu oyunun açığa çıkarılması gerekir. Bu görevde öncelikle devrimci-demokrat güçlere düşer....

Zehir hafiyeler...

① ②

4 KİŞİLİK HEYETE 5 ARABA İLE 20 POLİS: Heyet üyeleri İstanbul'a geldiklerinde cezaevleri hakkında bilgi almak için İstanbul Emniyet Müdürlüğüne başvurular. O andan itibaren de izlemeye alındılar. Emniyet yetkilileri, heyete izin verme yetkilerinin olmadığını, iznin ancak Ankara'da Genel Kurmay Başkanlığından alınabileceğini söylediler. Heyet zorunlu olarak Ankara'ya gidecekti. 4 kişilik heyet, Esenboğa Havaalanına indikten sonra 5 arabadan oluşan bir polis ekibi tarafından izlenmeye başlandı. Polis ekipleri, fotoğraflarının çekildiğinden habersiz heyeti otele kadar izlediler. İşte bunlardan üçü. Heyeti izleyen arabalardan birçoğu İstanbul plakalı idi. MİT'in her şehirde başka şehirlere ait plakalı arabalarla çalıştığı biliniyor.

③ **HEM OTELİN İÇİNDEN HEM DE DIŞINDAN İZLİYORLAR:** Heyet üyeleri Bulvar Palas oteline geldiklerinde kendilerine parka bakan odaların ayrılmış olduğunu gördüler. Bunun otelin bir hizmetinden çok, polisin işini kolaylaştırmak amacıyla yapıldığı daha sonra anlaşıldı. Fotoğraftaki 3 kişi, parkta serinlemek isteyen yurttaşlar değil. Otel odasındaki heyet üyelerini izliyorlar. Ayakta ortada duranın elinde kamera var. Fırsat buldukça heyet üyelerini filme alıyor. Otelin içi ve dışı 20 dolayında polis tarafından neredeyse ablukaya alınmış.

⑤

HEYET ÜYELERİ KAYIP, POLİSLER ŞAŞKIN: Esenboğa Havaalanına indikleri andan itibaren 5 araba ile izlendiklerini fark eden heyet üyeleri, kendilerini karşıdaki parktan izleyen polisleri otel odasında seyredirken akıllarına bir muziplik geldi. Parka inip bir süre polislerin gözü önünde dolaştıktan sonra kaybolacaklardı. Birkaç dakika içinde parka indiler. Parkta bir süre gezindikten sonra bir anda uygun bir yer bulup gizlendiler. Polisleri bir şaşkınlık almıştı. Polisler hemen parkı kolaçan etmeye başladılar. Koşuşturma ve arama işi yaklaşık on dakika sürdü. Heyet üyeleri on dakika içinde bir yandan korkarken bir yandan da gülüyorlardı. Fotoğrafta, parktaki "heyet arama operasyonu" na katılan polisler görülüyor.

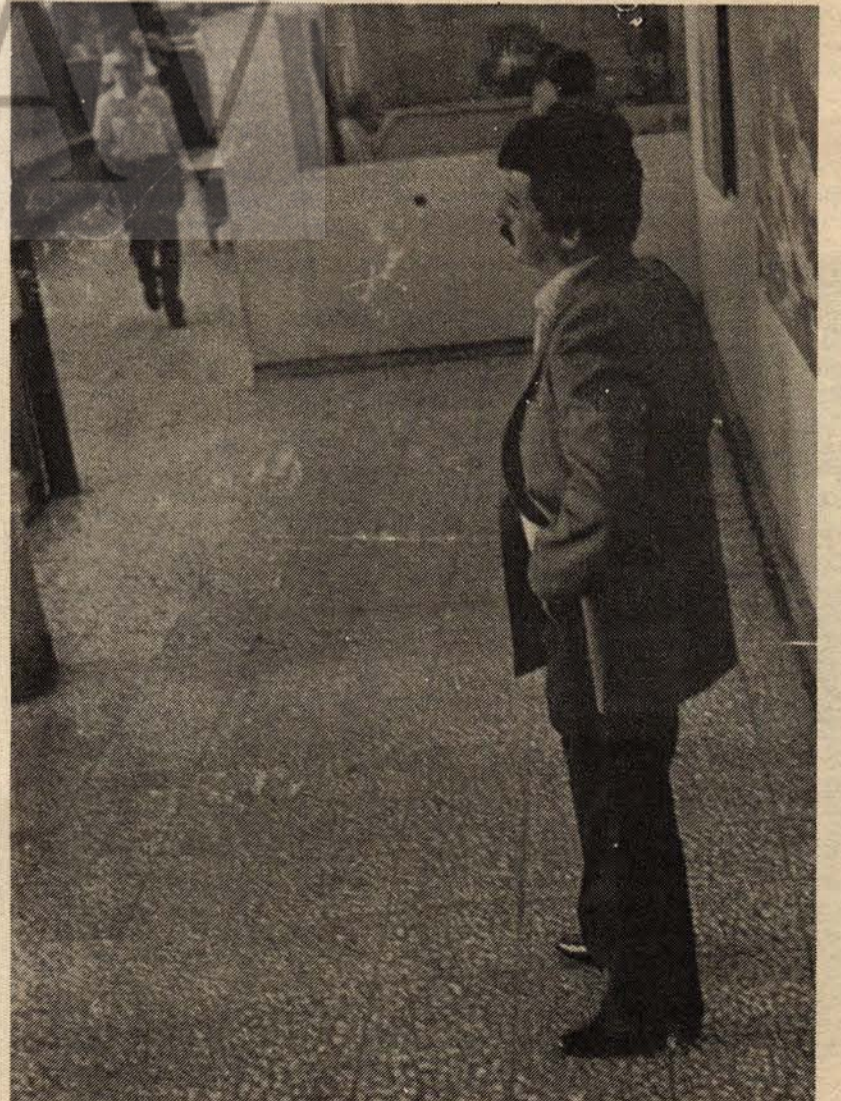

⑦ **POLİSİN POLİSE YAPTIĞINI...** İstanbul Emniyet Müdürlüğüne izin için başvuruda bulunan heyet üyeleri binadan çıkar çıkmaz izlemeye alındılar. Taksim'deki Dilson Otelinde kalan heyet üyelerini izleyen polis ekipleri arabalarını yasak yere park edince olay çıktı. Trafik polisleri yasak yere park eden MİT arabasını çekmeye kalkışınca sağdan soldan koşuşturmalar başladı. MİT'çiler kimliklerini gösterince Trafik cezasından kurtuldular. Heyet üyeleri de otel balkonundan gülümsüyerek durumu seyrediyorlardı.

④ **BU KİM?** Fotoğraftaki kişi yorgunluğunu gidermek için arabaya yaslanmış birisi mi? Değil... Bulvar Palas Oteli'nin önündeki yolda heyet üyelerinin dışarı çıkışını bekleyen bir polis. Elinde kamera var. Çaktırmadan heyet üyelerinin dışarı çıkmasını bekliyor.

⑥ **YEŞİLKÖY'DE BİR YOLCU:** 13 Ağustos gününden itibaren izlemeye alınan heyet üyeleri Genelkurmay'dan izin alamayınca 16 Ağustosta geri dönmeye karar verdiler. Yeşilköy Havaalanı'na geldiklerinde yine tanıdık simalarla karşılaştılar. Bir grup polis onları uğurlamaya gelmişti. İşte bunlardan birisi. Birilerini izlediği hiç belli olmuyor değil mi?

Geçtiğimiz ay sıkıyönetim mahkemelerinde 8 idam kararı verilirken 61 idam istemli yeni bir dava açıldı

Sıkıyönetim Mahkemelerinde geçen ay sonuçlanan davalarda 8 idam kararı verildi. 61 idam istemli yeni bir dava açıldı.

Diyarbakır'da sonuçlanan PKK Halefti - Bozova grubu davasının da 1 devrimci hakkında idam kararı, İzmir'deki DEV - SOL davasında da haklarında verilen idam kararı Askeri Yargıtay'ca bozulan 2 devrimci, yeniden görülen mahkemede tekrar idam cezasına çarptırıldı. Öte yandan İstanbul'da Dev - Sol 4 adı altında açılan dava da 61 devrimci hakkında idam isteniyor.

5 İDAM DOSYASI DANIŞMA MECLİSİ'NDE

Muzaffer Öztürk (TIKKO), Sedat Yılmaz (TIKKO), Mehmet Uçaroglu, Fevzi İlik, İbrahim Yaşın hakkında verilen idam cezalarının yerine getirilmesine ilişkin dosyalar Danışma Meclisi'ne geldi. Dosyalar Adalet Komisyonu'nda görüşüldükten sonra Danışma Meclisi Genel Kurulu'nda ele alınacak.

PKK HALEFTİ - BOZOVA GRUBU DAVASINDA 1 İDAM CEZASI VERİLDİ

Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi'nde görülen PKK Halefti - Bozova grubu davasında 1 devrimciye (Davut Utkun) idam cezası verildi. 128 devrimcinin yargılandığı davada, 4 kişiye ömür boyu, 41 kişiye de 1 ile 28 yıl 4 ay arasında değişen hapis cezaları verilirken, 77 kişi de beraat etti.

DEV - SOL DAVASINDA YENİDEN YARGILANAN 2 DEVRİMCİ İDAMA MAHKUM OLDU

Askeri Yargıtay 1. Dairesi'nce haklarında verilen idam kararı bozulan Aziz Geyik ve Sezai Aktaş yeniden idam cezasına çarptırıldı.

Ege Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi'nde yeniden görülen Dev - Sol davasında 9 devrimciye 3 yıl 4 ay ile 15 yıl arasında değişen hapis cezalarına çarptırıldı, 2 kişi de beraat etti.

İSKENDURUN DEVRİMCİ YOL DAVASI SONUÇLANDI KARAR: 5 İDAM

Adana 6. Kolordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesinde sonuçlanan İskenderun Devrimci Yol davasında 5 idam kararı verildi.

İskenderun Devrimci Yol davasında Mehmet Emin Höke, Hacı Saygılı, Mithat Gönenc, Yusuf Keleş ve Münir Hacıoğlu hakkında idam cezası verilirken, 5 devrimciye ömür boyu hapis cezasına çarptırıldı. Toplam 150 devrimcinin yargılandığı davada

67 kişi hakkında da 3 ile 13 yıl arasında değişen hapis cezaları verildi, 73 kişi de beraat etti.

BİR DEVRİMCİ YOL DAVASINDA 2 ÖMÜR BOYU HAPİS KARARI VERİLDİ

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 3 Numaralı Askeri Mahkemesinde sonuçlanan bir Devrimci Yol davasında 2 Devrimciye ömür boyu hapis cezası verildi. 10 kişinin yargılandığı davada 8 kişi de beraat etti.

OPERASYONLAR SÜRÜYOR

33 devrimci daha yapılan operasyonlar sonucu yakalandı. Yakalanan devrimcilerin 14'ünün TKP - Birlik, diğer 19 kişinin ise Devrimci Kurtuluş üyesi olduğu öne sürülüyor.

HALKIN KURTULUŞU DAVASINDA BİR ÖMÜR BOYU HAPİS CEZASI VERİLDİ

6. Kolordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi'nde suçlanan bir Halkın Kurtuluşu davasında bir devrimci hakkında ömür boyu hapis cezası verildi. Toplam 11 devrimcinin yargılandığı dava da 6 kişi de 3 yıl ile 15 yıl arasında değişen hapis cezalarına çarptırılırken 4 kişi de beraat etti.

İGD KARABAĞLAR DAVASI SONUÇLANDI

Ege Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi'nde görülmekte olan İGD Karabağlar davası sonuçlandı. 14 devrimcinin yargılandığı dava da 6 devrimciye 3 ile 8 yıl arasında değişen hapis cezaları verilirken, 5'i hakkında ki dosyalar ayrıldı, 3 kişi de beraat etti.

BİR KURTULUŞ DAVASI SONUÇLANDI

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi'nde görülmekte olan bir Kurtuluş davası sonuçlandı. 111 devrimcinin yargılandığı kurtuluş davasında 75 kişi 2 yıl ile ömür boyu hapis arasında değişen hapis cezalarına çarptırılırken, 36 kişi de beraat etti.

5 İDAM İSTEMLİ BERGAMA DEVRİMCİ YOL DAVASI KARARA KALDI

Ege Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi'nde görülmekte olan 5 idam istemli Bergama Devrimci Yol davası karara kaldı. 57 devrimcinin yargılandığı dava da Askeri Savcı 5 kişi için idam isterken 16 kişi için de 5 ile 15 yıl arasında değişen hapis cezaları istiyor. Askeri Savcı ayrıca 35 kişinin tahliyesini, 1 kişinin dosyasının da davadan ayrılmasını talep etti.

LANET KÖR ŞEYTANA!

ÖNERİMİZ

Kenan Evren aileleri uyardı: "Kızlarımızı evlerde saklamayın!"

Himm...Demek ki güvenlik kuvvetleri işsiz kalmış!..

Bu da dert mi yani? Adamlar nasıl olsa insan öldürmede uzmanlaşmışlar. Bu kez de hayvan kasaplığı yapsınlar! Mazbahanelere müracaat!..

İLLE DE LATİFE

Çankaya köşkünden İzmir'e giden bir görevli, evlerin kapısını çalarak, "Latife" adında evlenecek kızları olup olmadığını sormaktaymış.

Siyasi gözlemciler, bu girişimin üst düzeyde bir devlet adamının evlenme kararı ile ilgili olduğu görüşünü savunmaktadırlar.

Söylendiğine göre bu devlet adamı, evleneceği kızın İzmir'den olacağını ve Latife adını taşıyacağını, eski eşinin hemen ölümünden sonra açıklamış!..

Bilin bakalım bu devlet adamı kim ve niye Latife!

HELE ŞÜKÜR

Yapımına yeni başlanan, "Devlet Mezarlığı"na gömülecekler arasında ilk sırayı cunta şefleri alacakmış...Ve böylece ölümler de deriler de kurtulmuş olacaklar.

Gözünü seveyim Ezrail, elini biraz çabuk tut!..

BÖYLE BAŞA BÖYLE TIRAŞ

Evren'i traş eden özel berberi, makası eline alır almaz başlamış Evren'e sormaya:

"Paşam demokrasiye ne zaman geçiyorsunuz?"

"Paşam yeni demokraside kaç parti olacak?"

Paşanın yaveri dayanmamış bir gün, paylamış berberi:

"Sana ne demokrasiden be

adam, sen paşamın traşına bak!.."

Berber hemen yanıtlamış yaveri:

"Efendim, bendeniz de paşamı traş etmek amacı ile soruyorum. Çünkü "demokrasi" lafını duydukça paşamın saçları diken diken dikiliyor. O yüzden rahatça traş edebiliyorum!"

HIYAR AĞASI

Kenan Evren'e sormuşlar: "Darbe yapmak mı kolay, turşu yapmak mı?.." "Darbe yapmak kolay!" demiş Evren paşa, "çünkü biz beş hıyar darbe yaptık, ama beş hıyarla turşu yapılmaz!"

SİRK HAYVANI

"Sunalp atağa kalktı!" diye yazıyor gazeteler.

Türkiye'de Turizm şimdi patladı demektir.

Çünkü öküzün atağa kalkması dünyada görülüş bir olay değildir!

Sol güçler arasında birlik çabaları yoğunlaşıyor

Ağustos ayı içinde biraraya gelen 16 siyasal hareket, geçici bir irtibat komitesi oluşturdu.

Siyasal hareketler, somut hedefler doğrultusunda güçlerin ortak seferber edilmesi gerektiğine inandıklarını açıkladılar.

Türkiye'deki Askeri Faşist rejimin 3. yılını doldurduğu günlerde sol güçler arasındaki birlik çabaları da yoğunlaştı. Demokrat Türkiye'ye ulaşan bilgilere göre, Ağustos ayı içinde 18 siyasal hareket biraraya gelerek "Cephe, Güç ve Eylem Birliği" sorunları üzerinde tartıştılar. Tartışmalar sonucu tüm sol güçlere bir çağrı yapılarak başlatılan çalışmalara katılmaları istendi. Biraraya gelen hareketler kendi aralarında geçici bir irtibat komitesi oluşturarak bundan sonraki eylemlerin koordineli yürütülmesi üzerinde anlaşılar. Grupların ortak imzasıyla yapılan açıklama aynen şöyle:

Bugün ülkemizde Askeri Faşist bir diktatörlük hüküm sürmektedir. Halklarımızın en temel hak ve özgürlükleri gaspedilmiş, insanca yaşama koşulları ortadan kaldırılmıştır. İşkence ve terör günlük yaşamın ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir.

"Demokrasiye geçiş" adı altında, generaller faşizmi geliştirmeye ve oturtmaya çalışmaktadırlar ve bölgede savaş hazırlığı içindedirler. Kürt ulusu'na yönelik imha planları yapılmaktadır.

Bizler, aşağıda imzaları bulunan örgütler aramızdaki temel ayrılıkların bilincinde olarak faşist cuntaya karşı üzerinde anlaşacağımız somut hedefler doğrultusunda güçlerimizin ortak seferber edilmesi gerektiğine inanıyoruz.

Başta en geniş siyasal hak ve özgürlüklerimiz olmak üzere idam, işkence ve katliamlara karşı daha iyi yaşam koşulları uğruna mücadeleyi kaçınılmaz bir görev bilmekteyiz. Özellikle özgürlük ve bağımsızlık uğruna savaştan Kürt ulusu'na yönelik baskı ve katliamlara ve bölgedeki savaş kışkırtıcılığına karşı çıkmayı önemli bir görev olarak görmekteyiz.

Bugün cuntanın çeşitli uygulamalarına karşı (idam, işkence vb.) gündeme gelen somut talepler doğrultusunda belli eylemlerin organize edilmesi ve bu eylemler doğrultusunda gerekli koordinasyonun yapılması tüm grupların ortak istemidir.

Temel birlik anlayışlarından ayrı olarak ve bu konuda geliştirilecek çabaların dışında kendi aramızda belli aralarla toplantılar yapmayı, bu toplantılarda cuntaya karşı yapılabilecek somut işleri konuşmayı ve tartışmayı, tek tek eylemlerde ortak tavrı almayı

doğru buluyoruz. Bu nedenle tüm örgütler arası oluşturulan koordinasyona ve düzenlenebilecek eylemlere tüm diğer devrimci, demokratik güçlerin katılmasını istiyoruz. Bu amaçla örgütler arası irtibat sağlamak, gündeme gelecek somut sorunlar konusunda eylem birliklerini düzenlemek için bir geçici irtibat komitesi oluşturulmuştur. Oluşturulan geçici irtibat komitesinin hayata geçirilmesi, planlanacak eylemlerin ve sorunların gündeme gelmesiyle işlerlik kazanacaktır. Bu nedenle gündeme gelecek eylemlerin çerçevesini çizme, prensiplerini belirlemenin organı değildir.

Yapılan toplantıda ortaya çıkan farklı temel eğilimler doğrultusunda kalıcı ve uzun vadeli bir birliktelik yaratma çabaları ise sürecektir.

Bu nedenle toplantıya katılan örgütler tarihi sonra bildirilmek üzere tüm örgütleri birlik sorunlarını görüşmeye (cephe, güç ve eylem birliği) ve faşist diktatörlüğe karşı yapılacak somut işleri tartışmaya çağırmaktadırlar.

FKBDC (Devrimci Yol, PKK, TKP, THKP-C Acil, Emekçi, İşçinin Sesi, SVP, Devrimci Savaş), Emegün Birliği, KAVA, KUK, Mayıs, THKP-C HDÖ Yurtdışı, TKP(B), TKP/ML, TSİP, TKSP.

Not: Rızgari hazırlanan metne katılmamaktadır. Fakat eylemlere katılacaktır. TİP toplantıya gözlemci olarak katılmıştır.

Rahatsız edilmesi gereken çevreler

Nihat BEHRAM

1970 öncesi yıllandı. En büyük arzulanımdan biri devrimci bir yazar olma. Bu duygunun heyecanı doluydu. Toplumcu-gerçekçi yazarların ürünlerinden öykünecek yazılar yazıyor fakat daha kimseye gösterme cesareti bulamıyordum. Toplumcu sanatçıların, yazar ve gazetecilerin üslubunu, konu buluşunu, eleştirme yöntemini, cümle çatısını kavramaya çalışıyor, defalarca okuyordum.

İşte bu yılların benim için en önemli isimlerinden biriydi Doğan Özgüden. Hem son derece yakın, gidip konuşa verecek biri, hemde gözümdekileriyle yanına erişilmez bir yanı vardı.

O günlerin siyasi ortamındaki hareketlilik sanat ve kültür ortamında da kendini göstermiş, çıkış noktasını toplumcu-gerçekçi sanat geleceğine dayanan bir sanat-kültür dergisinin yayın hazırlıkları yapılmakta idi.

Bu derginin yazarları ile yapılan bir röportaj Doğan Özgüden'in yönettiği ANT'ta yayımlandı. Bu bana devrimci sanat ve şiir üzerine yazdığım ilk yazılarımdan birini ANT'a götürme cesaretini verdi. O güne dek kapısından çeşitli siyasi bildiri-leri bırakarak çıktığım ANT'a ilk kez elimde kendi yazımla gittim. Ve ilk kez o gün Doğan Özgüden'le kendim olarak karşılaştım.

Yazımı ille de ona verme heyecanından olacak, kapısı önünde odası boşalana dek bekledim. Sonra girip yazımı verdim.

Yazım bir hafta sonra yayımlandı. Bundan aldığı cesaretle ikinci bir yazı yazdım ve götürdüm.

İkinci gidişimde Özgüden "ilk yazın bazı çevreleri rahatsız etti, ilk kez sanatla ilgili bir yazıya bu derece yoğun bir eleştiri geldi. Bu iyi bir şey, çünkü rahatsız ettiğin çevreler rahatsız edilmesi gereken çevreler" dedi.

Dergiden çıktığı zaman Çağaloğlu'nun ara sokaklarında ağlayacak kadar heyecanlıydım.

Aradan yıllar ve yıllar geçti. Bir buçuk yıl kadar önce, zor koşullarda İsviçreden Fransa'ya geçtiğim bir gün, "sağ-salim" olduğumu bildirmek için telefon açtığım bir arkadaş "Belçika'dan Doğan diye biri" nin beni aradığını ve telefon beklediğini söyledi. Hemen telefon ettim ve Özgüden'le konuştum. Arama nedeni yine Türkiye devrimine ilişkin sorunlardı. Sesi yine umutlu ve aynı yumuşaklıktaydı.

1970 lerden sonraki gelişme yıllarında onunla farklı düşünce yapısı içinde bir hat izlememe ve örgütlenme içinde olmama... karşın Doğan Özgüden'in içimdeki imajı ve ona duyduğum saygı hiçbir zaman değişmedi.

O bence Türkiye tarihi içinde tutarlı aydın olarak gösterilebilecek çok az sayıdaki örneklerden biridir. 12 Mart darbesinden buyana uzun

yıllardır yurdundan uzakta yaşayan, fakat her anıyla yurdu için yaşayan, onun için çırpınan, direnen, çalışan örnek bir aydın, örnek ve seçkin bir yazardır. Türkiye'de yetişmiş olan ve yazık ki sayısı çok az olan tutarlı gazetecinin de seçkin bir örneğidir.

Doğan Özgüden gibi bir aydın-yazara dar siyasi ölçüler içinde yanaşmak son derece büyük bir hatadır. Hangi görüşün, çizginin yanında olursa olsun, Özgüden'in kararlılığı, yurdu, halkına bağlılığı, devrime olan içten tutkusu, aydın onuru, çalışmaya azmi ve alçak gönüllü yapısından öğrenilecek, örnek alınacak esasta çok şey vardır.

12 Mart öncesini ve sonrasını yaşayanlar bir Çetin Özek örneğini bilirler. Devrimci dalganın yükseldiği günlerde yazdığı yazılar, üniversitelerde yaptığı konuşmalarla anti-faşist gençliğin simgesi haline gelmiş olan Özek daha darbenin ertesinde yüzüğü etmiş, burjuvaziye teslim olarak "özeleştirilme" yapıp, gazetelerde sosyalizm aleyhine yazılar yazmaya başlamıştı.

Ve niceleri izledi Çetin Özek'i... Aydınlar arasında dindarlık, pasifizm, Demirelçilik... gibi anlayışlar ortaya çıkmış, teslimiyetin açık-gizli çeşitli biçimleri yaygınlaşmıştı.

Kendisine böyle kişileri örnek alan nice genç yazar adayı arkadaşın da onlarla birlikte sürüklenip gidisine tanık olmuştum.

12 Eylül sonrasında da benzerleri on katı fazlasıyla yaşandı... yaşıyor.

Düzenin "keskin eleştirmeni" bir Uğur Mumcu bu gün işi faşist generallerin akıl hocasına dek vardırdı. Irak sınırında Kürt ulusu üstünde uygulanan katliama övgüler düzüyor. Konuya ilişkin batı basınındaki eleştirilere karşı faşist generalleri soğukkanlı ve kararlı olmaya çağırıyor.

Sanat-kültür ortamında ise teslimiyetin, yüzüğü edişin binbir biçimi yaşıyor.

Ve kendilerine bunları örnek alan nice genç arkadaşın da usul usul yüzüğü oluşunu izliyoruz.

Bu gün Türkiye aydınının içine düştüğü durum hazindir. İnançsızlık, halkı küçümseme, kutsal devrimci değerleri espi konusu yapma, toplumsal acılara karşı vurdum duymazlık ve kanıksama, sorumlusuzluk, toplumsal sorunlardan kaçış, mistizm, gerçeküstüçülük gibi anlayışlara dönüş eğilimleri, halkı hafifseme ve alay gibi anlayış, tutum ve davranışlar aydın katlarda başat hale gelmiştir.

Uyuşukluk, mızızlık, uzlaşma yaygınlaşmıştır.

Yazar ve aydınlar arasında Kemalîze övgü düzme bir yanlış haline almıştır.

Faşist düzenin çizdiği sınırlar içinde bir "demokrasi" arama anlayışı ile "legalizm tuzağı" içindeki düşünceye itibar kazandırılmış ve toplum katlarında arsızlaştırılmış-

tır. Yurt dışına bakıldığında ise: Esas itibarıyla aydın kesimlerde uzlaşma eğilimlerinin bir başka biçimine tanık oluyoruz.

Şu yada bu sebepten çok sayıda yazar-aydın-sanatçı Türkiye dışında bulunmaktadır. "Türkiye ile köprüleri atmama" hesabı çok sayıda yazar-sanatçının uyguladığı bir 'taktik'tir. Ya Türkiye ile "gerçekten çok iyi ilişki içinde" yaşamaktalar, ya ikili oynamaktalar, ya da hem Türkiye'ye hem de hayatın sorunlarına çoktan yabancılaşmış durumdadırlar.

"Türkiye ile köprüleri atmama" hesabı siyaset dışı kalmanın, yurt dışında Türkiye'nin siyasi sorunlarına bulunmamanın, siyasi çabalar içinde bulunmamanın bir ifadesi olarak yaşanmaktadır.

Ve bu anlayışa bir de sinsi devrimci çabaları küçümseme, demokrasî mücadelesine karışılma gibi açıklamalar aranılmaktadır.

Oysa farkında değiller ki siyaset dışında kaldıkları oranda, Türkiye'nin sorunlarına, mücadeleye sırt döndükleri oranda Türkiye ile köprüleri atıyorlar. Çünkü Türkiye bugün onu işgal altında tutan hainlerin yurdu değil, onun kurtuluşu için mücadele edenlerin yurdu. Türkiye ile bugünkü hain yönetimi özdeşleştirip onunla "köprüleri atmama" hesabı içinde olmak, esas itibarıyla faşizmle uzlaşmanın bir biçimidir.

Yurt dışındaki kimi Türkiye yazar-aydın-sanatçı da, suyu sıkılmış bir portakal posası ne kadar portakalsa o kadar Türkiye'li. Sorumsuz, yabancılaşmış, "batılılaşmış"....

İşte bu gerçekler de Türkiye devriminin sorunları arasındadır. Bu sorunlara da bütünlüklü bir yaklaşım devrimimiz için bir zorunluluktur.

Türkiye aydın onuru ve devrimci aydın sorumluluğu bugün yurt içinde ve yurt dışında bir avuç insanın omuzlarındadır. Bu nedenlerle devrimci kadroların bu soruna daha da hassas ve sekte olmayan ölçülerinde yaklaşmaları gerekir. Dar, sekte yaklaşımlar olsa olsa yeni kayıplara yol açar.

Hangi koşul altında olursa olsun devrime bağlılığı, halkın yüce kurtuluş davasına karşı sorumluluğu, aydın onurunu, hayata güveni, kurtuluşun ancak ve ancak halkların mücadelesinde şekilleneceği anlayışını ve kaçınılmaz olduğu inancını ayakları altına düşürmeyen, burjuvazinin tımarına teslim etmeyen aydınlarımız da var.

Demokrat Türkiye'nin 18. sayısındaki Doğan Özgüden'in yazısını okurken içim şu yazdığım yazının heyecanıyla çalkalandı.

On yılın üstünde bir süredir yurdundan uzakta ve sürgünde olan Özgüden'in devrime olan inancını, aydın onuru ve sorumluluğunu, Türkiye'li olma titizliğini sürdürüşündeki kararlılığı örnek bir tutumdur.

İlk gençlik yıllarımda gerek gazetecilik, gerek devrimci aydın onuru ve yazarlığı bilemede çok şey öğrendiğim Özgüden'den bu gün üç yıldır yurdundan uzak bir insan olarak öğrenme devam ediyorum.

Bu belki "bazı çevreleri rahatsız ediyor, ama onlar zaten rahatsız edilmesi gereken çevrelerdir".

net karşılığı defalarca el değiştiriyor. Tüketicinin verdiği para tüccar senetlerini çöze çöze üreticiye ulaşıyor. Bir kişinin ortadan kaybolmasıyla zincirleme iflas ortaya çıkıyor. Bu mekanizma öyle hassas ki, zoraki yaşayan bir yaratığın bazan duran bazan çalışan kan dolaşımına benziyor. Sanayide genel olarak çocuklar çalışıyor.

ZONGULDAK
Yaşam standartı oldukça yüksek bir eksoz imalatçısı:
- Allaha çok şükür, ayda 350 ile 500 bin lira arasında kazanıyorum.
İşçi ücretleri sorun değil. Ben çocuk çalıştırıyorum. Şu sıra 7 kişi çalışıyor.
Kaç para aldıklarını ne yapacakları be kardeşim? Eh işte 8000 civarında. Hayır arkadaş flim çekmene izin veremem, benim atelyede çekme de nerede çekersen çek.
Biraz da ağustos ayının ilk haftasının fiyatları:

(Türk Lirası olarak)
Patlıcan, domates 40-60.-
Et(kuzu) 750-9000.-
Gazeteler(Cumhuriyet, v.d.) 30-50.-
Üzümler 100-150.-
elma 100.-

Metris'teki bir tutuklunun annesi yazıyor:

'Şuna emin olduk ki cuntanın silahları bir gün geri tepecek'

Demokrat Türkiye'ye bir mektup gönderen tutuklu annesi, satırlarının işkenceleri anlatmaya yetmeyeceğini belirtiyor.

"Çocuklarımızı açlık grevinin bitmesinden sonra, cezaevi avlusunda on saat yağmur altında çırılçıplak beklettiler."

Metris ve diğer cezaevlerindeki gerçekleri anlatan bir tutuklu annesinin mektubunu aynen yayınıyoruz.

Ben Metris askeri ceza ve tutuk evinde bulunan binlerce SOL görüşlü tutuklulardan birisinin Annesiyim. Üç senedir oğlum tutuklu bulunmaktadır. Gerek gözetim ve gerekse tutuklu buldukları sürelerde çektikleri işkenceleri sizlere anlatmamıza bu satırların yeteceğini sanmıyorum. Kısacası akla hayale gelmeyen insanlık dışı İŞKENCELER.

Bu üzücü olaylara dur diyebilecek ne bir makam nede bir yetkili bulabildik. Tüm çabalarımız boşuna, Neticede ULUSLARARASI alanda bizlere yardımcı olup üzüntü ve dileklerimiz gereken yerlere ileteceğimizi düşünerek sizlere yazmayı bir ümit kapısı telaki ettik. TÜRKİYE'de yasak ve sansür nedeniyle GAZETELER yazamıyor. İleride belki tarih yazacaktır. Fakat gerek bizim gerekse çocuklarımızın o mutlu anı görmeleri olası mı. Çünkü ölüm kalım mücadelesi veriyorlar. Onları bu güne kadar ayakta tutan tek neden yaptıklarının bilincinde olmaları ve dayanma gücünde ve azminde oluşlarıdır. İşte yukarıda yazdığım gibi gerek çocuklarımızın, gerekse bizlerin artık taahhül gücü kalmadı.

İsterseniz birazda buradaki cezaevlerinden ve bizlere reva görülen durumlardan söz edeyim. Türkiye'deki askeri ceza ve tutuk evlerinin sağlık koşullarından yoksun, sadist insanların yönetimine terk edilmiş birer işkence yuvasıdır. TUTUKLU bulunan çocuklarımızın ekserisi yüksek tahsil görmüş veya görmekte olan talebeler. Onların tüm gıdası OKUMAKTIR. Malesef altı ay önce tüm kalem kağıt, defter ve kitapları alınarak sekiş gün devamlı işkence görmüşlerdir. MAHKEME heyetine soyunarak göstermek istedikleri İŞKENCE alametlerini, hiçe sayan bir mahkeme heyeti adil olur mu? Biz ailelere tanık olduğumuz bu işkencelere sebebiyet veren idareci ve tatbikçisi işkencecileri şikayet için baş vurmduğumuz makam kalmadı.

Bizzat CUMHURBAŞKANLIĞI makamına, M. G. K. GENELKURMAY Başkanlığına M.G.K. Genel sekreterliğine, Milli Savunma Bakanlığına, Kuvvet komutanlıklarına, ADALET ve İÇİŞLERİ Bakanlıklarına, DANIŞMA Meclisi Başkanlık ve üyelerine, ilgili komisyon ile SIKIYÖNETİM Komutan, Savcı ve Adli müşavirliğine defalarca mektup yazdık, Telgraf çektik, Dilekçe verdik. Olaylara el koymasını istedik, malesef tüm kapılar yüzümüze kapandı. Ziyaretler yasaklandı.

Çocuklarımız bu durumları protesto için muhtelif tarihlerde AÇLIK grevine girdiler. Uğraş veren bizlerden de çokları gözetim altına alındı bir kısmıda halen tutuklu bulunmaktadır. Gerek tutuklu çocuklarımızın gerekse biz ailelerin birlik ve beraberliklerinden rahatsız olan yönetim Direnişi kırmak bahanesiyle RAMAZAN

Tavuk 1Kg	350-400.-
Bal	900.-
Kaşar Peyniri	700.-
Beyaz Peynir	500-600.-
Sucuk	1.300.-
Antep Fıstığı	1.400.-
Taksi(Topkapı-Sirkeci)	200.-
İşkembe çorbası	120.-

Ayran(bardak) 25.-

Kiralalar(İstanbul, Ankara'da 3 odalı daireler 22.000-25.000.-, 2 odalı daireler 16.000-20.000.-) İstanbul'da 7 metrekare Gecekondu(Zeytinburnu) metrekare Gecekondu(Zeytinburnu)

Umarım ki, sizlere ülkemiz üzerine kısa bir bilgi verebildim.

Başanlar dilerim
Bir okuyucu

K. L.

İzinci gözüyle Türkiye

İSTANBUL

"Donuyoor, buz gibiiiiii" diye bağıran çocuklar kan ter içindeler. Sağa sola koşuşturan sinirli insanlar, sık sık horozlanmalar. Yaygınlaşan yaşam stili: "Paralının önünde iki büküm ve parasıza karşı gaddar olmak".

Kitabevlerinin pek az müşterisi var. Bir çok yayınevi iflas etmiş. Kitapçılarda sadece dinsel, seks veya Atatürk kitapları dolu. Vitrinler Atatürk devrimleri, Atatürk felsefesi vs. vs. gibi kitaplarla dolu. Eczanelerde yüzmede kullanılan edavatlara, terliklere, kozmetik araçlara ve (biraz da) ilaç satılıyor. "İlaçların pahalı olmasından dolayı müşteri az" diyorlar eczacılar. Köşebaşlarında ikişer üçer G3'lü jandarmalar elleri tetikte bekliyorlar. İnsanlar hergün namulların önünden geçip gitmeğe alışmış görünüyor. Konuşulan konu genel olarak "para sorunu".

Dişlerinin hepsi dökülmüş bir hamal memleketin durumu üzerinde

şöyle düşünüyor: "Arkadaşım, Türkiye'de her evde altın dolu. Dünyada olmayan altınlar var bizde. Bu altınları devletimize versek yeter de artar bile."

Yasak olduğu için dilencilik görünmüyor. Sadece tek tük küçük çocuklar "acıım abi" diye 20 lira istiyorlar.

Naylon torba veya su satan çocuklar da emniyet görevlilerini görünce panik başlıyor. Kaçıyorlar. Bazan da yakalanıp, kolları büküle büküle götürülüyorlar.

Vapurla giderken Selimiye'nin çevresinde çok sayıda asker ve asker kışalları görünüyor. Akşam karanlığı çökünce sadece 3. ve 4. katlarda yer yer ışıklar görünüyor.

Gençlik züppe özentiliğine oldukça kapılmış görünüyor. Yoksulluk içinde, yüksek ökre, dar pantolonlu gıysiler ve yalıksız, omurgasız bir yaşam...

"Ben ticaretle uğraşırım" sözü, gururla söylenen bir cümle olarak duyuluyor. Üreticiden tüketiciye kadar mal se-

ATAOL BEHRAMOĞLU
PEN KLÜBÜ ONUR
ÜYELİĞİNE SEÇİLDİ

Şair Atol Behramoğlu Finlandiya P.E.N. Klübü tarafından onur üyeliğine seçildi. Finlandiya P.E.N. Klüp başkanı Lassi Nummi, 25 temmuz tarihli karar dünya kamuoyuna açıkladı.

1960 kuşağının değerli şairlerinden olan Atol Behramoğlu, bugün Barış Derneği davası ile genel sekreteri bulunduğu Türkiye Yazarlar Sendikası (TYS) na karşı açılmış bulunan davada sanık olarak bulunuyor. Atol Behramoğlu, yaşadığımız dönemde şair ve yazarların yaratma özgürlüklerini savunmuştu.

Yıkılsın Zindanlar Kırılsın Zincirler

12 Eylül günü Bonn-Münster Platz'da önemli bir gün yaşandı. Türkiyeli sanatçılar, sendikacılar, gazeteciler, Türkiye'deki Askeri Cuntayı protesto ettiler.

Yurtdışında bulunan Türkiyeli sanatçılar ve Sendikacıların, Alman meslekdaşları ile birlikte düzenlediği protesto gösterisinde, ilginç sahneler sahnelendi. Alman Öğretmenleri Bilim ve Eğitim Sendikasının sorumluluğunda organize edilen eylem saat 12.00'de 18.00'e değin altı saat aralıksız sürdürüldü.

Bu eylemde ozanlar türküler okudular. Ressamlar, heykeltıraşlar, faşizmi vurgulayan yapıtlarını sergilediler. Topluca devrimci Türküler söylediler, halaylar çektiler. Bilekleri zincirli, caddelerde bildiriler dağıttılar.

Münsterplatz'daki sanatçıların bu eylemi, Beethoven heykelinin önünde başladı ve orada bitti. Protesto eyleminde, daha çok göze hitap eden afişler dikkati çekiyordu. Ak bez üstünde al yazılarla, cuntanın üç yıl içindeki cinayetleri, zorbalıkları çağdışı tüm uygulamaları sayılarla somut bir biçimde ifade ediliyordu. Hemen tüm afişlerin sağ üst köşesine "1933 Almanya/1983 Türkiye" yazılmıştı. Ve aşağılara doğru da öteki yazılar... Ayrıca oldukça büyük boyutlu bir bez üstünde F.Almanya'dan ve dünyanın öteki ülkelerinden çok sayıda sanatçı, bilim adamı, Cuntayı protesto ediyordu. Bunların arasında ünlü sanatçılardan Maria Farantouri, V.Vassilikos, Paco İbanez, Mikis Theodorakis da vardı.

Saat 12.00'de sanatçı, yazar, sendikacı ve gazeteciler, adlarını içeren kartonları boyunlarına astılar. Alana toplanan halka faşist cuntanın 3 yıllık eylemini ana çizgileriyle vurgulayan bildiriler dağıttılar. Bu arada yurtseverlerin aktaran kanlarını simgeleyen kanlı "100 D.M." lar dağıtılan bildiriler içinde ilgiyi en çok çeken çarpıcı bir örnekti. Protesto gösterisini düzenleyenlerce özel bastırılmış "100 D.M." ların üstüne "Askeri Cuntaya Mark yok" ifadesi yazılıydı.

Ses sanatçıları Şivan, Melike Demirağ, Ufuk Adalı, Zamani, Emekçi, M.Çobanoğlu, kendilerine ayrılan platformlarda türküler söylediler. Ressam A.Karahasan, İ.Çoban ve ötekiler tablolarını sergilediler, yarım kalmışları alanda tamamlamaya çalıştılar. Yıldırım'ın... "İşeyen asker" heykeli alanın bir köşesinde oldukça ilgiyi çekiyordu.

Sanatçıları ve sendikacıları topluluğu zaman zaman biraraya toplanarak türküler, marşlar söylediler. Münsterplatz bu protesto gösterilerini izlemek isteyen insanların dörtbir yandan akın ettiği alan oldu.

Saat 16.30'a doğru, eyleme katılanlar birbirlerine zincirlenerek kentın kalabalık sokaklarına doğru yürüyüşe geçtiler. Bu yürüyüş sırasında, Türkiye'deki cuntanın insanlık dışı baskılarını, işkence ve katliamlarını kınayan bildiriler, dövizler elden ele dola-

Şivan, Bildirileri dağıtanlar arasında zencilerin ve Yunanlı işçilerin de bulunması ayrıca ilgiyi çekti. Bu çarpıcı protesto karşısında Alman halkı, protestocu sanatçıları ve sendikacıları çembere almışlardı ve coşkuyla izliyorlardı. Aynı ölçüde bu gösteri Alman faşistlerinin de rahatsız etmişti. "Defolun, kendi memleketinizde yapın bu işleri" diyebilenler görüldü. Ancak bunların sayısı ikiyi, üçü geçmedi, korkularından kalabalık arasına karışarak kayboldular.

Cemal Kemal Altun'un katledilmesi olayı da eyleme katılanlar tarafından protesto edildi. Şanar Yurdatapan'ın C.K.Altun için yazdığı ve bestelediği bir şarkıyı Melike Demirağ Almanca söyledi. Oldukça ilgi topladı.

Zincire vurulmuş sanatçı, sendikacı ve gazeteciler, saat 18.00'de alana döndüler. Büyük pankartın çevresinde bir çember oluşturular, ve hep bir ağızdan:

"Kazanacağız"
"Yıkılsın zindanlar, kırılınsın zincirler" diyerek, haykırdılar ve bileklerindeki zincirleri kırarak dağıldılar.

Değişik siyasal görüşlere sahip sanatçı, sendikacı, yazar, gazeteci'nin bu ortak eylemi ve ortak dayanışması,

inde bulunduğumuz ortamda örnek bir davranıştı. Bu davranış geleceğe umutlu bakanların umutlarını daha da pekiştirdi ve sevindirdi.

Eyleme aşağıda adları yazılı Sendikacı, gazeteci, sanatçı, yazar, bilim adamı katıldı...

Dursun Akçam(Yazar), Ömer Polat(Yazar), Şanar Yurdatapan(Besteci), Melike Demirağ(Sanatçı), Ufuk Adalı(Sanatçı), Murat Tokmak (DİSK Maden-İş Başkanı), Gültekin Gazioğlu(TÖB-DER Genel Başkanı), Kemal Uzun (TÖB-DER Genel Sekreteri), Nurettin Kurtuluş(Sanatçı), Uğur Durak(Karikatürist), Şivan(Kürt Ozanı), Emekçi (Ozan), Zamani (Ozan) Osman Dağlı(Şair), L.Baksi (Gazeteci), M.Baksi(Yazar), Mizgin (Kürt Ozanı), Sefkan (Kürt Ozanı), M.Yürekli, Prof. M.Worf, Y.Feyzioğlu (Yazar), M.Çobanoğlu(Sanatçı), İ.Ece (Ressam), M.Yıldırım, M.Erdoğan (Ozan) İ.Çoban(ressam), A.Karahasan (Ressam), K.Hüseyin Avni (Ressam), R.Hocher-Gew-Köln, V.Morr-Gew-Bonn, Y.Ankan(DİSK Hür-Cam-İş), A.Yeşilyurt (DİSK BLG:temsilcisi), T.Üstün (TÖB-DER) A.Özserin (DİSK Sine-Sen), T.Ata (DİSK Bank-Sen), Roly Brig-Gew

İĞNEYİ DE ÇUVALDIZI DA

Şanar YURDATAPAN

Tahammülsüzlük

Hiç de niyetim yoktu bu sayıda böyle bir yazı yazmaya.. 12 Eylül'ün üçüncü yıldönümü için yapılacak -siz bu yazıyı okurken yapılmış- olan yürüyüşü yazmak isterdim.. 12 Eylül 1983 günü Bonn'un en geniş meydanında, sanatçılar, yazarlar, gazeteciler, sendikacılar ve akademisyenlerin yapacağı protesto gösterisini yazmak isterdim..Aylık bir yayın organının çilesi bu! Yazımı -hatta gecikmiş olarak- yazdığım şu anda, daha iki eylem de yapılmadı. Ama siz bu yazıyı okurken, çoktaan geçmiş olacaklar!.

Buna benzeyen bir başka şansızlık da okuyucu mektupları konusundadır. İlk yazımdan beri, zaman zaman okuyucuların fikirlerini yazmalarını rica ettim. Daha canlı bir alış-verişler, hiç değilse HAFTALIK yayınlarda olabilmemiş..Kimi okuyucu, neden sonra gazteyi eline geçiriyor veya yazıyı çok sonra okuyor ve içinden gelip yazıyor.. (Mektupların elimde ulaşmasında da başka gecikmeler olabileceğini kabul ediyorum.) Sonuç, -inanırsınız- hala bir buçuk yıl önce sorduğum sorulara cevap veren mektuplar aldığım oluyor. "Dil" konusu aynen (Mektuplarına çok istediğim halde cevap veremediğim okurlarımdan burada özür dilemek isterim. Anlayışla karşılamarını da beklerim, aynı konulara geri dönersek bir daha içinden çıkamayız sanıyorum.)

Ama Mainz'dan yazan Osman Ant'ın mektubundan bazı bölümleri size aktarmadan geçemeyeceğim..(Mektup Mart'ta başlamış, Nisan'da bitirilmiş, ben Eylül'de cevaplıyorum, ne güzel bir okur-yazar diyalogu, değilmi?) Osman Ant'ın 14 dolu sayfa tutan mektubundan bir bölümü, altını üstünü çizerek sizlere iletmek isterim:

....."Ama iki kitap okuyupta teorisyen kesilen,..... arkadaşını bir kızla sarmaş-dolaş görüp onu suçlayan ardından bir güzel kızla tanışıp işi ilerletince devrimciliğinden elini ayağını çeken, çatık kaşlı, vahşi bakışlı, eli hızlı olmayı devrimciliğin şanı sayan gençleri bunlardan dolayı suçlayıp onlarla alay etmek, onları küçümsemek; girdiği evden çukulata çalarken yakalanmış gecekondulu çocuğunu 'Hırsız' olarak adlandırmaya benzer!.....Gençlerin tüm bu saydığımız kötü taraflarından dolayı suçlu olduğunu söyleyenler, kendilerinin bu insanlara nasıl bir miras bıraktıklarına bakmalıdır. Nasıl bir mücadele vermişlerdir ki gençler onları 'Pasifist' diye adlandırmış ve.....eskilere tepki olarak doğru bildikleri yönde gitmişler, hatalar hataları beraberinde getirmişler!....."

Böyle sürüp gidiyor mektup, çok farklı konulara değinmiş, tam 14 sayfa emek emek yazılmış.. Böyle uzun mektupların köşe yazarını nasıl açmaza soktuğunu anlamak için yazdığım köşenin boyuna bir daha göz atmamız yeterlidir sanırım. Bu nedenle, öteki konuları bir kenara bir yana bırakıp, yukardaki görüşlerini ele almak istiyorum:

Gençlerin büyük çoğunluğunun, hiç bir eğitim çabası göstermeden, o tertemiz "ilk" heyecanları kullanılarak yanlışlara itildiğinde aynı görüşteyiz.. Eleştirdiğimiz zırva davranışların genellikle gençlerde yer etmiş olmasından hareketle, "Nedenini düşünmeden onlara saldırmayalım" diyor okurumuz.. Onlara saldırmıyoruz ki! Saldırdığımız yapılan yanlışlara, yobazlıklara! Hele hele "Sol" adına yapılan yobazlıklara!.. Bu akıl almaz yobazlıkları sadece genç yaşta kiler yapmıyor ki!.. Yaşını başını almış, görmüş geçirmiş, belli yerlere ulaşmış sandığın nice insanda, en ummadığın anda çıkıveriyor karşına!..Gençler özellikle alınmasın.. Zaten bir yobazlığı eleştirirken yaşla sınırlı birşey yazdığını sanmıyorum.. Genç-yaşlı, yarası olan gocunabilir rahatlıkla..

"Demokratik hak ve özgürlükler" i rahat rahat küçümsedik yıllarca.. Onlar "Burjuva Demokrasisi" oldukları ve biz "Halk Demokrasisi" istediğimiz için, bunu savunmak ihanetle eş sayıldı. Bugün adı altında okur-yazar olarak da olsa toplandığımız gazetesinin adına bakın: Demokrat Türkiye!.. Bizim, en azından fikirlerimizi geniş kitlelere ulaştırabilmek için, o eskiden plesidedimiz "Burjuva Demokrasisi" dediğimiz özgürlüklere ihtiyacımız var, uzun süre de olacaktır..Oysa bu özgürlüklerin en temelinde oturan "Fikir özgürlüğü" nün, aramızda bile doğru dürüst olmadığını söylemek, hiç de abartma sayılmamalı!..Bakın şu son birkaç sayısına Demokrat Türkiye'nin!.. Çeşitli görüşler yer alıyor ya... Vay sen misin?.. Hakkı Keskin'e, Demir Özlü'ye küfreden edene.. Sizin okuduğunuz eleştiri yazıları -ki bir çoğu bana göre eleştiriden çok sövmek için yazılmış- yayınlanan yazılar, ötekiler arasında zemzemle ykanmış olanları!.. Bir de ötekileri görerseniz..Mangalda kül kalmıyor Marksizm adına..Ama mektubun altına bakın: Ya imza yok, ya adres!

Kendimizinkinden başka görüşlere TAHAMMÜL etmek zorundayız..Sevsek de sevmesek de, beğensek de, beğenmesek de mecburuz birbirimize tahammül etmeye.. Kimi zaman düşünmüşümdür kendi kendime ve şu soruyu sormuşumdur:

-Ya kazaen sol iktidara geçebilseydi Türkiye'de, neler olurdu?... Bunu düşünmek -acı ama-korkutucu!.. Türkiye solu, bugünkü yapısı, düzeyi ve kadrolaşmasıyla inandırıcı bir "İktidar alternatifi" olmadığı gibi, bir kaza sonucu iktidara gelmesi halinde, birkaç aydan fazla tutunabilecek bir yapı göstermiyor!..Kısacası, -birçok kişinin düşünüp de açıkça söyleyemediği şeyi yazmak istiyorum: "Ya iktidara solcular gelse halimiz ne olurdu?.."

Bu satırları yazdım ya, düne kadar savunan da saldıracaktır artık! Gene de bilmenizi isterim, şu son yazdığım cümleyi -hiç değilse 50 kez başkalarından duydum. Hastalıkla baş edebilmenin ilk şartı, hastalığı kabul etmektir!..Hasta olduğumuz besbelli ki, "CIA planıdır..Bizi buraya itiyorlar" diye diye, itildiğimizi bildiğimiz çukura düştük!..Hasta olduğumuz besbelli ki, cuntanın üçüncü yılında, Faşizm hepimizin gözü önünde bütün toplum yapısını değiştirmeye çalışırken, hala etkin bir direniş cephesi oluşturamıyoruz.. Gecike gecike bu görevi-(sosyal demokratlar bile değil), A.P. liler- ele almak üzere, biz hala birbirimizle meşgulüz!!!..

Bu satırlara TAHAMMÜL edemeyenlere sesleniyorum...Kabul, ben ve benim gibiler "Küçük Burjuva" yız!.. Ama alışın biraz TAHAMMÜL etmeye.. Bu küçüminnacık burjuvalar, pekala Burjuvazinin çıkarlarını savunabilirlerdi, o vakit başlarına bir sürü belayı da almazlardı!.... Bakın o küçüminnacık burjuvacıklar-yanlışta balsa, yobaz da balsa- tek insandan bile vazgeçmek istemiyorlar!..İnsanları "Değişmeleri, gelişmeleri içinde" görüyorlar.. Oysa bu görüş açısı, Diyalektik görüşe yakın olanlara ait olması gerektiği, değil mi?..

İşte bunun için yazmaya devam etmek kararındayım.. Yazdıklarımı okumaya katlanacak insanları gözden çıkarmadığım için... Sevgilerimle

BELGELERİ YAYINLIYORUZ

Aşağıda yayınlanan belgelerden ilki 17 sahifelik bir metindir. Ağustos ayı başlarında itibaren Türkiye'de AP ve CHP taraflarında arasında okunup çoğaltılıp dağıtılmaktadır. 31 Mayıs'tan beri önce Çanakkale'de daha sonra İstanbul Balmumcu Askeri Cezaevinde tutulan AP ve CHP'nin bir kısım önde gelen yöneticileri tarafından ortak hazırlanmıştır. Daha çok Demirel'in üslup ve değerlendirmesi manzûmü yansıtan bu belgeyi uzunluktan dolayı, geniş alıntılarla özetleyerek veriyoruz.

İkinci belge, AP'nin devamsı olarak ilk önde kurulan 31 Mayıs'ta Cunta tarafından kapatılan BTB'nin iki önde gelen örgütleyicisinin, Çanakkale'de tutuklu bulundukları sırada Cunta'ya hitaben yazdıkları dilekçedir. BTP'nin kapatılmasının anayasaya, yasalara açıkça karşı bir müdahale olduğunu açıklayan bu belgeyi de ilgili bölümlerini olduğu gibi aktararak özetleyeceğiz.

Son iki belge, "Demokrat Türkiye"nin bu sayısında yayımlanmış üzere iken elimize geçti. Hernekadar yukarıdaki belgelerle ilgili sürülen görüşleri yenilerini eklemiyorlarsa da, ortaya konulan tavrın kararlılığını yansıtmaları bakımından önem taşımaktadır. Ayrıca Demirel'in elinden çıktığı belli olan döndürücü metinde Cunta'ya karşı daha da sertleşmiş nitelikler, suçlamalar görüyoruz. Öte yandan Demirel'in ilk metinde "Batı"yı başlayan mücadelede kendilerinden yana tavır koymaya çağırın, bunun önemi değinen sözlerinin bu sonucunda bildirilen vurgu noktası değişmiş, Demirel "desteklemesiniz dediği bu mücadele vereceğiz" mesajını daha belirgin bir ifadeyle belirtmek gereğini duymuş görünüyorduk.

Bu belgeden önce, AP hükümetlerinin değişmez dışişleri Bakanı İ.S. Çağlayangil'in bir mektubundan küçük bölümler aktaracağız. Mektup, F.Almanya Dışişleri Bakanı Genschler'e yazılmıştır ve 25 Temmuz 1983 tarihini taşımaktadır. Bu, çeşitli ülkelerin devlet adamlarına, önde gelen politikacılara, nüfuzlu basın-yayın organlarına ve uluslararası kuruluşlara gönderildiğini duyduğumuz mektuplardan biri olmalıdır. Diplomatik jargon içinde aynı görüşleri ifade edilmektedir.

Bu belgelerden sonra bunlardan yola çıkan bir yorum yer alıyor. Burada AP, CHP partilerinin bir burjuva demokrat muhalefet kimliğiyle ortaya çıkış nedenleri ana hatlarıyla verilmiş ve çalışılmıştır. Demokrat Türkiye'nin bu sayısında yer alan öteki yazılarda bu konuyla ilgili noktaların bazıları işlendiği için ve ayrıca derginizin bundan sonraki sayılarında devrimci demokrat akımın tutumu ile ilgili olarak yapılacak yayınlar içerisinde bu konu yer alacağına daha ayrıntılı biçimlerde analiz edileceği için şimdilik bir çerçeve verici yorumla yetiniyoruz.

BELGE 1

TÜRKİYE DEMOKRASİYE DÖNÜMÜYÖR

Türkiye, dünyada mevcut 156 devlet arasında demokrasi ile idare edilen 23. Asya'da 4 ve Orta-Doğu'da 2 devletten biri idi. Bu gün askeri idare ile yönetilen 40 devletten biri oldu.

Türkiye, aynı zamanda, Avrupa Konseyi'nin ve NATO'nun bir üyesidir. 12 Eylül 1980'de ordu, ülkenin anarşi ve terör sebebi ile idare edilemez hale düştüğünü ileri sürerek ve en kısa zamanda demokrasiye dönüleceği teminatını vererek hiyerarşik düzen içinde yönetime el koydu.

12 Eylül 1980 tarihinde, ülkenin yaklaşık üçte birinde zaten Sıkıyönetim vardı. Parlamento, orduya geniş yetkilerle bu görevi sağlama görevi vermişti. Buna rağmen, 12 Eylül 1980'de ordu, fiilen sivil yönetime tümüyle son verdi.

Bu bir hükümet darbesi idi. Ancak, içinde ve dışında, ordunun 1960 ve 1971'de olduğu gibi bir süre sonra kışlasına çekileceği, demokratik idareye tekrar dönüleceği sandıldı. 12 Eylül 1980 hareketi huzur ve güven sağladı diye alkışlandı. Demokrasinin katline hiç önem verilmedi.

Daha sonraki gelişmeler bu istikamette olmamış, Türkiye demokrasiye dönmekten uzaklaşmış, şimdiki gündümlü bir vesayet rejimine kaymıştır.

Böyle başlayan metin, daha sonra askeri müdahale ile ona gerekçe olarak gösterilen "anarşi ve terör" zberinde duruyor. Özetle ülkede darbeden önce sıkıyönetimin var olduğunu, terörü önlemek üzere ordunun zaten görevlendirilmiş olduğunu işaret ediyor: "Bu görevi yapmak için devlet başka bir güçle birleşti ve devletin başka bir güçle birleşti ve devletin başka bir güçle birleşti."

Bugün bu görevi yapanlar, dün de aynı görevle mükellef olanlardı. Nitekim, sıkıyönetim sonrasında 18 ay İstanbul'da Ordu Kumandanı, Vali, Emniyet Müdürü aynı kişilerdi.

Ulkede, kurum ve nizam hakimiyetinin sağlanması, ister sivil idare, ister sıkıyönetimle olsun, hukukun temel ilkeleri ve Anayasa düzeni çözülmeyecekti. Parlamento ve hükümet, anarşi ve terörün önlenmesine

hiçbir şekilde engel değildi. Keyfiliğe, zulme, haksızlığa kaçmadan huzur ve sükun, kanun hakimiyeti sağlanmalı idi.

Bugünkü nispi sessizliğe aldanarak yönetimin, kalıcı huzur ve sükunu sağladığını iddia etmek güçtür.

Sağlandığı söylenen yüzeydeki huzur, açık baskıya, keyfiliğe, insan haklarının tümüyle ihlaliyle dayalı bir tedhişin yaratıldığı geçici bir korku döneminin sonucudur.

Ordu, yönetime el koyduktan sonra, hiçbir yargı kararından bilettiği kişiyi göz altına almaya başladı. Bu kişiler doksan günden önce yargıç önüne çıkarılma hakkına sahip değillerdi.

Polise, jandarmaya ve sıkıyönetime anti-demokratik yetkiler tanıdılar. İşkence yaygın hale geldi. Yurt içinde ve dışında bu olaylar duyulmaya başladı. Şikayetler çoğaldı.

Bir-iki olay soruşturma konusu olunca, bazı polis şefleri, subay ve assubaylar, polisler işkence yapmaktan, ölüme neden olmaktan mahkum oldular.

Buna karşı binlerce işkence olayı kapalı kapılar arasında, hücrelerde ve özel sorgu odalarında gizli kaldı. İşkence yaygın bir sorgulama sistemi olmuştu. Bugün mahkemelerce tahliye edilen binlerce vatandaşa işkence izlerini ve sakat kalan uzuvlarını göstererek dolaylı olarak Terör büyük ölçüde derinleşti, ama bitmiş mi idi?

Darbenin lideri Evren "Onlarla yapılacakla dille hesaplaştık. Kendi silahın ile mücadele ettik. Şimdi yerin altına indiler." demektedir.

Kaba kuvvete dayanarak, hukuk dışı bir bastırma hareketinin insan haklarına aykırılığı gözardı edilse bile, kesin sonuç vermediği bu konuşma ile kabul edilmektedir.

Üstelik önümüzdeki günlerde, teröristlerin, işkence gören ve haksızlığa uğrayan küskün ve kinli yeni dostları ortaya çıkaracaklar.

Şayet geçilebilirse sivil yönetim, bu yarıları da sarmaya, kanun ve hukuk devletini adalet duygusu ile uygulayarak iş başı sağlamaya mecbur bırakılmıştır.

Yüzbinlerce yurttaş sıkıyönetim ve polis tarafından yakalanmış, dövülmüş ve işkence görmüştür. Analar, babalar, eşler, çocuklar, avukatlar aylarca sanıklar görememişler, nerede olduklarını bulamamışlardır.

Daha sonra MGK'nin kayıt tanımaz keyfi yönetiminden, yasalarda yapılan anti-demokratik, insan haklarına aykırı düzenlemelerden, devlet aygıtını, mahalli idarelerin, devlet işletmelerinin başına ve etkili mevkilerinde eski subay ve generallerin yerleştirilmesinden, hukukun bağimsizliğini ortadan kaldırdığından örneklerle söz edilmekte "asker siyasete girmiş, cunta teşekkül etmiştir" sonucuna varılmaktadır.

Ardından, cuntanın "terör ve anarşi önlenirken sonra 'makul bir süre içinde' demokrasiye dönüleceği" ne söz verdiği Evren'in konuşmalarından alıntılarla hatırlatılıyor, ama buna karşılık uygulamanın tam aksi yönde olduğu ileri sürülüyor.

Bir süre sonra generaller, ihtilalin hedefini devlete, siyasi partilere ve politika adamlarına çevirdiler. Böylece iktidara yönelmiş bir cunta oldu. Devleti ve ülkeyi işgal ettiler. Hazır imkan varken her sahada reform yapacaklardı. Siyasi Partileri kapatıldı. Partilerin binalarına el koydular. Büro malzemelerini açıkça sattılar. Sendikalar kapatıldı. Liderleri yargıç önüne çıkarıldı. Üniversitelerin bağimsizliğini son verdiler. Yargıçların teminatını kaldırdılar. Danıştay'ın yetkilerini aldılar. Vergi reformu adı altında bazı bürokratlardan ütopik fikirlerini yasa dışı yürürlüğe koydular. Tutmadı, değiştirdiler. Şu güne kadar 48 vergi kanunu çıkardılar. Bunların çoğu kendi çıkardıkları yasalardan yanlışlarını düzelterken kanunlardı. Bugün Türk Vergi Hukuku içinden çıkılmaz bir yumak halindedir. Grev hakları, toplu sözleşme hakkı askıdadır. Yeni anayasa ise işçi haklarını büyük ölçüde kısıtlamıştır.

Cunta, yönetimin süresini uzatmak için, devletin bütün meselelerini ancak kendilerinin çözeceğini; bu işleri bitirmeden gitmeyeceklerini, siyasetçilere güvenmediklerini yoğun bir propaganda haline getirdi.

Daha sonra Evren'in yurt gezileri ayrı bir dille anlatılıyor ve hazırlanan anayasanın "... ön sözünden geçici maddelerine kadar militarizmi hukuki yapıya kavuşturdu bir metin" olduğu vurgulanıyor.

Demirel ve Ecevit, Anayasaya şiddetle karşı çıktılar. Ecevit bir demokratik mücadelesinin bu şartlar altında yapılacağına söyledi. Evine çekildi. Demirel, partili arkadaşlarına sesini duyurmaya çalıştı. Fakat, referandumda "Hayır" propagandası yapılmamış, hapis cezaları ile önüne geçilmişti. Bu baskı ve tedhiş havasında herhangi bir netice alınması mümkün değildi.

Radıyo ve TV ve Basında Generaller kesin bir "Evet" kampanyasına giriştiler. Evren yurdu dolayış, bandolu, mizakalı bir "evet" gösterisi yaptı.

gösteriliyordu.

Politikacılar, hayır demek ve gereklerini anlatmak için ortaya çıkmadılar. AP eski milletvekillerinden Dr. Nazmi BAŞ, muayenehanesinde (Hayır) oyu kullanacağını söylediği iddiası ile tutuklandı.

Ülkenin her köşesinde (Hayır) demeye kalkışanlar takip edildiler. Tutuklanıyor, yargılanıyor.

Referandum, Türk Demokrasininin tabutuna konduğu gün olmuştur.

Batı basını ve devlet adamları da işin özünü aramadın Türkiye'nin demokrasisi dönme yolunda bir dönemece aştığı inancındaydı. Alkışlar, bravo lar batı sınırından yağmaya başladılar.

Metnin bu bölümünde kurulan yeni rejimden ve partileşme olaylarının nasıl geliştiğinden bahsedildikten sonra batı devletlerinin cuntaya karşı tavır sorguluyor. Onları eleştirerek i-kaz ediyor. Önce şunları soruyor.

VESAYET REJİMİ BAŞLIYOR

Hangi demokrasiye geçiliyordu? Türkiye için özel bir demokrasi olur mu idi?

Bu sorunun cevabını birlikte arayalım... Evren'e ve Genarallere göre demokrasinin temeli parlamento değildir. Silahlı kuvvetlerdir.

Son sözü millet değil, ordu söyleyecektir. Ne kadar izin verilseler, o kadar özgürlük ve insan hakları olacaktır Türkiye'de.

Daha sonra Evren'in çeşitli açıklamaları hatırlatılarak onun "namus sözü" verdiğini, hatta faaliyetleri durdurulan partilerin yeniden aynı isim altında çalışmaya başlayabileceklerini söylediği, fakat daha sonra bütün bunlardan cayıldığı, veto hakkı vb. gibi kayıtlar getirildiğini belirtir:

Demokrat ve özgürlükçü siyaset adamları bu şartlara rağmen demokrasi mücadelesi i başlattılar. Gazetelere demec verdiler.

"Partiyi Millet kurar, partimiz hazır."

Evren bu sözü duymazlıktan geldi. 3 Ocak 1983 günü başbakan Ulusu, kapatılan AP'nin ikinci adamını, Dr Saadetin BILGİÇ'i davet ederek kendisinin başkanlığında kurulacak bir Merkez Partisini desteklemelerini istedi. Demirel'in de desteğini beklediklerini bu görüşme talimatını Evren'inden aldığını söyledi.

Komünistler ve Sosyalistlere karşı degiller mi idi? İşte firsat önlerine çıkmıştı. Devleti birlikte yönetirler, Sol'u ve aşırı Sağ'ı ezzerlerdi. Liberal Demokrasise ise 5 yıl sonra düşünülecek bir konu idi. Bu olacak şey değildi. Cevap kesin hayır'dı. Adalete Partisi fikrini savunan liderleri, özgürlükçü demokrasiye dayalı bir partinin millet için den çıkacağına inanıyorlardı. Ulusu'ya da fikrinden vazgeçmesini tavsiye etmekte idiler.

Ardından MDP'nin kuruluşunda ve BTP'nin kapatılmasına kadar giden süreçten söz ediliyor.

Sunalp, generaller tarafından bir devlet partisi kurmakla görevlendirilmişti. Ulusu şimdilik saklanmıştı. Kollan sıvadı. Kadrosunu kurmak için Demirel'in etkisinden kaçabileceğini eski AP'li yöneticilere dayanan bir parti kurdu.

Muvazaa Partisi, Anadolu'da soğuk karşılandı; tutmadı.

Buna karşı, partiyi millet kurar diyen gerçek demokratlar ve yasadışı dışı kalan AP'liler çok kısa zamanda "Büyük Türkiye Partisi" ni Ankara'da kurup, kısıpını açtılar.

Partinin genel başkanlığına da bir emekli general, Ali Fethi ESENER seçildi.

Parti bütün yurtta çok iyi karşılandı. Basın hiç bir yorum yapmadan bu olayı içte ve dışta olduğu gibi aktardı. Evren ve Ersin, derhal Esener'i çağırıldılar. Sunalp ile birleşmesini istedi. İstanbul'da valisi devreye sokuldu. Parti kuruluşundan İstanbul'da bulunanlara generaller adına Sunalp'in partisine ithak etmeleri için baskı yapıldı. Cevap hayır'dı.

Generaller BTP'ne 11 gün tahammül edebildiler. Veto haklarını kullanmayı bile çok hafif ve tehlikeli buldular.

Demokratik sol kanatta olanlarda şöyle anlatılıyor.

Demokratik sol da, CHP'nin yerine, tabandan bir parti oluşturma hazırlığı içinde idi. Türkiye'nin eski Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'nün oğlu Prof. Erdal İnönü bu görevi üstlenmişti.

Generaller ise, kendi adamları ve Başbakanlık Müsteşarı Necdet Calp'ı isyafa ettirerek Halkçı Parti adı altında, sözde sol bir muvazaa partisi kurmuşlardı. Calp, İnönü'nün özel kalem müdürü idi. Şimdi ise karışına oğlu çıkıyordu. Elbette değerli bir öğüla karşı sönik bir özel kalem müdürü pek hafifti.

Metinde, "Çanakkale'de ikamet mecbur edilme" olayının "düpedüz tutuklama" olduğu, kendilerinin açık bir cezaevi koşullarında yaşadıkları, aileleri dışında kimseyle görüştürül-

mediği, basını yaklaşılmadığı ve gazetelerde kendileriyle ilgili en basit haberlerin bile yayını yasaklandığı anlatılıyor ve Çağlayangil'in yurtdışında iken gelip teslim oluşuna değinile-rek bundan "bir adam kaçırma olayı" diye söz ediliyor.

Ardından yeni rejimi "Evrenizm" diye adlandırın anlatılan bölümler geliyor. Evren'i kendini "herşeyi bilen" bir diktatör yerine koyduğu öyle davranışları belirtilerek alaylı bir dille bahsediliyor.

Metin, "militarizm ülkeye bütün ağırlığı ile çökmüştür" diye devam ediyor ve cuntanın "kendini anayasasını ve kanunlarını çiğnemeyi göze alarak", "referandumda da çiğneyerek" parti kapatmış, tıpkı yargıçmış gibi 16 siyaset adamını tutuklatıp, parti kurularının siyasi hak ve özgürlüklerini kaldırdığını ilan ederek, bununla da yetinmediğini belirtiyor ve şöyle diyor.

Şimdi elinde bir silah daha var. Partilerin göstereceği milletvekili adaylarını veto edebilecektir. Bunun anlamı şudur; ancak cuntanın beğendiği kişileri aday ve sonuçta milletvekili olacaktır. Seçmen Cuntanın gösterdiği adaylara oy verecek, böyle bir seçimle ortaya çıkacak parlamento ülkeyi beş yıl yönetecek, temsil edecek, yasa yapacaktır. Muvazaa partileri hükümet kuracak, hizmet verecektir.

Türkiye ve Türk milleti buna nza gösterecek.

Bu, millette, ülkede ve onun ayrılmaz parçası olan Türk Silahlı Kuvvetlerine hakarettir.

Türkiye Pakistan değildir. Bir Ziyatı Hak aranmıyor. Tarihinde hiç müstemele olmadı. 17. bağimsız Türk Devleti bu Cumhuriyettir.

Bu ülkede 1876'da bu yasa parlamento vardır. 1946'da ise, çoğulu demokrasiye geçmiştir. O günden bu yana otuz yakkı genel ve kısmi milletvekili, mahalli ve senato seçimi yapılmıştır.

Millet son sözü söylemeye alışktır. 1950'de milli şef İnönü'yü oyları ile değiştirmiş, iktidar kurup değiştirme gelenliğini benimsemiştir.

Demokrasi milletten hayat tarzdır. Bugüne kadar millet ordunun sözüne güvenmiştir. Çünkü 1960 ihtilalini yapan cunta sözünü tutmuş ve 1961'de bir genel seçim yaparak iktidarı devretmiştir. 1971'de parlamentoya dayalı bir restorasyon dönemine fiili müdahale yapmadan önyak olmuş, daha sonra geriye çekilmişti.

Bugüne kadar Türk Ordusu Güney Amerika modelinde kalmamaya özen göstermiştir. Bu Atatürk'ün de buyruğudur.

Şimdi iktidarı Atatürk gelmiş, "Evrenizm" militler bir demokrasi kavramı olarak sunulmuştur.

Türkiye bugün 12 Eylül 1980 tarihinden daha ağır bir kriz için itilmiştir.

Ardından kendi tavrını formüle ediyorlar.

Evren'in zorla kabul ettirmek istediği, güdümlü patilere dayalı rejim modeli vataneşer devlet ve siyaset adamları tarafından şiddetle reddediliyor. Çünkü böyle bir yönetimin getireceği felaketi biliyorlar; ya faşizm, ya komünizm. Milletten demokrasi ümidi ve inancı yasıatılmaldır.

Bundan sonra "Batı" devletleri ve NATO'nun tavrına değinerek şöyle diyorlar:

"Evrenizm" geçici bir idare olacaktır. Avrupa, Portekiz ve İspanya'da bir "Evrenizm" modeli ile karşılaştığını unutmuştur. Amerika ve batı ülkeleri, Evren'i, elleri kızanccaya kadar alkışıyor, destekliyorlar. Evren başına ulaşsın, demokrasi rafa kalkacaktır; ama Nato'nun bir kanadı istikrara kavuşacaktır, sanıyorlar.

Aksi düşünce bir hayaldir. Halbuki Nato, "Rejimi ne olursa olsun, yeter ki istikrar olsun" düşüncesindeki devletlerin bir araya gelmesinden değil, hürriyet ve özgürlüğe, ins... haklarını korumak için bir araya gelmesini fikrinden doğmuştur. Nato şartı budur. Özgürlükçü demokrasiye inanan sol ve sağ siyaset kadroları kısa bir sürede gizli kalan gerçek amacı geniş halk kitlelerine indireceklerdir. İşte o zaman Türkiye için yeni bir arayış başlayacaktır. Türkiye yeniden demokrasiye döndüğü gün artık bir batı mütefiki kalabilir mi? Kötu günlerinde Evrenizm'i kendisine layık bulan dostlarına güvenebilir mi? İnanabilir mi?

Kader birliği içinde olan sol ve sağ liderler bu sorulara cevap "Evet" diymiyorlar.

BÜGÜNKÜ MÜCADELE

Metin'in sonuç bölümü ve mesajı şöyle:

Türk siyaset kadroları ve liderleri bugün özgürlükçü demokrasi için çetin bir mücadele veriyorlar.

Millet giderek bu mücadeleyi alıyor. BTP'nin kapatılması, siyaset adamlarının had-be-had Çanakkale'ye götürülerek tutuklanması, milli şok etkisi yapmıştır. Henüz serbest kalan politikacılar yeni partiler kuruyorlar, gene-

raller veto ediyor. Onlar tekrar yeni kurucuları sürüyorlar, generaller onları da veto ediyor. Vataneşer siyasetçiler tükenmiştir.

Tekrar yeni kurucular. Bu şerefli bir özgürlük kavgasıdır.

Demokrasi ile militarizm savaş başlanmıştır. Avrupa ve Amerika demokrasileri bu savaşta tarafsız kalamaz. Demokrasi, müsterek kültürüdür.

Batı medeniyeti ile Türkiye'yi birbirine yaklaştıran en önemli bağ demokrasidir.

Türkiye, birçok islam ülkesi için örnek bir devlettir.

Demokrasinin Türkiye'de kesin başansı, III. Dünyanın ve pekçok islam ülkesinin siyasi kaderini değiştirecek ağırlık taşımaktadır.

Demokrasi ile yönetilen tek islam ülkesi olan Türkiye'de, batı demokrasileri taraf olmak zorundadırlar. Demokrasiden yana, insan hak ve özgürlüklerinden yana, ortak medeniyetten yana...

Birleşmiş Milletler ve İnsan Hakları Beyannamesi, Helsinki Nihai Belgesi ve Nato anlaşması uygulanmak için imza edildiler.

Türkiye bu anlaşmaların onurlu imza edenidir. Türkiye'deki bugünkü durum, bunların tümüne aykırıdır.

Batı bir Polonya olayındaki direnişiyürekten destekliyor. Demirel ve Ecevit'in başlamak zorunda kaldıkları demokrasi kavgası, Walesa'nın direnişinden çok daha fazla sonuca yakındır. Ve o kadar zor değildir.

Türk milletinin içten desteği, Evren ve arkadaşlarının dışında Türk ordusunun demokratik geleceği, iyi yetişmiş siyaset kadrolarının varlığı Türkiye'yi gerçek demokrasiye hızla dönürebilir.

Türkiye'de 3 yıl içinde olup-bitenler ve Evren, geçceği iyi anlatılmadı.

Türk basını üzerinde ağır bir sansür vardır. Gazete sahiplerinin büyük bir bölümününün hükümetle ticari ilişkilerini sıcak tutmaya temayülü, giderek istismar edilmektedir. Gazeteciler hapsedilmektedir. Etkili kadın yazar Nazlı Ilıcak cezasını çekmiştir. Şimdi sıra 70 yaşındaki Başyazar Nadir Nadi'ye gelmiştir.

Bu nedenle bazı gazetelerde askeri yönetimi ve hatta militarizmi övmeye başlanmış.

1918'lerde işgal altındaki İstanbul'da böyle bir basın türemiştir. Mütareke basını, bugün Türk basını tarihinin unutmak istediği bir dönemin yüzkarasıdır.

O zaman da geçceği söyleyen, yazan ve bağırın vataneşerler vardı. Sonuçta onlar kazandı.

Bugün de var. Sayıları çok olmasa bile, bugün de öyle olacaktır. Onlar kazanacak, demokrasi kazanacaktır. Türkiye iç kavgasını yapmaktadır. Yardım ve keza destek değil, demokrasi düşmanlığı yapılmamasını istiyor.

Türk demokrasisinin sevdiği, seslerini duymak ve yalnız olmadıklarını hissetmek istiyorlar. Gerçeğin batıda anlaşılmasını, yayılmasını, tartışılmasını ve konuşulmasını; kısaca, milletler ve devletler tarafından bilinmesini istiyorlar. Militarizmin ölümlümesini, desteksiz kalmasını bekliyorlar.

Evet bugün belki insanlar ölmüyor. Ama demokrasi öldü. Demokrasinin ölümlerini sebebi olduğunu kimse iddia edemezdi. Demokrasi öldürülmeli idi. (...)

Netice olarak, Türkiye demokrasiye dönüşü çabasından değil, Türkiye idaresini ordunun nüfuzuna dayanarak ele geçiren, devlete yerleşmeye, ona meşruyet kazandırmaya çalışıyorlar. Demokrasi ölmüştür. Huzur ve sükun demokrasiyi katlederek değil, yaşatarak sağlanmalı idi.

Hedef, huzur ve sükun sağlanmadan çok devlete ele geçirmeleridir. Huzur ve sükun sağlanmanın onun bahanesi olduğu iyice ortaya çıkmıştır.

Cuntanın maskesi düşmüş, hakiki yüzü görülmüştür. Bu, Türkiye'yi zaafa uğrattı, yeni emsaller sürükler. Bu durumu alkışlayanların, vebal altında kaldıkları, demokrasiyi katletme suçuna iştirak ettiklerini söylemek istiyoruz.

BELGE 2

BTP YÖNETİCİLERİ "ANAYASA TEBDİL, TAĞYİR VE İLGA EDİLMİŞTİR" DİYOR

31 Mayıs günü cuntanın emriyle kapatılan BTP'nin örgütlenme sürecinde nazım rol oynayan H. Cindoruk ve M. Gölhan'ın Çanakkale'de "ikamet mecbur" tutuldukları yerden cunta yönetimine gönderdikleri dilekçe, "MGK sayın başkanlığına" hitabıyla başlıyor. Daha sonra Nisan ayında başlayan partileşmenin anayasal ve yasal kural ve koşulları tek tek açıklanıyor ve bunlara dayanarak şu hatırlatmaları yapıyor.

("Bu hukuk kurallarını bilen ve uyan vatandaşlar için, siyasi parti

kurma ve siyaset yapma hakkı Devletin Anayasasının teminatı altına alınmıştır.

Yönetim biçimi ayır edilmeksizin bütün Devletler sözlerine güvenilen ve yaptığı yasalara uyan hukuki ve onurlu otorite kaynaklarıdır.

Devleti, Anayasa ve yasa bağlar. Devlet, anti-demokratik kural da koyabilir, yasa da çıkarabilir. Bu da bir hukuk ve durumdur. Ancak, devlet kendi yaptığı Anayasa, kanun ve kararından cayamaz, bunları kaldırma-dıkça veya değiştirmedikçe uygulamaktan vazgeçemez. Yasal kaynağı olmayan buyruk veremez.

Bu nedenle Devletler geriye işleyen yasa çıkarmazlar. Yasada açıkça işlendiği gün suç olmayan hiçbir fiilden ötürü kişileri suçlayamaz, yargılayamaz, tutuklayamazlar.

Ayrıca, kişilere uymaları gerekli kuralları ve uymazlarsa uğrayacakları sonuçları yasalara açıkça yazarlar. Herkes bilsin ve öğrensin diye Resmi Gazete ile de yayınlarlar. Resmi Gazete ile yayınlanmayan kanun ve kaide, mahkemeleri de kişileri de bağlamaz.

Devlet, uluslararası bir kurumdur. Yasaları kendi sınırları içinde başka devletleri de bağlar. Milletlerarası anlaşmalar taraf olur, taahhüt altına girer.

Devlet, bu derece ciddi ve saygıdeğer güvenilir bir organizasyondur.

Biz 25 Nisan 1983 günü, yüce ve sürekli böyle bir Türk Devletinin teminatı altında siyasi faaliyete başladık.

İnanıktık ki, biz yasalara uydukça ve hakkımızda görevli ve yetkili yargı organlarımızın onanmış hükmünü bulmadıkça Anayasada yazılı hak ve görevlerimizi yerine getirebileceğiz, bir siyasi parti kurabileceğiz. (...)

Daha sonra ise M.Ö.N.BTP'yi kapatıp iki kurucusunu sürgüne göndermek kararına değinilerek, MGK'nin böyle bir karar almasının hiçbir hukuki dayanağı olmadığı, MGK'nin Anayasa ve yasalarla kendine verilmiş yetki sınırnı çiğnediği vurgulanıyor.

"Cumhuriyet Baş Savcısı, Savcılar, Anayasa Mahkemesi, Sivil ve Askeri Mahkemeler bizi suçlayabilir, denetleyebilir, kovuşturabilir.

Milli Güvenlik Konseyi ise bizi şahsen veto edebilir, Yargılamaz. Konsey, Anayasanın geçici maddelerine göre anca yürütmeye ve yasama yetkilerini kullanabilir.

Anayasanın ve yasaların kesinleşmiş yargı kararlarına bıraktığı konularda Milli Güvenlik Konseyi yetki-sizdi. (...)

Ardından MGK'nin aynı kararında getirilen yeni siyaset yapma yasalarının da anayasa ve yasaları çiğnemek anlamına geldiğine işaret ediyor.

"Anayasa, Milli Güvenlik Konseyine Anayasada yazılı siyaset, seçme ve seçilme yasalarını artırma ve değiştirme yetkisi tanımamıştır.

Maddenin Anayasada yer alması, aksine bir karar almakta Milli Güvenlik Konseyini men etmiştir. O kadar ki, Milli Güvenlik Konseyi geçici 4. maddedeki yasaları da değiştiremez, kaldıramaz. (...)

Kendilerine uygulanan Çanakkale'de "ikamet mecbur tutulma" tethbirinin de özel olarak T.C.K'unu hiçe saydığını, keyfi olduğunu işaret ederek MGK'nin BTP'yi kapatma kararında gösterdiği gerekçelerin hiçbir hukuki dayanağı olmadığı açıklanıyor.

79 sayılı kararda gösterilen gerekçelerin ve kararların Anayasa ve mevzu hukukta yeri yoktur. Şöyle ki:

a) Vatandaşların bir kısmını vicdan sahibi kabul ederek, bu mechul zevatin şahitliğine istinat edilerek suçlama yapılmıştır.

Vicdan sahibi olmayan veya olan tabirleri bir hukuki kararda objektif delil taşımaz. Bilinmeyen kişilerin mutasavver hanaatlerine istinaden karar kurulamaz.

"Ülkemizde vatandaşları yeniden kamplara bölmek aralarından yeniden nifak tohumu serpmek" iddiası mücerret olmakla beraber, mevzu hukukta yeri olmayan bir suç tarifidir.

Bu iddia, partilerin tümüne ve kurucularına yöneltilmiş bir suçlamadır. Bütün partiler fikir ayrılığının yasal temsilcileridir. Zira tarafımızdan yapılan iş, program ve tüzüğü yetkili organlara tevdi edilmiş yasal bir parti kurmaktan ibarettir. Bu parti, illegal bir cemiyet ve çete değildir. Ayrılıkçı bir kamp veya nifak merkezi sayılmaz.

Partiler kuruluşlarından sonra yazılı ve sözlü faaliyetlerinden sorumludurlar. Kaldı ki, tüzel kişilik kazanan partinin iki kurucusunun, asli mesuliyeti olsa bile kapatmaya yetkili değildir. Kapatmayı gerektiren filleri ancak parti yetkili organları işleyebilir. Partinin aktif veya pasif bir davranışı gereklidir.

(...) "Konseyin kararı bu yönü ile de tezat ve terdit edilmektedir. (...)

Kendilerinin iki kurucu üye olarak suç işlemeleri halinde bile hiç bir organ partiyi kapatamayacağı belirtilerek şöyle deniliyor:

Nasıl Danişay'tı, Yargıtay'ı kapata-
maz ise parti kapatmak, kurucularına
veya bir kısım vatandaşlara siyasi ya-
saklar koymak, gözetim altına almak
gibi yargı kararlarına gerek olan iş-
lemlerde Konsey sadece müddedi ola-
bilir.

Yargıçlık yapamaz. Anayasanın ve
kamu hukukunun sistematiği de bu-
dur.

c) Nitekim, Konseyin bu kararı Res-
mi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe
de girmemiştir. Eğer bu karar, bir ya-
sama tasarrufu olarak mahalen kabul
edilse bile mer'iyyeti için neşri kanun
icabıdır.

Neresinden bakılırsa bakılsın yasal
dayanağı olmayan 79 sayılı tebliği u-
yulanamaz.

İnfaz kabiliyeti olmayan, kamu
kudretini sıralayan, Anayasaya a-
çıkça aykırı bu kararın tatbik edildi-
ği kişiler mağdurdur.

Hukuka aykırı bütün kararlar gibi
bu tebliğin infazı ise kanunsuzdur
mahiyet almıştır.

Çanaklı Sıkıyönetim Komutanlığı,
79 sayılı bildiri ile ikamet mecbu-
riyet haline bir mevkufiyet haline in-
tikal ettirmiştir.

Zincirbozan'da askeri bir tesiste 2
Haziran 1983 tarihinden bu yana tu-
tuklu bulunuyoruz. Bu hususu hafif-
letmek için nizamiye kapısına asılan
bir yazı özü itibarı ile tutukluluk ha-
disesinin kesin delilidir.

"Misafirler, Sıkıyönetim komutanı-
nın nezaretinde, eşsiz güvenceli ve
toplu olarak ikamet etmektedir. Bu
ikamet bir tutukluluk veya adi bir ne-
zaret altında bulundurma hali de-
ğildir."

Biz misafir değiliz, Misafir, kendi
serbest arzu ve iradesi ile bir barına-
ğı geçici olarak intikal eden kişidir. Biz
ise yolunuzu çeviren Güvenlik Kuv-
vetlerinin gözetiminde ve rızamıza
bakılmaksızın bu garnizona kapatıl-
dık.

Misafir kelimesi ile hukuki durum
da, sıfat da değiştirilemez. Girdiği ev-
den çıkmasına, dilediği ile konuşup
görüşmesine engel olunan, bulundu-
ğu yerden çıkmasını diye çevresi si-
lahlı askerlerle beklenen kişiye misa-
fir demek kanunla apaçık alay et-
mektedir. Hukukta mizah olmaz. Bu
açıkça bizlerin bu garnizona silah zo-
ru ile kapatılması olayıdır. ("...)

denilmektedir.
Dilekçe şu sözlerle sona ermektedir.

"SONUÇ: Bu dilekçe, pişmanlık ve
islah olma duyguları içinde ve bir tale-
be konu olsun diye veriliyor. Talep,
bir hukuki durumun düzeltilmesi,
farkedilmeden yapılan bir hak-
sızlık ve kanunsuzluğun kaldırılması
için yapılır.

Yapılacak talep yetkili ve görevli
organa yönelmelidir.

Bizim olayımızda hukuk yoktur. 79
sayılı karar metninde haklarımız ka-
nunsuz ve hukuka aykırı muamelelerin
farkedilerek yapıldığı açıkça yazıldı-
r. Yargı denetimini de kapalıdır.

Bu nedenle, bu yazıyı yapılan işin
referandum, Anayasaya, milletin üstün
iradesine ve yasaya rağmen yapıldığı
bildiğimizi ve her türlü haklarımızın
korunmasını yüce Milletimize
tevdi ettiğimizi ifade ve tarihe bir ve-
sika teşkil etmek üzere sunuyoruz.

Demokrasie inancımız, milletimize
güvenimiz çöğalmiştir.

Sonuç ve çile önemli değildir.
Anayasa var mı, geçerli mi, referan-
dum yapıldı mı sorularının muhataplı
mesuliyetini ve cevaplarını versin, bil-
sin istedik.

Saglarımızla,

MEHMET GÖLHAN
HUSAMETTİN CİNDORUK

BELGE 3

ÇAĞLAYANGİL'İN
GENSCHER'E
MEKTURU

Mektup,

Türkiye'nin geçirmekte olduğu bu-
nalım üzerinde Ekselanslar zaman
zaman fihr teatisinde bulunmak ir-
sati doğmuştur. Ekselans DEMİREL
ile beraber Ankara'daki evimde ya-
ptığımız konuşmaları hatırlıyorum.

Bu konuyu Türkiye'deki Büyü-
elçilerimizle sık sık konuştuk.

Bu telakihlerde de ifadeye çalış-
tığımız gibi, başta Ekselans Demirel
olmak üzere ben ve mensup olduğumuz
siyasi partinin yöneticileri gerek
demokrasilerde hangi sebep ve
gerekçe ile olursa olsun askeri müda-
halelere yer verileceğine hiç bir za-
man inanmamışızdır.

Buna rağmen Türk Ordusunun ma-
nevi şahsiyetinin zedelennememesi ge-
rektiğini ve nihayet olayın defakto
bir durum olduğunu nazarı itibare
aralık ve demokrasie geçebileceğini
de düşünerek, 12 Eylül'ün karşısında
bir tavır takınmamaya, bir askeri ida-
renin işlerini zorlaştırmamaya azami
itina gösterdik.

girişle başlayan ve askeri darbelerin
Türkiye'de "sık sık tekrarlanan tarihi
bir hata" olduğu belirtiliyor, bunların
"Türkiye'de siyasal istikrara kavu-
laşmamasının tek nedeni ve ülke
kalkınmasının daima yarım kalma-
sının ve Türkiye'nin güçsüzlüğe
düşmesinin baş sebebi" olduğu ileri
sürülüyor.

Mektup şöyle devam ediyor:

Bunun içindir ki biz başta kader
birliği yaptığımız mütteliflerimiz ol-
mak üzere bütün batı aleminin özel-
likle kendileri ile aynı gayeyi paylaştığımız,
bugünkü Almanya Hükümeti gibi
hürriyetçi ve demokrat, anti-komünist
anti-faşist iktidarların Türkiye gibi
stratejik önemi büyük olan bir
ülkede yanan dikta hevesleri ve de-
mokrasiye uzaklaşma hareketleri

karşısında, kendi felsefelerine, aynı
zamanda siyasi çıkarlarına yakışan
tavır almalarını istedik ve bekledik.
Ama "Türkiye bizim yanımda ol-
sun da rejimi ne olursa olsun" di-
yenler, askeri idareyi seçti, hatta teş-
vik etmekten kendilerini alamadılar.
Bugün, varılan neticede bu davranış-
ların büyük payı vardır.

Ardından

Türkiye'nin idare biçimi elbette ki
iç meselesidir. Bu duruma dıştan bir
müdahale söz konusu olmamalıdır.
Ne var ki, demokrasi Türkiye'de aski-
yatınca kendileri ile ortak bağla-
rımız sadece demokrasi anlayışında
birleşmekten ibaret olan dostlarımız.
"Ne oluyor," diyecekleri yerde "iyi
oluyor," derlerse bunu tasvip etme-
nin imkanı yoktur. Ve böyle duru-
mun gerçek anlamı Türkiye'nin iç iş-
lerine karışmaktır.

Bugün Türkiye'de cereyan eden faali-
yetin vahim neticeleri kısa zamanda
ortaya çıkacaktır.

deniliyor. Mektubun son bölümünde
yeniden Türkiye'nin "Batı" ile, NATO
ile ilişkisine değiniliyor:

Size bir çok kere "Askeri idare ile
meselelerinin çözümü hiç bir ülkenin

bulmadığını, askeri idarenin hiç bir
memleketi güçlendirmeyişi aksine
zaafa uğrattığını, sayet NATO'nun
fonksiyonu bitmemiş ise, iskelet bir
NATO olamayacağı onun için sayet
Türkiye zaafa uğrasa bütün hürri-
yetçi camianın zararına olacağını
söyledim.

Sizinle Ankara'da benim evimde bu
son konuşmamızda sizin Ankara ha-
vaalanda vermiş bulunduğunuz be-
yanatı özdüğümü hatırlıyorum. Siz
o beyanatınızda Türkiye NATO'nun
bir üyesidir. NATO üyesi olan ülkeler
NATO şartı ile bağlıdır. Bu şart ise,
"Hürriyet, Serbestiyet ve insan hakla-
rının korunmasını, demokratik
prensiplerin uygulanmasını amirdir."

Bugün Türkiye'nin demokrasie ge-
ceceği bir aldatmacadır. Türkiye gü-
dümlü bir idareye sürüklenmiştir, se-
çim yine olacak, meclis yine olacak,
partiler yine olacak ama, halkın iste-
diği gibi değil diktatörün dediği gibi
olacaktır.

BELGE 4

DEMİREL'İN
İKİNCİ
BİLDİRİSİ

İk bildirimini kamuoyunda duyulması
ve bir özeti ünlü İngiliz gazetesi
"The Times" te yayınlanmasından
sonra ve bunun üzerine başta Demirel
olmak üzere tutuklu siyasiler hakkın-
da askeri soruşturma açılmasından
sonra yazıldığı anlaşılır bir belgede
Demirel, ilk bildiriye göreşlerini yeni
gelişmeler bağlamında bir kere da-
ha ve artık iyice sertleşmiş bir dille
tekrarlıyor.

Örneğin, "Türkiye her geçen gün
biraz daha militarizmin avuçlarına
giriyor" diye başlayan bildirimini Cunta
paralelindeki seçime katılacak üç
parti hakkındaki söyledikleri şu:

Generaller, anarşist ve teröristleri
bir kenara bırakmış, partiler siyaset
ve devlet adamlarına, tarafsız basına
savaş açmışlardır.

Bu sırada Başbakan Ulusu da cunta-
nın partisinden aday olacağını açık-
ladı. 6 Kasım'da yapılacak seçime,
Başbakan ve Eski Deniz Kuvvetleri
Komutanı Bülent Ulusu'nun partisi
ile Amralın müştaharı Necdet Calp'in
partisi katılacaktır.

Favori Bülent Ulusu'dur. Sağ temsil-
leni yarışıyor. Rakibi Necdet Calp ise
Solu temsil edecek. Bir de figüran
parti liberal Turgut Özal var. Bu zat
da son aylara kadar Ulusu'nun Başba-
kan yardımcısı olarak Cunta hükü-
metlerinde görevli idi.

Durum şudur. Başbakanlık binası-
nın üç odasından birer lider yaratıl-
mıştır. Bu binanın üç odasında otu-
rur, üç yıla yakın aynı yönetimi te-
raberce cuntanın emrinde sürdürenler
bir anda üç ayrı fikri temsil eden parti
kurulmuşlardır. Bu bir operettir.
Rol teziyatını, cunta yapmıştır.
Şimdi sahneye konulmaktadır. Müzik
bandosu. Dekor ışıkları. Akseusur
süngüdür. Bunun adı düpedüz, de-
mokrasi sahtekarlığıdır.

Evenizim, faşizim 1983 modelini
gerekleştiriyor. Temel görüşü devlet
ve istikrar bahanesi ile demokrasinin
şekli hale getirilmesidir. Bu yönetim-
de devletin temeli ordudur. Parti bir
araçtır, ve Ordunun emrindedir. Parti-
nin varlığı bir fikri temsil etmek,
halkın yönetime katılmasını sağla-
mak değildir. Ordu her şeyin üstünde-

dir. Aksine ordu adına yönetimde ve
parlamentoda görev alacakları bu yer-
lere getirmek için parti bir silahtır.
Türk halkı bu düşünceyi kavradığı
için Generallerin kurdukları MDP'ye
"Beşinci Ordu" adını takmıştır.
Çünkü Türk Silahlı Kuvvetleri bugü-
ne kadar 4 ordudan kurulu idi. Bugün
ordu politikaya girmeyle kalmamış,
siyaset yapma tekelini de ü-
zerine almıştır. Konsey üyeleri dışın-
da Kara Kuvvetleri Komutanı Necdet
Uruğ'da açıkça politika yapmakta,
orduyu siyasi bir organ haline getir-
meye çalışmaktadır. Bir iktidar parti-
si bir de muhalefet partisi vardır.
Bir tane de yedek partisi. Generaller,
batı dünyasına ve halka ciddi biçimde
bu üç parti arasında yapılacak seçim-
in dürüst ve demokratik genel oy
tesbiti olduğunu kandırma çalışıyor.
Son bir hafta içinde Evren Doğu
Anadolu'da sesini yükselterek ve mil-
leti de tehdit ederek, militarizmin pro-
pagandasını yapan 6 nutuk söyledi.
İktidari istislerle bırakmayacaklarını
fakat bu formülle bırakmayı münasip
bulduklarını söyledi. Aksi halde tek-
rar vazgeçebileceklerini ima etti.
Şimdi, cunta tespit ettiği adayları bu
üç parti arasında taksim etme işini ya-
pıyor. En güvenilen militarist kiralık,

NATO'dan çıkamaz" uyarısı hatta
tehdiddir. Ve son derece ilginçtir.
Çünkü AP-CHP cephesinin ağzından
ilk kez duyulmaktadır. Ve şimdiye ka-
dar bu partilerin NATO'da çıkma tale-
bini ileri sürmeleri nasıl niteledikleri
düşünüldürse şimdi bizzat kendilerinin
bundan sözsetmeleri kolay inanılacak
gibi değildir.

Yoksa bu geçici bir öfkeyle söylen-
miş bir boş söz, kof olduğu belli bir
blöf müdür? Bir başka deyişle "de-
mokrasi" militarizme galip geldiği
gün, örneğin bir AP'nin "dün
düydür, bugün bugündür" gibisinin
bir tavırla boşverip geçeceği belli
olan bir kuru tehdit midir?

CHP'nin özellikle AP'nin bugüne
kadarki siciline bakıldığında buna pe-
kale evet diyebilir ve ciddiye almaya-
biliriz. Ancak, CHP ve AP'nin duyan
"hadi canım sende" desin diye bunu
söylemiş olabileceğini düşünmek de
yanlıştır. O halde metni yazanların bu
çarpıcı görüşü ileri sürmelerinin bir
nedeni olmalıdır.

Metinde bu neden bir ilke sorunu
olarak konuluyor. Şöyle ki; onlara
göre NATO, "hürriyet, özgürlük, in-
san haklarını korumak temeli üzere
kurulmuştur. Daha doğrusu id-

dia budur ve Türkiye sınırları
gerçekliğine inandığı için
"Batı" müttefiki ve NATO üyesidir.
Öyleyse, örneğin NATO cuntayı destek-
lemekle, hele sözkonusu "demokrasi-
militarizm" mücadelesi koşullarında
bunu yapmakta, temelindeki iddia ile
çelişkiye düşmüş olur. Açıkçası bu
ilkelere üzerine kurulmadığı kanıtlanmış
olur. Dolayısıyla da özgürlükçü demokrasinin
zafer kazandığı bir Türkiye'nin NATO
'da yer alması şart değildir, hatta
buna gerek yoktur.

Bu kendilerini ilkelere zerre
taviz vermeyen bir kimlikle sunan
AP-CHP'ilerin NATO sorununu
neden gündeme getirileceğini izah
ediyor. Şüphesiz son derece saygı-
değer ve parlak bir tavır alış tarzı
ama tek kusuru AP ve CHP'nin
bu denli ilkesiz olduklarına bizzat
kendilerinin bile inanmalarındır.

Bunu söylemekle NATO'dan çık-
ma tehdidinin kofluğunu, gayriciddi-
liğini söylemek istemiyoruz. Tam
tersine ciddi bir ikaz yapıldığı
ama gerekçenin metinde ifade edil-
meden başka olduğunu öne sürüyor-
luz. Bize göre metni yazanlar, öyle
"ilke" leri falan değil, doğrudan doğru-
ya, başlamış demokrasie mücadelesinin
muhtemel seyrini gözönünde tut-
maktadırlar. Kesin bir kapışmaya
hazır olduklarını bunu göze aldığını,
buna göre hazırlandığını iyice belli
eden ordu-devlet "cephesi" karşısın-
da demokrasinin gerçek bir zafer ka-
zanması için gerekli olan geniş to-
pumsal hareketin hangi tepki güçlerini,
hangi tarihsel-ideolojik motifleri devre-
ye sokması gerektiğini ve bütün bu
oluşumu yaşayıp sahiplenen bir
halkın ulaşacağı eylemsel düşünsel
kazanımı, bunun zaferle taçlandırıldığı
ortamın havasını, buna rengini vere-
cek siyasal-ideolojik yönelimi dikkate
alıyorlar. Daha açık bir deyişle dev-
rimci demokrat bir akının kendileri-
nin bir ölçüde, mümkün en az boyutla-
ra indirgerek harekete geçirmeyi,
kullanmayı tasarladıkları halk tepki-
sini tarihsel-toplumsal kökenlerine
inerek, örtük veya örtülmeyle çalışan
tüm yönlerini dinamize ederek hare-
kete geçirebileceğinden korkuyorlar.
Ve bu sürecin bırakalım Türkiye-
NATO ilişkisini, ülkenin "Batı" ile
ilişkisinin tümünü temelden değiştire-
mesine katılmayacak olarak yol açabi-
leceğini kestiriyorlar. Dolayısıyla
metni yazanlar, kendi istek ve iradele-
rinin dışında gelişecek bir durumun
kaygısıyla uyanık bulunuyorlar.

Ama eğer bu tespit doğrusa açık-
lamamız gereken bir nokta var. AP-
CHP, özellikle AP "demokrasi" mü-
cadelesinin, böyle bir süreçte gebe ol-
duğuna kestirebiliyorsa, NATO'dan
çıkma vb. sonuçlara varabileceğini
hesaphorsu, neden bu mücadeleyle
kanihyor? Kaldı ki eğer süreç anılan
türden gelişmelere, özelliklere gebe
ise böylesi bir süreçte bizzat AP ve
CHP'nin siyasal varlıklarını, temsil et-
tikleri sosyal sınıfların konumları
ciddi bir tehlikeye karşı karşıya ol-
mayacak mıdır? O halde AP-CHP'nin
hem bu tehlikeleri görerek hem de bu
tehlikeleri adeta kaçınılmaz biçimde
içeren bir mücadele sürecine katılma-
lan, nasıl açıklanabilir?

Hernekadar ortada bir çelişki var
gibi gözüküyorsa da metni kaleme
alanlar mevcut durumda, "demokrasi-
militarizm" mücadelesi bağrını aç-
makla düzenin aslı koruyucu parti-

bilirinin son kısmı ise şöyle:

6 Kasım'da kim kazanırsa kazansın
militarizm iktidara gelecektir.
Evenizim, parlamentoyu bir birlik
haline getirmektedir. Millet vekili aske-
re alınacaktır. Böylece militarizm se-
çimle işbaşına geçmiş olacaktır.

Cunta, iktidarı sözde seçime de-
ğiştirecektir. Değişen bir şey olma-
yacaktır.

Süngü, seçime meşru iktidar yapı-
lacaktır. Bu seçim mekanizması, demokratik,
eşit ve adil bir oylamanın hiçbir şartı-
nı taşıyamıyor. Batı demokrasilerinin
savundukları, halkın serbest iradesi
ile hür, özgür ve etkili bir parlamento
kuruluyor.

İnsan hak ve özgürlükleri, yürürlüğe
konuluyor. Olağanüstü rejim bitmi-
yor, temelli bir sistem haline getiril-
yor.

Aurapanın en güçlü Nato ordusu, ül-
kesini işgal olayını bir barış anlaşma-
sı ile millette ve mütteffiklerine o-
nayılatmak istiyor.

Demokrasi, batı ve Nato ile ortak ba-
ğımızdır. Bu baği savunmak sadece
Türk Milletinin görevi sayılmaz.
Toplu ve milli yararları gereği bütün
demokrasiler, müteeffikler, dünyanın
her yerinde, yüksek manevi değerleri
savunmalıdır.

Komünizm faşizm'den sonra Evren-
izim bazı ülkelerde çekici ve kolay bir
yönetim biçimi olarak yayılmıştır. Şaş-
kinlik veya pişmanlık fayda vermez.
Evenizime Türkler karşı çıkıyor, tek
başlarına Cunta böyle bir seçimden
bile korkuyor.

Tutukluymor, yasaklıyor, 16 politika-
çisi rehlin alıyor, yargılıyor, dövyüyor.
Bahanesi komünizm tehlikesi idi, o
bitti, şimdi iftira, tehdit, hakaret ve
şantaj silahlarını kullanıyor.
Batı dünyası sussada Türkler kararlı-
dır. Hem istikrar hem demokrasi için
kavgaya verilecektir.

Türkler 1920'lerde tek başlarına is-
tiklallerini sağladılar.
Şimdi de öyle olacak.

Görüleceği üzere, ilk metin, Türkiye
halkına da açık mesajlar vermekle
birlikte, asil olarak "Batı" kamuoyuna,
özellikle de şimdiki dek cuntaya karşı
hayırlı bir tutum almış olan merkez
ve sağ politik güçlere, NATO çevrele-
rine seslenmektedir. AP-CHP bloku
olarak Türkiye'de bir demokrasi - mi-
litarizm savaşının başladığı resmen
duyurulmakta ve kendilerinden buna
göre tutumlarını militarizm belirleme-
leri istenmekte, daha doğrusu onların
şimdiye kadarki tutumlarını militarizm
yanlısı diye değerlendirerek bundan
bölge bu tutumlarını terkedip "de-
mokrasi" cephesinden yana ağırlık
koymaları kesin bir dille talep edil-
mektedir. Ayrıca şimdiden uyanıyor
lar ki, "Batı" ve "NATO" şimdiki
kadar sürdürdüğü "rejimi ne olursa
olsun, yeterki istikrar olsun" tavnını
bundan böyle de sürdürürse, Türkiye-
de başlamış mücadelesinin demokrasie-
nin zaferiyle sonuçlanmasında halinde bu
ülke "Batı" ile ilişkisini hiç şüphesiz
gündeme getirecek ve herhalde kopar-
acaktır. Metni yazanlar "Batı" ve
"NATO" Cuntaya karşı tavnını de-
ğiştirmese "Türkiye yeniden demok-
rasieye döndüğü gün artık bir Batı
müttefiki olarak kalabilir mi?" diye
soruyorlar.

Bu, apaçık biçimde-enazından-

leri olarak gereken en doğru ve zorun-
lu tavır aldıklarını biliyorlar. Şüphesiz
böyle bir durumda olmayı, yukarıda
anılan tehlikeleri taşıyan bir mücade-
leye girmeye hiç istemezlerdi ve siyasi
hayatları boyunca sorunları "demokrasi-
militarizm" çatışması planında
komandasında hep kaçındıkları halde
şimdi bundan başka bir yol bulamama
noktasına gelmiş olmalarından ötürü
sektörüne de değillerdir. Ancak AP ve
CHP, ülkenin yakın tarihindeki başlı-
ca siyasal gelişmelerin birinci derecede
mirasçıları olarak ve dolayısıyla bu
mirasın tarihsel evriminin karakteris-
tiklerini dolaysız gözlemleyebilmeler-
inden, içeriyor olmalarından dolayı
herkesden daha önce biliyor ve sezi-
yorlar ki, özel olarak siyasi tarihimizin
bizi getirdiği noktada, kurulu düze-
nin orta ve uzun vadede mümkün en az
zararlı kılıcılığıdır, devamının garanti
altına alınabilmesi için bir "demokrasi-
militarizm" mücadelesinden geçmek
kaçınılmaz olmuştur. O mücadeleye
de düzenin aslı sahipleri, AP ve
CHP, "militarizm" in karşısında
"demokrasi" yi sımsıkı sahiplenerek,
cephenin odağını ve insiyatif gücünü
elde tutarak mücadele etmelidir. Aksi
taktirde, yani kendileri yer alsın veya

denilmektedir.
Dilekçe şu sözlerle sona ermektedir.

"SONUÇ: Bu dilekçe, pişmanlık ve
islah olma duyguları içinde ve bir tale-
be konu olsun diye veriliyor. Talep,
bir hukuki durumun düzeltilmesi,
farkedilmeden yapılan bir hak-
sızlık ve kanunsuzluğun kaldırılması
için yapılır.

Yapılacak talep yetkili ve görevli
organa yönelmelidir.

Bizim olayımızda hukuk yoktur. 79
sayılı karar metninde haklarımız ka-
nunsuz ve hukuka aykırı muamelelerin
farkedilerek yapıldığı açıkça yazıldı-
r. Yargı denetimini de kapalıdır.

Bu nedenle, bu yazıyı yapılan işin
referandum, Anayasaya, milletin üstün
iradesine ve yasaya rağmen yapıldığı
bildiğimizi ve her türlü haklarımızın
korunmasını yüce Milletimize
tevdi ettiğimizi ifade ve tarihe bir ve-
sika teşkil etmek üzere sunuyoruz.

Demokrasie inancımız, milletimize
güvenimiz çöğalmiştir.

Sonuç ve çile önemli değildir.
Anayasa var mı, geçerli mi, referan-
dum yapıldı mı sorularının muhataplı
mesuliyetini ve cevaplarını versin, bil-
sin istedik.

Saglarımızla,

MEHMET GÖLHAN
HUSAMETTİN CİNDORUK

BELGE 3

ÇAĞLAYANGİL'İN
GENSCHER'E
MEKTURU

Mektup,

Türkiye'nin geçirmekte olduğu bu-
nalım üzerinde Ekselanslar zaman
zaman fihr teatisinde bulunmak ir-
sati doğmuştur. Ekselans DEMİREL
ile beraber Ankara'daki evimde ya-
ptığımız konuşmaları hatırlıyorum.

Bu konuyu Türkiye'deki Büyü-
elçilerimizle sık sık konuştuk.

Bu telakihlerde de ifadeye çalış-
tığımız gibi, başta Ekselans Demirel
olmak üzere ben ve mensup olduğumuz
siyasi partinin yöneticileri gerek
demokrasilerde hangi sebep ve
gerekçe ile olursa olsun askeri müda-
halelere yer verileceğine hiç bir za-
man inanmamışızdır.

Buna rağmen Türk Ordusunun ma-
nevi şahsiyetinin zedelennememesi ge-
rektiğini ve nihayet olayın defakto
bir durum olduğunu nazarı itibare
aralık ve demokrasie geçebileceğini
de düşünerek, 12 Eylül'ün karşısında
bir tavır takınmamaya, bir askeri ida-
renin işlerini zorlaştırmamaya azami
itina gösterdik.

girişle başlayan ve askeri darbelerin
Türkiye'de "sık sık tekrarlanan tarihi
bir hata" olduğu belirtiliyor, bunların
"Türkiye'de siyasal istikrara kavu-
laşmamasının tek nedeni ve ülke
kalkınmasının daima yarım kalma-
sının ve Türkiye'nin güçsüzlüğe
düşmesinin baş sebebi" olduğu ileri
sürülüyor.

Mektup şöyle devam ediyor:

Bunun içindir ki biz başta kader
birliği yaptığımız mütteliflerimiz ol-
mak üzere bütün batı aleminin özel-
likle kendileri ile aynı gayeyi paylaştığımız,
bugünkü Almanya Hükümeti gibi
hürriyetçi ve demokrat, anti-komünist
anti-faşist iktidarların Türkiye gibi
stratejik önemi büyük olan bir
ülkede yanan dikta hevesleri ve de-
mokrasiye uzaklaşma hareketleri

karşısında, kendi felsefelerine, aynı
zamanda siyasi çıkarlarına yakışan
tavır almalarını istedik ve bekledik.
Ama "Türkiye bizim yanımda ol-
sun da rejimi ne olursa olsun" di-
yenler, askeri idareyi seçti, hatta teş-
vik etmekten kendilerini alamadılar.
Bugün, varılan neticede bu davranış-
ların büyük payı vardır.

Ardından

Türkiye'nin idare biçimi elbette ki
iç meselesidir. Bu duruma dıştan bir
müdahale söz konusu olmamalıdır.
Ne var ki, demokrasi Türkiye'de aski-
yatınca kendileri ile ortak bağla-
rımız sadece demokrasi anlayışında
birleşmekten ibaret olan dostlarımız.
"Ne oluyor," diyecekleri yerde "iyi
oluyor," derlerse bunu tasvip etme-
nin imkanı yoktur. Ve böyle duru-
mun gerçek anlamı Türkiye'nin iç iş-
lerine karışmaktır.

Bugün Türkiye'de cereyan eden faali-
yetin vahim neticeleri kısa zamanda
ortaya çıkacaktır.

deniliyor. Mektubun son bölümünde
yeniden Türkiye'nin "Batı" ile, NATO
ile ilişkisine değiniliyor:

Size bir çok kere "Askeri idare ile
meselelerinin çözümü hiç bir ülkenin

bulmadığını, askeri idarenin hiç bir
memleketi güçlendirmeyişi aksine
zaafa uğrattığını, sayet NATO'nun
fonksiyonu bitmemiş ise, iskelet bir
NATO olamayacağı onun için sayet
Türkiye zaafa uğrasa bütün hürri-
yetçi camianın zararına olacağını
söyledim.

Sizinle Ankara'da benim evimde bu
son konuşmamızda sizin Ankara ha-
vaalanda vermiş bulunduğunuz be-
yanatı özdüğümü hatırlıyorum. Siz
o beyanatınızda Türkiye NATO'nun
bir üyesidir. NATO üyesi olan ülkeler
NATO şartı ile bağlıdır. Bu şart ise,
"Hürriyet, Serbestiyet ve insan hakla-
rının korunmasını, demokratik
prensiplerin uygulanmasını amirdir."

Bugün Türkiye'nin demokrasie ge-
ceceği bir aldatmacadır. Türkiye gü-
dümlü bir idareye sürüklenmiştir, se-
çim yine olacak, meclis yine olacak,
partiler yine olacak ama, halkın iste-
diği gibi değil diktatörün dediği gibi
olacaktır.

BELGE 4

DEMİREL'İN
İKİNCİ
BİLDİRİSİ

İk bildirimini kamuoyunda duyulması
ve bir özeti ünlü İngiliz gazetesi
"The Times" te yayınlanmasından
sonra ve bunun üzerine başta Demirel
olmak üzere tutuklu siyasiler hakkın-
da askeri soruşturma açılmasından
sonra yazıldığı anlaşılır bir belgede
Demirel, ilk bildiriye göreşlerini yeni
gelişmeler bağlamında bir kere da-
ha ve artık iyice sertleşmiş bir dille
tekrarlıyor.

Örneğin, "Türkiye her geçen gün
biraz daha militarizmin avuçlarına
giriyor" diye başlayan bildirimini Cunta
paralelindeki seçime katılacak üç
parti hakkındaki söyledikleri şu:

Generaller, anarşist ve teröristleri
bir kenara bırakmış, partiler siyaset
ve devlet adamlarına, tarafsız basına
savaş açmışlardır.

Bu sırada Başbakan Ulusu da cunta-
nın partisinden aday olacağını açık-
ladı. 6 Kasım'da yapılacak seçime,
Başbakan ve Eski Deniz Kuvvetleri
Komutanı Bülent Ulusu'nun partisi
ile Amralın müştaharı Necdet Calp'in
partisi katılacaktır.

Favori Bülent Ulusu'dur. Sağ temsil-
leni yarışıyor. Rakibi Necdet Calp ise
Solu temsil edecek. Bir de figüran
parti liberal Turgut Özal

Fransa-Masell maden ocaklarında maden işçilerinin yaşam garantisi yok

Bir başkadır Maden ocakları.. Ve Başkalaşır Derinliklere İndikçe.. Kendine Has Kuralı Vardır..Ve Bu Kurala Uymak, Onu Öğrenmek Yaşamın Tek Şartıdır, Yeralında, Kuralları Tanımayan, Uymayan Çoğu Zaman Ölümle Buluşur. Bir Başkadır Yeraltı Dünyası. Işıksız, Havasız Karanlık ve Kaypaktır... Burun, Burunadır Ölümle, İnsan...

Çok şeyler söylenmiştir, çok şeyler yazılmıştır, haklarında maden işçilerinin. Türküleşmişler kimi kez. Birlikte gitmişler ölüme, birlikte üretmişler Kömürü ve birlikte paylaşmışlar çok şeyi.. Bunun içinde ortak davranışlar görmek mümkündür ayrı ulustan olan insanlarda. Yüzyıllardır hep aynı olmuş kaderleri. Ya bir çökük altında kalmak, ya bir patlamada ölmek, ya da bir dikkatsizliğe kurban gitmek. Harıl-harıl çalışır maden ocakları. Ve tüm günler işçi çalışır yerin dibinde, pek haberleri olmaz yukarda olup, bitenlerden. DIŞARI, onlar için bir an evel gidilmesi gereken yer olur. Ve bunun içinde bir başkadır iş bitişinde yukarıya çıkış. Islak atletleriyle silerler yüzlerini. Terleri damlar siyah taşlar üzerine.

Ufak bir çitirtti dikkat keser. Ocaklarında çalışmak için herkesten genç olmak istenir. 30 yaşından büyüğü pek almazlar maden ocaklarına.

Uzun bir geçmişe sahip Mosell maden ocakları. Avrupanın en büyük ocaklarından biri sayılır. Her ulustan binlerce işçi çalışır. Özellikle iş kri-

zinin artmasıyla birlikte maden ocaklarına rağbet arttı.

Yaklaşık bin kadar Türkiyeli ve Kürdistanlı işçi çalışır. Çağdaş tekniğin maden ocaklarında girmesine rağmen, ağırlıkla insanoğlu üretimin temel unsurudur. Kimbilir kaç can yemiştir bugüne gelene dek. Haftanın 7 gününde üretim durmaz. Pazar, cumaertesi de çalışır. Ve sürekli üretim artışı sağlanır. Çok çalışır, çok üretir ve çok yorulur maden işçisi. Toplumsal yaşamın büyük bir ihtiyacını karşılar maden ocakları. Ama yinede katmerli sömürü uygulanır, ağır koşullarda çalışır, ve hiç bir yaşam garantisi yoktur. Çoğu kere ufak bir dikkatsizlik yaşamlarının sonunu getirir. Uzun mücadeleler sonucu kazanılmış haklar gaspedilmeye çalışılıyor. Özellikle göçmen işçilerin dil bilmemesi sömürüyü daha da kolaylaştırıyor. Çünkü sorunlarını, haklarını pek bilmeyen yabancı işçiler, mücadele etme gereğinin duymuyorlar. Hele kendilerini bugün-yarın ülkelerine dönecek insanlar olarak görmeleri, hiç bir haklarına sahip çıkmamaya yol açıyor..

Fransa'daki tüm sendikalar Merlabach maden ocaklarında da örgütlü. Ama bunların tümü işçilerin başı derde girdiğinde başvurdukları bürolar durumunda. Onun ötesinde yapılan bir şey yok. Bu örgütsüzlük sonucu işçiler tümüyle sağlık şartlarından uzak, yıpratıcı bir çalışmanın içine sürükleniyorlar.

Avustralya'da açlık grevindeki Türkiyeliler bazı haklar aldılar

21 Ağustos'ta bir grup Türkiye'li göçmen işçi tarafından başlatılan açlık grevi sürüyor.

Grevin 19. gününde, 6 Eylül'de, Göçmen Bakan S. West ile görüşen grevçilerin iki temeltalebi kabul edildi. Bunlar, Türkiye'li İlticacıların isteklerinin kabul edilmesi ve Türkiye'li göçmenlere baskı kurmaya kalkışan Türk Büyükelçiliği ve Konsolosluk'unun kınaması ve Türk faşistlerinin kontrol altına alınması. Bakan, görüşmenin yapıldığı günün akşamı TV'de bir görüşme yaparak verdiği sözü yerine getirdi.

Açlık grevinin 15. gününde greve katılan bir kişi komaya girerek hastaneye kaldırıldı. Diğer iki kişi grevlerini diğer maddeler kabul edilinceye kadar sürdürecekler.

CUNTAYI PROTESTO VE AÇLIK GREVİNİ DESTEKLEME YÜRÜYÜŞÜ

4 Eylül Pazar günü'de Sydney'de 3. yılını dolduran faşist cuntayı lanetleme ve açlık grevini destekleme yürüyüşü yapıldı. Yürüyüşe 300 Türkiye'li katıldı.

Belçika hükümeti yabancı haklarında yeni kısıtlama getirdi

Uzun süreden beri yabancı işçiler üzerinde baskıları arttıran ve kazanılmış haklara çeşitli kısıtlamalar getiren Belçika hükümeti Resmi Gazete'de yayınlanan yeni bir karar ile Belçika'da çalışmakta olan yabancı işçilerin çocuklarına süresiz çalışma kartı verilmesi uygulamasını kaldırdı.

Çalışma Bakanı "Michel Hanssen" alınan kararın ülkede çalışmakta olan yabancılara daha kolay iş sağlamada kolaylık getireceğini ileri sürdü.

Önceki uygulamaya göre Belçika'da süresiz çalışma kartı "A" kartı alan yabancı işçi çocuklarında aynı hakka sahip oluyordu.

DÜZELTME

Demokrat Türkiye'nin 20 Ağustos sayısında yayınlanan açlık grevleri haberinde yer alan Avustralya haberinde yanlışlık olmuştur düzeltir özür dileriz.

Viktoria ve Melborun'de açlık grevi başlatıldı yazılmıştır. Viktoria Melborun'un bir eyaletidir. Ayrıca İşçi Partisi senatörlerinin katıldığı bir basın toplantısı yapılmıştır denilmekte. Basın mensupları gelmediği için basın toplantısı yapılamamıştır.

BARIŞ HAFTASI PROGRAMI

Almanya sonbaharda büyük gösterilere hazırlanıyor. Orta Avrupa'ya ve Almanya'ya yerleştirilmek istenen füzelere ve silahlanmaya karşı Barış için çeşitli eylemler ve gösteriler yapılacak. Bu çerçevede düzenlenen Barış haftası'nın programı açıklandı. 15 Ekim ile 22 Ekim tarihleri arasında yapılacak olan Barış Haftası programı şöyle:

15 Ekim 1983: Her şehir ve kasabada yerel gösteri ve eylemler yapılacak.

16 Ekim 1983: Kilise ve dini cemiyetlerde protestolar.

17 Ekim 1983: Kadınlar protestosu.

18 Ekim 1983: Silahlanmaya karşı Enternasyonal Dayanışma (Bu protesto ile, silahlanmanın sömürge, yarı-yeni sömürge halklarını baskı altına alma nasıl bir işlevi olduğuna yer verilecek)

19 Ekim 1983: İşyeri ve kırsal kesimlerde gösteriler

20 Ekim 1983: Okul ve Üniversitelerde eylemler

21 Ekim 1983: Parlamento ve parti gruplarında tepkiler

22 Ekim 1983: BONN, HAMBURG, STUTGART-NEU ULM'da büyük halk gösterileri

Sadece çocukların Belçika'da "Geç gelmiş olsalar bile" anne ve babalarıyla birlikte yaşamaları şartı vardı. Yeni karara göre ülkeye anne ve babalarıyla birlikte gelmiş veya en geç altı ay sonra gelmiş Türk çocukları çalışma kartı alma hakkına sahip olacaklar. Ama yeni gelecekler bu haktan yararlanamayacaklar.

Çalışma bakanlığınca alınan bir diğer karara göre kesin dönüş yapacak yabancı işçiler ellerindeki süresiz çalışma kartlarını geri vermek zorundalar.

Düsseldorf'tu gençler askerlik bedelinin en az yarıya indirilmesini istediler

Daha önceleri de değişik çalışmalar yapan "Düsseldorf ve Çevresindeki Askerlik Çağındaki gençler" Ağustos ayı içinde izin döneminden yararlanarak bir gezi düzenlediler. Geziye 45 kişi katıldı.

Geziye katılan gençler bugün uygu-

lanen askerlik bedelini eleştirerek şöyle dediler:

"Bedelin bu kadar yüksek olması bizi zor durumda bırakmaktadır. Çalışanların bile bu miktarı ödeyebilmeleri çok güç. İşsiz ve kısa çalışma yapanların ise ödemesi imkansız. Kredi çekip kısa

dönem askerlik yapan, şimdi ise işsiz kaldığı için bu borcu ödeyemeyen bir çok genç bulunmaktadır.

Bunun için bu yasa gözden geçirilmeli, askerlik bedeli ödenebilecek bir düzeye indirilmelidir. En azından yarıya, 8-10 bin Mark olmalıdır."

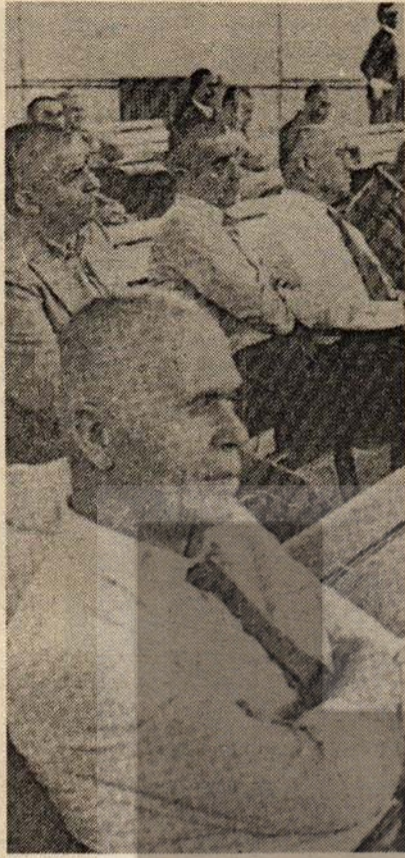
Brüksel'de ICFTU Türkiye üzerine yuvarlak masa toplantısı düzenledi

Darbe'nin yıldönümü nedeniyle, Uluslararası Hür Sendikalar Konfederasyonu (CISL), 8 Eylül günü Brüksel'deki Uluslararası Basın Merkezi'nde bir Yuvarlak Masa Toplantısı düzenlendi.

Belçika Sosyalist Sendikası (FGTB) Ulusal Sekreteri Henri Carpentier, ICFTU Bölüm Şefi Pieter de Jonge, Avrupa Sendikalar Konfederasyonu Genel Sekreteri Mathias Hinterscheid, DİSK'in Avrupa Temsilcisi Yücel Top'un konuştuğu toplantıda basın mensupları, çeşitli demokratik örgütler temsilcileri ve tanınmış kişiler katıldılar.

Belçika televizyon sunucusu Christiane Lepere'in yönettiği toplantıda, CISL adına Türkiye'ye gözlemci olarak giden Norveçli avukat Thor-Eric Johansen'in DİSK duruşmalarına ilişkin bir raporu da kamuoyuna açıklandı. Raporda duruşmaların hukuka aykırı bir şekilde sürdürüldüğü, şimdiye kadar 116 celseye çıkartılan DİSK yöneticilerinin yargılanmasının en azından bir yıl daha sürebileceği belirtilerek Türkiye'de demokrasiye dönüldüğü iddiasının bir aldatmaca olduğu vurgulanmaktaydı.

DİSK Temsilcisi Yücel Top, şimdiye kadar açılan 25 sendika davasında 757 kişinin yargılandığını, 1200 kadar sendikacının da askeri makamlarca arandığını, ayrıca darbeden hemen sonra 5 bin'e yakın sendikacının "mısafer" statüsünde 4-5 ay gözaltında tutulduğunu, sıkıyönetimin emriyle fabrikalarda geniş tasfiyeler yapıldığını, faaliyetleri yasaklanan DİSK'e bağlı sendikaların merkez ve lokal binalarına elkonulduğunu, grev, toplu sözleşme haklarının askaya alındığını, Yüksek Hakem Kurulu aracılığıyla yürütülen ücret sınırlamaları nedeniyle satınalma gücünün üç yılda yüzde 50 oranında düştüğünü, tutuklu sendikacıların Otağ Humayun'da işken-

ceye çekildiğini, mahkemelerde işkenceleri açıldığını DİSK Başkanı Baştürk ve diğer sendikacıların hücre cezasına çarptırıldığı, hapishanede "asker" sayılarak saçlarının kesildiğini ve kendilerine tek tip elbise giydirildiğini açıkladı.

ASK Genel Sekreteri Hinterscheid, Türkiye'deki rejimin iddia edildiği gibi terörü önlemek üzere değil, demokrasiyi ortadan kaldırmak için kurulduğunu, Avrupa sendikalarının başından beri bu rejimi mahkum ettiğini anımsatarak, Türkiye'de demokrasi kuruluncaya kadar da askeri ve ekonomik yardımın durdurulması, darbeden önce kurulmuş ilişkilerin askıya alınması için kendi hükümetleri ü-

zerinde baskı yapmaya devam edeceklerini söyledi, "Nasıl eskiden Yunanistan, Portekiz, İspanya'daki dikta rejimlerine ödün vermediysek, sırf stratejik endişelerden ötürü Türkiye'deki rejime ödün verilmesine de sonuna kadar karşı çıkacağız," dedi.

FGTB Sekreteri Carpentier, Belçikalı işçilerin Türkiyeli demokratlarla sürekli dayanışmada olduğunu belirtti, Belçika Fransızca Konuşanlar Topluluğu bölgesel hükümetinin Türkiye ile her türlü kültürel ilişkiyi askıya aldığı açıklıyarak, Belçika Dış İşleri Bakanlığı'nın da aynı yönde hareket etmesi için bakana baskıda bulduklarını söyledi.

Daha sonra Türkiye'ye özel olarak gidip incelemelerde bulunmuş olan iki Belçikalı sendikacı, Joseph Charlier ve Marie - Therese Vanaschen, Türkiye'de ki siyasi tutukluların içinde bulunduğu durumla ilgili gözlemlerini anlattılar. 14 Ağustos'ta, en az 160 tutuklunun İstanbul'da hücrede bulunduğunu, altlarından yataklarının alındığını ve tecritte sık sık işkenceye tabi tutulduğunu belirterek, Türkiye'de ki durumu protesto etmek üzere 10 Eylül Cumartesi sabahı Brüksel'de ki Türkiye Büyükelçiliği önünde düzenlenen protesto gösterisine tüm Belçikalı demokratların katılması çağrısında bulundular.

Yuvarlak masa toplantısında, Belçika basını ile radyo ve televizyonlarının, Solidarnosc ile ilgili haberlere geniş yer verirken, Türkiye'de ki baskılar ve özellikle DİSK ile ilgili haberler konusunda gösterdiği ilgisizlik şiddetle eleştirildi.

Bu arada, ICFTU ve ASK temsilcileri, DİSK Yürütme Kurulu üyelerinin duyurusu üzerine, Avrupa'da ki tek DİSK Temsilcisi olarak Yücel Top'u tanıdıklarını, DİSK adına başka kimseyi muhattap kabul etmediklerini özel olarak vurguladılar.

Ordu valisi İngiliz milletvekiline beyin yıkanmış dedi

12 Eylül'ün 3. yıldönümü nedeniyle Türkiye kampanyası tarafından Londra'da düzenlenen toplantı da Hackney, İngiltere ve Haringey belediyeleri Fatsa ile kardeş olduklarını ve Fatsa davasında yargılananları desteklediklerini açıkladılar. 10 Eylül günü Londra'da yapılan toplantıya, Türkiye ve Kürdistan Dayanışma Komitelerinin yanı sıra İngiliz İşçi Partisi Milletvekili Ceremy Corbyn, DİSK Yeraltı Maden İş Sendikası Genel Sekreteri Gültekin Pekdemir ile Banksen yöneticisi Cahit Baylam'da katıldılar. Toplantıda ilk sözü alan İngiltere Belediye Başkanı Pat Haynes, 3 belediye adına hazırlanan broşürü dinleyicilere tanıttı ve her 3 belediyeninde Fatsa davası ile dayanışma içinde olduğunu belirtti. İkinci sözü alan Hackney Belediye Başkanı Anthony Kendall, 3 belediyeninde Fatsa halkını kardeş halk ilan ettiğini duyurdu. Yeraltı Maden İş Genel Sekreteri Gültekin Pekdemir Fatsa halkının demokrasi mücadelesini anlattı. Banksen yöneticisi C. Baylam'ın konuşmasından sonra söz alan Türkiye ve Kürdistan dayanışma görevlileri ülkemizdeki durumu anlattılar.

Toplantıda son sözü Ağustos ayı sonunda Türkiye'ye giden İşçi Partisi Milletvekili Ceremy Corbyn aldı. Konuşmasına, "mahkemelerde yargılanan insanların şimdiden suçlu ilan edildiklerini" belirterek başlayan İngiliz Milletvekili, gezisi sırasında Ordu Valisi ile görüşmelerini ve Valiye Fatsa davasının nedenini sorduklarını anlattı. Bunun üzerine Ordu Valisinin kendilerine, "Fatsa davasında yargılananların hepsi suçlu, hepsinin beyni yıkanmış, siz de buraya bu amaçla geldiğinizde göre sizin de beyininiz yıkanmış" dediğini anlatan İşçi Partisi Milletvekili Ceremy, Ankara'daki Devrimci Yol davasını izlediklerini, burada gördüklerinin kendilerini çok etkilediğini söyledi. Mahkeme salonunda tercümanı ile kendisinin arasına bir subayın oturtulduğunu, bu nedenle tercümanı ile rahat konuşmasının engellendiğini belirten Milletve-

kili, cuntanın gerçek yüzünün ortaya çıktığını vurguladı. İşçi Partisi Milletvekili Türkiye'deki gelişmeleri izlemeye devam edeceğini ve İngiltere Hükümetinin cuntaya yardımı durdurması için mücadele edeceğini sözlerine ekledi.

Londra'daki toplantıyı kalabalık bir topluluk izledi.

R.V. WEIZSECKER'E AÇIK MEKTUP VERİLDİ

BERLİN

1 Eylül 1983 günü Berlin Belediye Başkanı R.Von Weizsuecker'e bir Açık Mektup verilerek bir müddet makamında karşılıklı olarak görüşüldü.

C.Kemal Altun Komitesi ve Alternatif Liste tarafından hazırlanan Açık Mektup'ta şunlar dile getirildi: - Türkiye'de çeşitli askeri hapishanelerde yapılan açlık grevleri, kötü hapishane koşulları, işkenceler, - DİSK davası, yargılanan sendikacıların zor durumları ve tüm sendikal hakları - grevi - toplu sözleşmeyi ortadan kaldıran yeni Sendikal Yasalar-

- Barış derneği davası. - C. Kemal Altun ve İltica davasında Alman hükümetinin izlediği zorbalık politikası,

Açık mektup Türkiye'de insan haklarına uyulmaması, Kürt halkına karşı girişilen katliamlara son verilmesi, Türkiye'ye yapılan Askeri yardımın derhal kesilmesi ve İltica yasasının değiştirilmesi talepleri ile son buluyordu.

1 Eylül 1983 günü C. Kemal Altun Komitesi adına 3 kişi, AL milletvekili Angelika Höhne, Rita Kantemis, Cihan Arın ve Arif Özserin Açık mektubu Richard Von Weizsuecker'e bizzat verdiler.

Yapılan kısa görüşmede Türkiye'deki son siyasi durum, iltica yasası ve C. Kemal Altun olayı görüşüldü. Belediye Başkanı Açık mektubu inceleyeceğini belirterek görüşme sona erdi.

ÇOCUKLARA MASALLAR

(Ukranya halk masalı)

Yoksul köylü cinlerden nasıl kurtuldu

Köylünün biri o kadar yoksulmuş ki, kendisi de, çocuk çocuğu da çoğu geceler aç karnına girerlermiş yatağa. Oysa zavallı köylü, çalışkanlığına müthiş çalışkanmış, sabah-tan akşama kadar didinir dururmuş, ama ne hikmetse, her işinde bir uğursuzluk varmış. Ne derler, altına elini dokunsa taş kesilirmiş. Karaya vurmuş balık gibi çırpınır sızlanırmış, fakat yoksulluk bir türlü peşini bırakmazmış. Ya buğdayları doludan hasar görür, ya öküzleri salgında telef olur ya da tavukları hastalıklardan birer birer kırılırmış.

Yoksul köylünün emsali olmayan bir meziyeti de varmış, çalgı çalmakta eline kimseler su dökemezmiş. Bu nedenle düğünlere, bayramlara neşe katmak için hep onu çağırırlarmış. Ortalığa neşe saçan, halk da onun bu hizmetini karşılıksız bırakmaz, gönlünden ne koparsa verirmiş.

Günlerden bir gün yoksul köylü yine böyle bir düğünden dönmüş. Bol bol votka içmiş, neşesini bulmuşmuş. Üstelik çocuk çocuğuna da, çoktandır tadını unuttukları sucukla bir somun da ekme getirmiş. Onlarında kanlarını tka basa do-

yurduktan sonra çalgısını çıkarıp neşeli bir oyun havası çalmağa başladı. Çocuklar da hoplayıp sıçramaya koyulmuşlar, hoplala...rilala!

Çocukların neşelendiğini görünce köylü iyice keyfe gelmiş. Fakat o da ne? Çocukların arasında eciş bücüş acaip yaratıklar da oynayıp zipleniyor mu? O kadar çokmuş ki bu uzun kollu, çarpık bacaklı, kötü bakışlı yaratıklar, saymakla biter gibi değilmiş.

Köylü hayretten donakalıp birden çalgı çalmayı kesmiş. Bunun üzerine acaip yaratıklar da, itişe kakaşa kaçışarak sobanın altına gizlenmişler.

Köylü sormuş: -Neyin neşisiniz acaip yaratıklar? Sobanın altından cırlak bir sesle cevap vermişler:

-Biz uğursuzluk cinleriyiz. Eğer biri bir parça kuru ekmele bir tutam tuza muhtaçsa değme bizim keyfimize! Biz yoksulluğun çocuklarıyız.

-Aha, demiş köylü içinden, demek bunlar yüzünden ters gidiyor bütün işlerim. Demek ki bu uğursuzlar yüzünden bizim evde herşey tamta-kır kuru bakır...

Sonra dönmüş onlara:

-Sobanın altı hoşunuza gidiyormu? -Nasıl gitsin? Bu dapdaracak yerde nerdeyse boğulacağız! Görmüyormusun ne kadar kalabalığız.

-Öyleyse bekleyin biraz, demiş, köylü size daha büyük bir yuva yapacağım.

Yoksul köylü samanlığa varıp büyük bir küp getirmiş.

-Haydi çıkan sobanın altından, demiş, yeni evinize taşının!

Cinler hemen koşup küpün içine hıkmışlar. Sormuş köylü:

-Hepiniz de girdiniz mi içeri? Hepimiz...Hepimiz...

-Sobanın altında topal bacaklı falan da kalmadı ya?

-Hayır, hayır... Hepimiz buradayız. Aramızda topal bacaklı falan da yok...

Köylü bu anı bekliyormuş. Birden bire küpün ağzına bir kapak geçirilmiş, kenarını da bir güzelce hamurla sıvamış. Küpü dışarı çıkartıp bayır aşığı bir armut ağacının bulunduğu yere kadar yallah yuvarlamış.

-Eh artık, diye düşünmüş kendi kendine ellerini oğuşturarak, bundan sonra işlerim rast gider, mutlu olurum.

Aradan yarım yıl, helki de daha fazla bir zaman geçmiş. Köylünün kaderi tamamen değişmiş. Buğday ekse göğüs boyu bitiyormuş. Başak-

lar da dolgun mu dolgun...Domuzu mu gebe kaldı, en azından oniki yavrusu oluyormuş pembe mi pembe... Tavukların her biri günde ikişer yumurta, arazisi bol bol meyve verir olmuş. Velhasıl yoksul köylünün talih yüzüne bir gülmüş bir gülmüş... Bolluk evin kapısından pencerelerinden taşıyormuş...Çocuklar açlıktan ağlamaz olmuş, giyim kuşamları tertemiz olmuş, düzelmiş.. Komşuların hayretler içindeymişler. Bu bereketin nereden geldiğine bir türlü akıl erdiremiyorlarmış.

Aynı köyde bir de zengin köylü yaşarmış. Zengin olduğu kadar da aç gözülü ve haset biriymiş. Bir gün yanına varıp yoksul köylüye sormuş sınıca nasıl zengin olduğunu: Bir çömlek altın mı bulmuş, yoksa bir sihirbaz mı yardım etmiş kendisine?

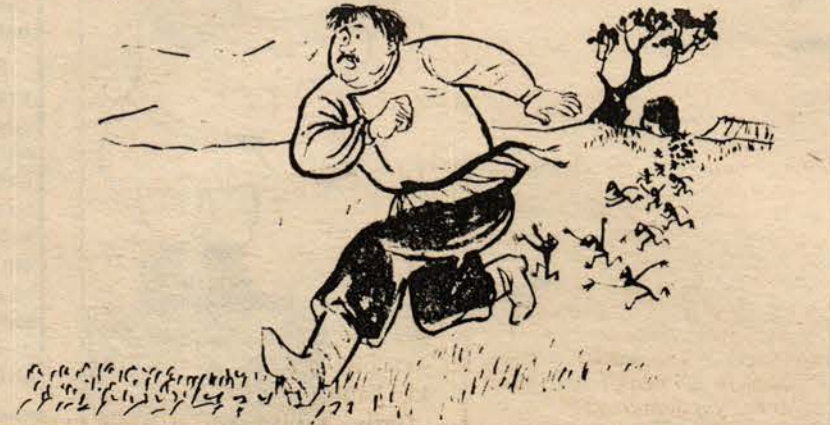
-Ne define buldum, ne de şeytan bir şey ihsan etti, diye cevaplamış yoksul köylü, görmüyormusun, durmadan çalışıyorum, bunun için de işlerim iyi gidiyor.

-Daha önceleri az mı çalışıyordun sanki?

-Yine çalışıyordum ama...

Yoksul köylü dayanamamış, sırtını açmış:

...uğursuzluk önüme çıkıyordu, engel oluyordu. Ne yaptysam hepsinde zarara soktular. Ama onları

Kemal Cemal Altun

“Yaşamak istiyorum”

Cemal Kemal Altun iltica mahkemesi sırasında hakimlere “Yaşamak istiyorum” diye seslenmişti. Altun’un bu isteğini Alman Devleti de gördü ve aylardır süren uygulamaları ile onu ölüme sürükledi.

Cemal’in ölümü bütün Almanya ve Avrupa ülkelerinde geniş yankılar yaptı. Protesto gösterileri birbirini izledi. F.Alman Parlammentosunda Zimmermann’ın görevden alınması istendi. Ama bu öneri parlamento’da 217 oya karşılık 270 oyla reddedildi. Tepkiler böylesine yoğunlaşınca Başbakan Kohl’de Zimmermann’ın yardımına koştı ve onu savundu.

TEPKİLER

Cemal Kemal Altun’un ölümüne sürüklenmesinin hemen ardından başta Berlin olmak üzere tüm Almanya’da protesto gösterileri düzenlendi, yürüyüşler yapıldı.

BERLİN’de Altun’un ölümünü izleyen gün ve gece 20 bin Alman ve Türkiyelilerin katıldığı protesto eylemleri ve yürüyüşler yapıldı. HAMBURG’da da hemen harekete geçen gruplar olay günü akşam saat 18’de bir yürüyüş yaptılar. Yürüyüş sırasında Alman Yabancılar Daire önünde yapılan bir konuşmayla sonuçlandı. 2 Eylülünü ise Hamburg’a gelen Zimmermann 5 bini aşkın kişi tarafından protesto gösterileriyle karşılaştı. Gösteride Zimmermann’ın bir kuklası yarğılandı. HANNOVER’de yapılan yürüyüşü ise WDR naklen yayınladı. Bremen, Münster, Darmstadt, Dortmund, Oberhausen, Aachen’da da çeşitli gösteriler yapıldı. BRAUNSCHWEIG’da DGB mitinginde söz alan Türkiyeliler Altun olayını anlattılar. Mitingten sonra bin kişi şehir merkezine kadar yürüyerek ilticacılarla ilgili uygulamaları protesto ettiler. STUTGART’ta da tüm Türkiyeli örgütlerin katıldığı bir yürüyüş yapıldı. Yürüyüşçüler Eyalet Meclisinin önüne siyah çelenk bıraktılar. FRANKFURT’ta yurtdışı edilmek istenen 160 kişinin adına 160 mum yakılarak mahkeme binası önüne bırakıldı. ASCHEFFENBURG’da Uluslararası Af Örgütü ile Türkiyeli grupların düzenlediği bir protesto gösterisi yapıldı. Bu arada Doğu-Kassel Barış İnsiyatifi’de bir protesto bildirisi yayınlandı.

ALMANYA DIŞINDA
PROTESTOLAR

Altun’un ölümüne sürüklenmesi Hollanda İsviçre’de de tepkiyle karşılandı. 3 Eylül günü BASEL’de protesto yürüyüşü yapıldı. Yürüyüşe tüm Türkiyelilerle bazı yabancı örgütler katıldı. ZÜRİH’te ise Alman Konsolosluğunun önüne siyah çelenk konuldu ve bir korsan gösteri yapıldı.

Hollanda’da ise Amsterdam’daki Alman Başkonsolosluğu önünde bir protesto eylemi yapıldı. Konsolosluk önüne bir siyah çelenk bırakıldı ve Konsolos’a bir mektup verildi.

Daha sonra Alman Info Merkezi bir saatliğine işgal edildi. Hollanda Meclis Binası önünde debellibaşlı Hollanda Sendikalarının, Komünist ve Sos-

yalist Partisinin ve Evangelisch kilisesinin desteğiyle bir gösteri yapıldı.

Fransa’da ise Alman Paris Konsolosluğu önünde bir protesto gösterisi düzenlendi.

CEMAL KEMAL ALTUN’UN
CENAZE TÖRENİNE
BİNLERCEMİZ KATILDI

Onbine yakın Türk-Kürt ve Alman devrimcileri, ilericileri, demokratlar uzun bir konvoy şeklinde SESSİZCE, YASLI yürüyordu Berlin sokaklarında.

30 Ağustos Salı günü Alman Hükümetinin iade kararını protesto etmek için kendini feda eden Devrimci C.Kemal Altun’u yapılan son görevdi bu yürüyüş.

Kemal’in cenazesi için önce halkın önemli bir parçasının yaşadığı Kreuzberg’de toplanılmış ve gömüleceği mezarlığa kadar uzanan yolda yürüyüşe geçilmişti.

Yürüyüşün önünde çiçekler, güller içinde mahkemede çekilen son fotoğrafı taşıyordu. Hemen arkasından devrimci arkadaşları tarafından omuzlanan tabutu geliyordu. Tabutu, rahatsız olduğu için bir arabayla gelen ablası izliyordu. Arabanın arkasında AL’nin, IG METAL ve GEW sendikalarının, HDF’nin, Berlin İnsan Hakları Derneğinin, Türkiye Postası ve Demokrat Türkiye gazetelerinin çelenkleri sıralanıyordu.

Kemal’in ağabeyi eski CHP milletvekili Ahmet Altun, Kemal’in avukatı ve diğer AL milletvekilleri-sendikacılar-dernek yöneticileri ile birlikte yürüyordu.

Yürüyüş sırasında sanki gökyüzü Kemal Altun için son görevini yapıyor, arada bir yağmurunu boşaltıyordu. Buna rağmen yürüyüş giderek kalabalıklaşıyordu...

“C.Kemal yaşıyor”

“C.Kemal Altun’un katili Batı Alman Devleti ve Askeri Faşist Cuntadır”

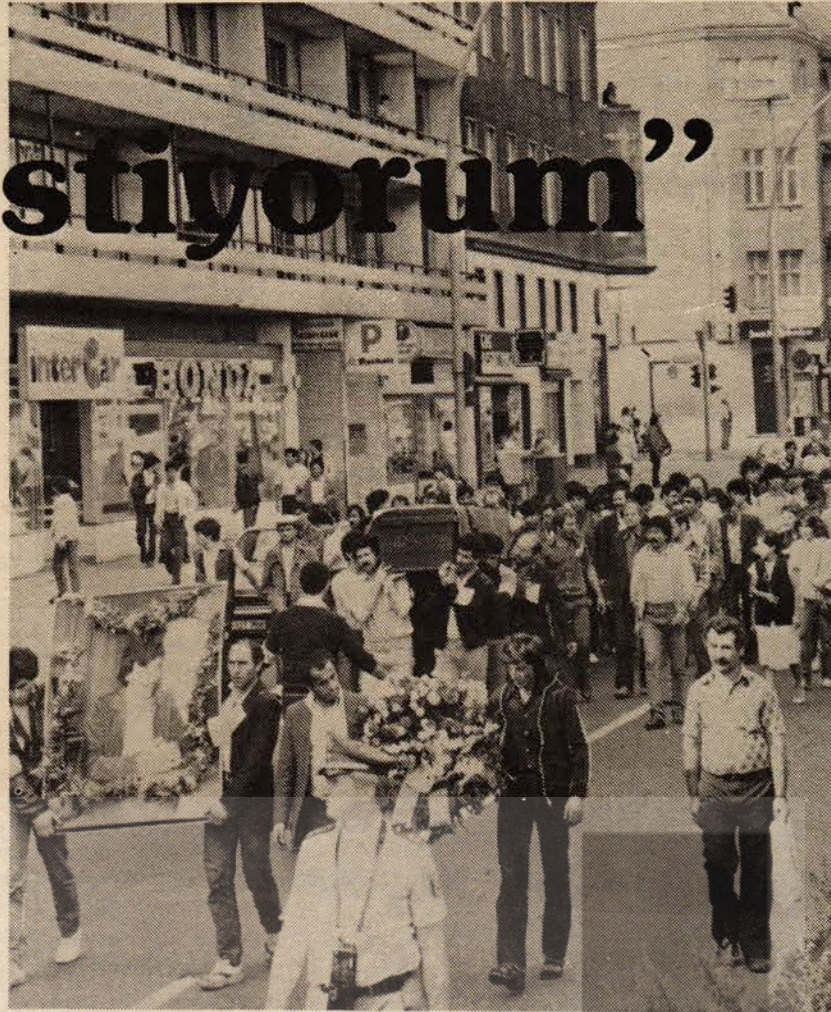
“C.Kemal Altun tot ist ein politischer Mord”

“Ein Rechtsstaat mordet subtiler als eine Diktatur”

“Mücadele sürecek”

Pankartlardaki bu sloganlarla yürüyüş Berlin ara sokaklarından geçerek mezarlığa (Heilig-Kreuz-Friedhof) ulaşmıştı.

Mezarlıktaki ağaçların altındaki son törende önce tabutun başında

SAYGI DURUŞU yapıldı..Sonra ilk konuşmacı olarak daha önce C.Kemal Altun için açık grevi yapılan kilise de görevli Papaz Jürgen Quandt söz aldı:

“Kemal bu kente yaşamak ümidiyle geldi, fakat ölüme gitti. Derin keder duyuyorum. Onu içimize almak yerine hapse attık, izole ettik ve öldürdük.. Bu olaydan, geç kalmaktan ve bir insanın ölümünden dolayı gerçekten suçluyuz.. Bu bir SKANDALDIR.. Kemal’in ölümü bize henüz geçmiş tarihimizle olan hesaplaşmamızın bitirilmediğini göstermektedir. Biz anlaşılardan tarihten ders almamız.. Bu insanın ölümünden politikacılar suçludur. Ve ne yazık ki bu politikacılar kendilerini Hristiyan politikacılar olarak nitelendirmektedirler...Kemal bizim için öldü. Bizim barış içinde yaşayabilmemiz için öldü..Bu ölümlü unutmamalıyız..”

Daha sonra Kemal Altun’un avukatı Wolfgang Wieland konuştu;

“Kemal artık görüşme olanağımız kalmadı, Türkiye’deki generaller seni canlı olarak ele geçirmek istiyorlardı ama artık elde edemeyecekler... 13 ay sürekli tereddüt, yalnızlık ve acı içinde yaşamak zorunda kaldın..Şimdi kurtuldun...Bugün tüm politikacılar kendilerini tömeze çıkarmak istiyorlar, hepsi onun iadesine karşı olduğunu bildiriyor... Biz bu yalancı çabaları kabul etmiyoruz..Kemal beni en çok etkileyen müvekkilimdi.. Sade, sessiz, anlayışlı ve azla yetinen bir insandı... Almanca’yı kendi kendine öğrendi. Geçenlerde mahkemede hakimlere karşı bir isteği olduğunu söyledi, ayağa kalktı ve “YAŞAMAK İSTİYORUM” dedi..Senin ölümün boşuna olmadı Kemal..Bu bize bu ülkede faşizmin tekrar canlanmama-

sı gerektiği konusunda kararlılığımızı iletme olanağını verdi..”

KAHROLSUN ASKERİ DİKTA
TÖRLÜKLER
KAHROLSUN FAŞİZM

Daha sonra kürsüye gelen ağabeyi Ahmet Altun şunları söyledi,

“Sevgili kardeşim C.Kemal Altun’un genç yaşında ölmesine, insanlığa karınca kaderince hizmet vereceği dil, din, toprak, mezhep ve düşünceleri ne olursa olsun halk-

ların mutlu, barış ve özgürlük içinde yaşayabilmelerine katkıda bulunabileceği bir sırada yaşamına son vermesinden dolayı derin bir üzüntü içindeyim.. Değerli dostlar, kardeşimin yaşamını yitirmesi, düşüncelerinden dolayı kişilerin yargılanması, işkence görmesi ve yaşamlarını yitirmelerine engel olmasına, insanlığın yücelmesine, değişik dil, din, ırk ve düşüncede olanların barış ve özgürlük içinde birarada kardeşçe yaşamalarına küçük bir katkı olacaktır... Sen sürekli içimizde yaşayacaksın. Ve bugün burada bulunan binlerce demokrat insanın huzurunda doğduğun ve çocukluk yıllarını geçirdiğin ülkeneye döneceksin bir gün.... Kardeşim Kemal rahat uyu, sen yalnız bizim kardeşimiz, evladımız değil aynı zamanda milyonlarca insanın evladısın....”

Son olarak C.Kemal Altun Komitesinin bildirisi okundu. Bildiride şunlar söyleniyordu “Arkadaşımız Kemal Altun öldü, diğer bir değişle öldürüldü.. Onun ölümü tüm insanlığın, onun ölümü tüm devrimci-demokratların bir kayıdır.. Altun’un ölümüne yol açan koşullar bizzat Federal Hükümet tarafından adım adım hazırlanmış ve Alman emperyalizmi ve generaller çetesinin giriş olduğu kanlı ilişkilerin bir sonucu olarak onu ölüme sürüklemiştir.... TUM POLİTİK TAKİBAT ALTINDAKİ İNSANLARA İLTİCA HAKKI

TÜRKİYE’YE İADELERE SON
C.KEMAL ALTUN’UN ONURLU
MÜCADELESİ MÜCADELEMİZDE
YAŞAYACAKTIR
YAŞASIN ULUSLARARASI
DAYANIŞMA

Yapılan bu konuşmalardan sonra “MÜCADELE SÜRECEK” sloganları altında Kemal toprağa verildi. Törene katılan herkesin “bir avuç toprağı” ve “bir demet çiçeği” ile Kemal’in mezarını kapandı.. Ama onun anısı hepimizin içini yakan bir umut olarak yaşıyor..Yaşayacak...

Ahmet Altun

“Generallerin partileri
seçimlere katılabiliyor”

Cemal Kemal Altun’un ağabeyi, eski CHP milletvekili Ahmet Altun’la kardeşinin ölümünden sonra görüştük. Ahmet Altun sorularımızı şöyle yanıtladı:

D.Türkiye: Kemal nasıl bir insandı?

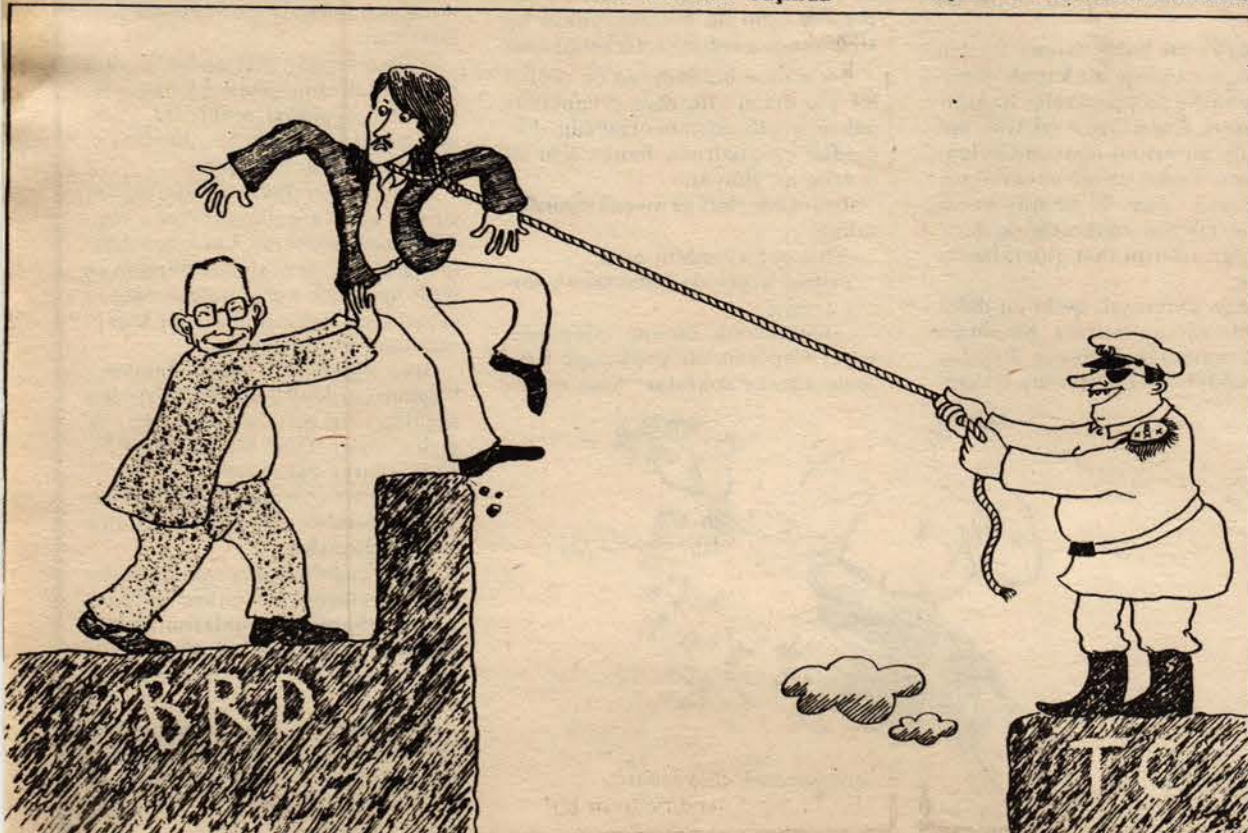
Kendisi bir demokrat, bir sosyalisti. İnsanlara fikirlerin zorla kabul ettirilmesinden yana değildi. Onunla aynı görüşte olmayanları sözle ikna etmeye çalışırdı. Silahla hiçbir ilişkisi olmamıştır, hatta benim ruhsatlı tabancam olduğunu bildiği halde, bir kere dahi eline almamıştır.

Alman halkının Hitler faşizmi döneminde, çektiği sıkıntılar ve bundan çıkarılan dersleri düşünerek, kardeşime batı Almanya’da iltica isteminin kabul edilebileceğini söyledim. Şimdi bunun çok yanlış bir tavsiye olduğunu kabul etmek zorundayım. Kardeşim burada tutulduktan sonra Fransa ve Avusturya Hükümetleri kardeşimi politik ilticacı olarak tanıyacaklarını garanti ettiler, İsviçre’de de bu yönde girişimler vardı. Alman Hükümeti,

İçişleri Bakanı Zimmermann ve Adalet Bakanı Engelhard, kardeşimin ölümünden en az Türkiyedeki generaller kadar sorumludurlar.

D.Türkiye: Türkiyedeki politik durumu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Şu anda seçimlere katılmalarna izin verilen üç parti, zaten generallerin kurdukları partilerdir. Ve bunların tabanları bulunmamaktadır. Seçime katılmaları engellenen SODEP ve DOĞRU YOL partilerininin, 1984 senesinde yapılacak olan yerel seçimlerde çoğunluğu elde ederek, birçok ilde belediye başkanlığını kazanabileceklerini umuyorum. Fakat en son haberlere göre, Danışma Meclisi, bu iki partinin yerel seçimlere de katılmasını yasaklamayı öneren bir kanun tasarınsını görüşmektedir. SODEP, birçok kurucu üyesinin veto edilmesine rağmen, kanımca sosyal demokrat çizgiyi yürütebilecek niteliklere sahip bir partidir. Türkiye’de demokrasinin kurucusu olan CHP’nin ise, bir takım yasaklamalarla ortadan kaldırılmıyacağına ve günü geldiğinde yeniden siyasi bir güç olarak yerini alacağına inanıyorum.

Baharın bir gülü

Şivan Perwer

Şivan sevdâ, silah, direnme ve inançtır

Mahmut BAKSI

Derlerki bir gülle bahar olmaz. Bu hep böyledir acaba?

Hayır...
Bu, ülkeden ülkeye, iklimden iklimden, doğaya, güneşe, yıldızlara göre değişir; anlam taşır, gelişir, yeşerir, güçlenir... Gül vardır tek başına meydan okur doğaya. Açar, koku salar, dal budak olur. Kokusu buram buram sırar dağları, ovaları, yaylaları, kucaklar, etkiler, okşar. Gül vardır Dicle ile akar, sevişir. Gül vardır, Fırat olur genişler; sevdası tomurcuklanır dolanan Fırat'ın yüreğinde, bin yılların sevdasında. Gül vardır Kürt ozanı Şivan olur. Deler yırtar Harran'ın bağrını. Doğayı kızıla boğar, dağlar sevdâ kesilir...Gül vardır Harran'ı geber yapar, canlandırır, doyurur. Harran'ın bozkırında, sıcakta tek başına yeşerir, filiz filiz olur, boy atar. Harran'ın gülü, rengi, kokusu özüdür, yerlidir. Ve Harran ezik bağrında bir gül doğurur; onu gurur yapar, inanç yapar, amaç kesilir. Harran sanatı, sanatı yaratan, geliştiren, oya gibi işleyen insan doğurur. Tıpkı Şivan Perwer gibi.....

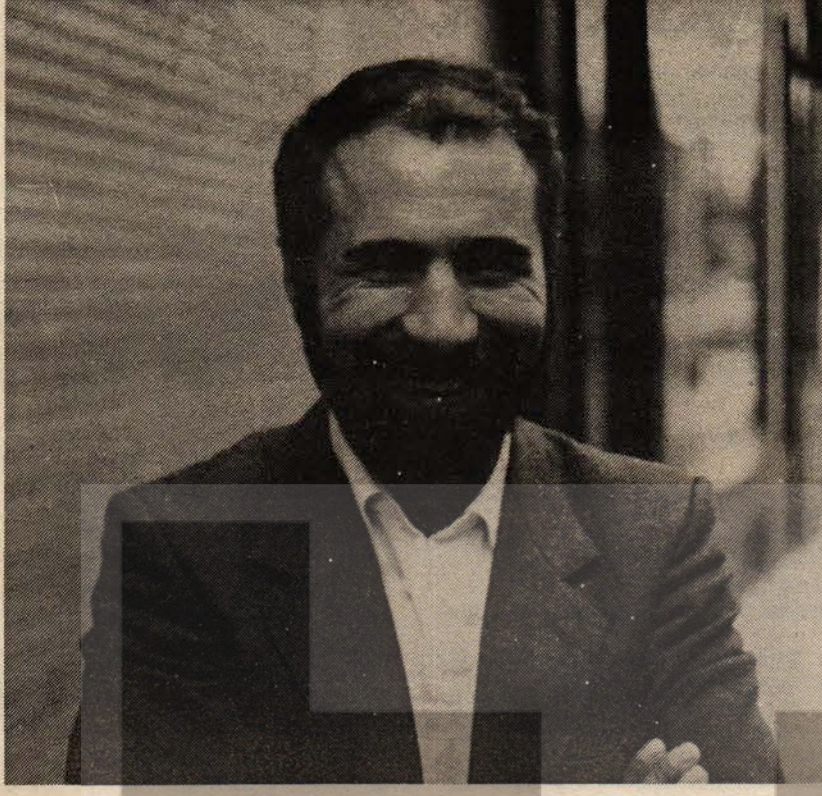
Şivan'ın bir yanı, Urfa bir yanı Suphan'dır. Şivan Mem-ü Zin'dir. Yüreği Kürt ozanı, Kürt sevdâsı Ehmede Xani'dir. Yüreği Van Gölü, mızrabı bin yıllardır sevdâ kokan Zin'in volkanıdır. o Botan suyunda parlayan, Herekol dağlarında gezinen, Feqiye Teyra'nın mezarında kızıla kesilen: sevdâ türküleriyle, şiirlerle, tarihle, sanatla gelişendir. O, Zin'in uzandığı, Mem'in konduğu kardan gelinliğiyle Van Gölüne sevdâlanmış yaylanın kuşudur. O, Suphan'ın yüreğinde Xezaldır, Xece'dir, Siyabende Silividir.....

Başka ülkeleri, başka halkları pek bilmem ama, çağdaş tarihimizde tek gülle baharı getiren, gönüllerde tomurcuklanan; kine, zulme, sömürüye gül yaprağı yumuşaklığıyla karşı koyan Şivan'ı iyi bilirim.

Kürdistan tarihi direnmelerle, yenilgilerle, acılarla doludur. Kürt halkı sevdâsını acıya çalarak dimdik ayakta. Kürt anaları Şivanları doğurdukları tek gülle koca baharları yaratıkça, doğayı tek gülün yapraklarıyla süslediğe varolacaktır.

Sömürgeciler, Kürdistan'ı tutsak yapanlar, Kürt halkını boğmak, ortadan kaldırmak için ellerinden geleni yapmışlar ve de yapıyorlar. Dilini, kültürünü, yüreğini; zincirlerle, tanklarla, süngülerle boğmuşlar. Ama yaptıkları boşunadır. Şivan'ı olan bir halk kolay kolay ölmez, bitmez, tükenmez... Şivan, Şivan'ın erişilmez güçlü sanatı, uslubu, okulu; dağı, Dicle'yi, Fırat'ı, Habur'u alabildiğine sarmış....

Bundan dört yıl önce, yani Irak

halklarının Kava'laşp zalim Dahak'ı kovduğu bir ortamda ülkeme, Kürdistan'a dokuz yıllık bir ayrılıktan sonra gitmişim. Tahrân'ın Kürdistan garajından kalkan bir otobüs beni gün patlamadan Mahabat'a bırakmıştı. Bu özgür Kürdistan topraklarına ayak basışımın ilkiydi. Özgürlüğe susamış koca Mahabat kenti kollarını açmış beni kucaklıyordu. Kürdistan Meclisinin giriş kapısında asılı duran koca bir Hoperlo kenti gümbürte, okşaya akşama dek Şivan'ı çalıyordu. Ve Şivan'ın sihirli, büyüleyici, iç açıcı sesi, silahların serbestce satıldığı koca alanı, Şah tarafından idam edilen Mahabat Kürt Cumhuriyeti Reisi quazı muhammet köşkünü, idam sehpalarını çokca tanık olmuş Çayçıra Meydanını umuda boğuyordu...

Sonra dağları, tepeleri, ovaları aşarak Irak Kürdistanı'na vardım. Peşmergeler hasret gidereyim diye bana yüce dağın yüreğinde koca bir çadır kurdular...

Ve bir gece... Ayın dağları korkusuzca dolandığı, milyonlarca yıldızın oynadığı, seviştiği, düşmanı kolladığı bir gece yarısı çadırımdan dışarı çıktım. Çocukluğumu, gençlik anılarımı yaşamak, doğamı, sevdiğim dağlarımı ölesiye sevmek, okşamak için aşağılara doğru kaydım. Sol yanımda tüfeğini dizlerine koymuş onbeş yaşlarındaki Peşmerge Diler ile göz göze geldim. Diler'in teybinden bir türkü

yükseliyordu. Bu türkü, bu ses, bu haykırış Şivan'dı.

Gecenin bu saatinde, düşmanın her an baskı yapabileceği bu bu ses tehlikeli değil mi Diler? diye sordum.

Diler başını yıldızlara doğru dikti, kalktı ayağa.

Tam tersine, dedi Diler. Düşman bu sese, bu sesin duyulduğu, yükseldiği yere kesinlikle gelmez. Bu ses onların korkulu rüyası, yüreklerinde patlayan güllerdir. Yalnız ben değil, bu ses Kürdistan'ın tüm dağlarında, yaylalarında, vadilerinde sabahlara dek yankılanır durur. Bu ses silahtır, direnmedir, inançtır, sevdadır.

Diler haklıydı. Bağdat'ın celladı, kasabı, diktatörü Saddam ne demişti: "Beni esas korkutan, ürüten Kürt örgütleri değil... Korkum, Şivan'ın sesinde, sazında kurşun olan, gülle olan, inanç olan Peşmergedir. O ses, o umud, o bağımsızlık simgesi mutlaka yok edilmelidir..."

Cellad Saddam doğayla, tarihle, gerçekle çelişkide. İşi zor, geleceği karanlık... Kişi oğlu bir kez doğaya ters düştümü, artık bitiktir. Kürdistan'ın erişilmez dağlarında yankılanan, Harran'ın yüreğinde filizlenen, yirmi milyon Kürt halkını sevdasıyla yoğuran, coşturan, harekete geçiren o sese; Saddamların, Evrenlerin ve de diğer zalimlerin gücü yetmeyecektir.

hayvanı. - Keselemekten emir. 8- Kalabalık bir şeyin arkası kesilmeyecek bir geliş durumunda olması. - Tersi, bir askeri antlaşma biçimi. 9- Kimya'da nikel. - Uyumaktan emir. - Tersi, adale. - Tersi, Danimarka'nın trafikteki işareti. 10- Verilen şeyleri belli bir süre saklama, koruma mesleği. - Tersi, karakter.

YUKARDAN AŞAĞIYA

1- Cambazların gösteri yaptıkları yer. 2- Bir göz rengi. - Bir ay adı. 3- Şarap deposu. 4- Tersi, dolayısıyla anlatma. - Aşık, deli anlamına. 5- Misk keçisine benzer bir hayvan. - Bir emir. 6- Tersi, Türkiye'nin uluslararası deniz taşımacılığında ki simgesi. - Bir emir. 7- Tersi, halk dilinde kalabalık. 8- Arapçada yok anlamına. - Asıl, ana. 9- Bir askeri rütbe. - Bir güvercin cinsi. 10- Değerli bir taş. - Tersi, pasak. - Bir ek. 11- Sivas yöremizden ünlü bir halk ozanımız. 12- Bir şeyin tutulacak kısmı. 13- Bir kara taşıma aracı. - Dinsiz. 14- Bir şeyin en ileri yanı. - Bir şarap cinsi. - Türk parasında bir birim. 15- İslamda bir tarikat adı.

GEÇEN BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA

1- Materyalizm. 2- Adale. - Hamat. 3- Hediye. - Ced. 4- Böcek. 5- Raf. - Cia. 6- Çemkirme. 7- Atik. - Ay. - Kir. 8- Ka. - Adalı. 9- Ana. - Udi. 10- Nazım. - Ulaş.

YUKARDAN AŞAĞIYA

1- Mahir Çayan. 2- Ade. - Aet. - Na. 3- Tad. - Fmi. - Az. 4- Elif. - Kkk. 5- Rey. - Ci. 6- İra. 7- Ah. - Bamyä. 8- Lacö. - Dul. 9- İmece. - Kada. 10- Zade. - İliş. 11- Mt. - Kamri.

AVUKATINIZ
diyor ki

Av. Michael Böttcher
(Çev. Orhan T.)

"Kesin dönüş yardımı" ve
"kesin dönüş isteyenlere
iltimas geçme" tedbirleri

Federal Alman Hükümeti "yabancılardan kesin dönmek isteyenlere iltimas geçme" adı altında yeni bir kanun tasarısı gündeme getirmiştir.

Bu kanun tasarısının gündeme getirme nedenlerine ayrıca şunlarda eklenmiştir: Yabancıların sayısının gittikçe artması nedeniyle "Kaynaşma" ya da "uyum politikası" gerçekleştirilebilecek gibi bir şey değildir. Eğer işsizlik durumu da göz önüne alınacak olursa böyle bir uyum politikasının gerçekleştirilmesi savunulamaz. Her şeyin yeniden yoluna girmesi diğer bazı tedbirlerin yanında yabancıların büyük bir bölümünün de geri gönderilmesi ile gerçekleştirilebilir.

Kesin dönüş isteyenlere geçilebilecek olan iltimas şöyle olmalıymış: -Belli bir miktar "Kesin Dönüş Yardımı".

"Kesin Dönüş Yardımı" demek, kesin dönüş yapmak isteyen ve bu paraya HAKKI OLAN yabancıların Federal İş Kurumu'ndan 10.500,-DM kadar bir para yardımı alması demektir. Kimlerin buna hakkı olduğu aşağıda daha açık anlatılacaktır.

-Kişinin sahip olduğu haklarının hemen ödenmesi.

"Kişinin sahip olduğu haklarının hemen ödenmesi" demek ise iki türdür.

I. Kesin dönüş yapacak olan işçiler, kendi emeklilik sigortalarını daha önceki gibi iki yıl sonra değil de hemen alabilecekleri ve duruma göre belki kendi çalıştıkları yerden bir miktar yaşlılık parası da alabilecekleri demektir.

II. Kesin dönüş yapan yabancı işçiler -eğer yaptılarsa- inşaat sigortası, yaşam sigortası ve diğer devlet tarafından olan indirimli sigortaları hemen alabilecekleri demektir.

Daha kanunlaşmamış olan bu kanun tasarısının içeriği bunlar demektir. Federal Kabineler daha onaylamamıştır.

"Kesin dönüş yardımı" nı kimler alabilir? Ve içeriği nedir?

I.a) Bu yardım, sadece Avrupa Ekonomik Topluluğuna üye olmayan ülkelere gelen yabancı işçilere verilecektir ve bu ülkelere Türkiye dahildir. -Yabancı işçinin, bu kanun kabul edileceği tarihten 30.06.1984 tarihine kadar, firmasının bazı bölümlerinin ya da tümünün kapatılması ya da iflas etmesi nedeniyle işsiz olması gerekir. Ayrıca işçinin Federal Almanya'yı (tabi ki batı Berlin'i de) terk edinceye kadar işsiz olarak (Arbeitsamt'ta) yazılı olması gerekir.

-Yabancı işçinin "Kesin Dönüş Yardımı" nı almak için vereceği dilekçe tarihinden 6 ay öncesine kadar firmasının toplam iş saatinin %25'ini kapsayan kısıtlandırılmış iş süresi için "az iş parası" denen "kurzarbeitergeld" denen hakka sahip ise bu kesin dönüş yardımından yararlanabilir.

b) Yabancı işçinin 30.06.1984 tarihine kadar bir dilekçe ile başvurmuş olması gerekir.

c) Yabancı işçinin kesin dönüş yapacağı tarihe kadar ya bir oturma izni ya da oturma hakkı olmalıdır.

d) Yabancı işçinin, bu kanunun kabul edileceği tarihten 30.09.1984 tarihine kadar ailesi ve bakımaya mecbur olduğu çocuklarıyla beraber Almanya'yı terketmesi gerekir.

II. Kesin dönüş yardımı 10.500,-DM'tır. (Ana para)

-Bu paraya ayrıca 01.06.1983 tarihinden önce ailesinin yanına gelmiş olan her çocuk için 1.500,- er DM eklenir.

-Bu paradan, eğer işçi işsiz olduğu andan ya da kısa süreli çalışmaya başladığı andan, bir aydan fazla bir süre sonra Almanya'yı terkederse "ceza" kesilir. Yani iki ay sonra terkederse işsizlerden 1.500,-DM. Kısa süreli çalışanlardan 750,-DM. Her fazla kaldığı ay için bir kat daha bu para kesilir. Eğer işçi yedi aydan fazla işsiz ya da kısa süreli işçi olarak çalıştı ise 10.500,-DM ÖDENMEZ.

III. Bu yardım almak için hazırlanan dilekçe en son oturulan yerin "Arbeitsamt"ına verilmesi gerekir.

Kişinin kendi şahsi haklarının hemen ödenmesi için öngörülen şartlar ise diğer yardıma diğer yardıma öngörülen şartlar gibi çok sıkıca tutulmuş değildir.

-Kanuna göre iki yıl bekletildikten sonra emeklilik sigortasını almaya hak kazananların iki yıl beklemesine hiç gerek yoktur. Ancak işçi 01.10.83 tarihiyle 30.09.84 tarihi arasında Almanya'yı terketmeye mecburdur. -Devlet tarafından kolaylaştırılmış olan tasarruf hesaplarının hemen ödenmesi EG'ye (Avrupa Ekonomik Topluluğu) üye olmayan ülkelere gelen yabancı işçiler için geçerlidir. (Türkiye'de dahil) Diğer bir şart ise, işçinin Almanya'yı 30.09.84 den sonra terketmiş olması gereklidir.

PLANLANMIŞ OLAN BU KANUN TASARISININ
ASIL AMACI NEDİR?

En önemli noktalar şunlardır.

I "Kesin dönüş yardımı" alacakların sayısı öngörülen şartlardan dolayı çok azdır. Bu nedenle bu kanun tasarısı pratikten ayrı, daha önemli olarak propaganda amacı taşımaktadır. Gerçekten de yabancı işçiler ve Alman Halkı arasında birçok yanlış düşünceler oluştu.

II. Terketme süresi çok kısa. (1 ay) Eğer bir ay da başarılamazsa "ceza" ödemek gerekiyor.

III. Kesin dönüş yapanlara bir Pfennig bile hediye edilmeyecek. Tam aksine bir durumdur!

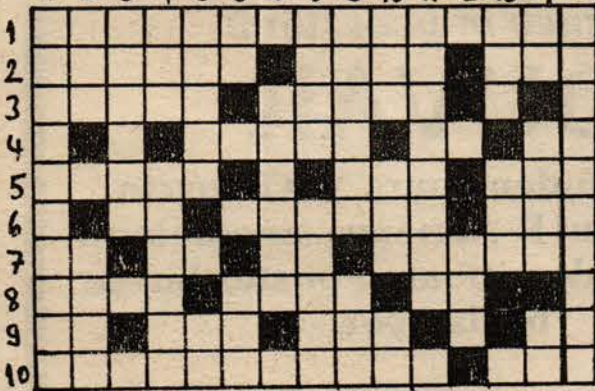
Kesin dönüş yardımı olan 10.500,-DM'ı göz önüne alırsak emeklilik ve hastalık sigortası da içinde olmak şartı ile "7 aylık işsizlik parası" kadar bir miktardır bu. Demek ki bu 10.500,-DM'lık kesin dönüş yardımı hakların kısıtlandırılmasından başka bir şey değildir.

"Kesin dönüş hazır olanlara iltimas" tedbirlerinde gerçek bir yardım değildir. En çok daha önce ödenen para alınabiliyor. Hem de öyle ayarlanmışlar ki işçi emeklilik sigortasını alsın ve alsın ilerde hiç bir emeklilik hakkına sahip olamayacaktır.

Büyük bir dolandırıcılıktır bu!

BULMACA

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

SOLDAN SAĞA

1- Berlin'de bir yıl önce tutuklanıp cuntaya teslim edilmek istenen ve 30 Ağustos 1983 günü mahkeme salanunun penceresinden atlayarak yaşamına son veren devrimci arkadaşımız. 2- Belirti, iz yada olağandan çok iri anlamına. - Tersi, bir hayvan, tersi, zaviye. 3- Bir isim. - Fiyakalı, cakalı. 4- Matematikte bir dal. - Kara leke. - Pişirilerek hazırlanmış yemek. 5- Kan kanseri. - Uzay. - Bir ırk. 6- Soru eki. - Tersi, Orta Anadolu'da bir ilçemiz halkından olan kimse. - Tersi, Yozgat, Tokat yörelerinde yapılan bir tür meze. 7- Kimya'da Helyum. - Kimya'da bakır. - Bir kürk

YALANCININ MUMU

Antenler yalan söylüyorsa
Yalan söylüyorsa satatıfler
Olsa olsa yatsıya kadar söyler.

Milliyet 7

KÖŞE
M. ALİ
BIRAND

POPÜLER BİR YAZAR OLMANIN YOLLARI...

BİZİM amcazade Hüseyin yazılarından birini okurken, uzun süredir söylemek istediğini artık açığa vurmaya kararlaşmış kişilerin kararlılığı ile söze başladım:

"Enişte, eğer popüler bir yazar olmak istiyorsan, ele aldığın konuları değiştirmen gerekir."

"Benim de içimde yatan arslan buydu da, pek ortaya atamıyordum. Fikir birden ilginç geldi. Kendimi herkesin konuştuğu bir insan gibi görüverdim."

"Peki ne yapmak gerekir bunun için?"

"Önce, şu nükleer dengeymiş, AET/NATO ilişkileriymiş gibi konuları bir kenara bırak. Türkiye'nin büyüklüğünden, güzelliğinden, işlerin ne kadar iyi gittiğinden, yani Türkiye'nin gerçeklerinden söz et."

"Çocuğun belki de bir bildiği vardır diye, ilk yazı olarak önerdiğini konuyu hemen işledim:

"Bildiyiniz gibi dün gece saatte 80 kilometre hızla esen bir rüzgâr İstanbul'u birbirine kattı. Elektrikler söndü, direkler yıkıldı. Kopan tellerden üç kişi öldü... Biz de evde kapı ve pencereleri sıkı sıkıya kapatıp korunmaya çalıştık... İşte tam o sırada aklıma geldi. Acaba şu anda İstanbul'a demir atmış yabancı yatlar ve Türk vatandaşlarına ait yatlara ne olmuştur? Oyle ya, koskoca İstanbul'un bir yat limanı dahi yok. Olacak iş değil, utanılacak bir durum. Böyle turizm mi olur? Nereye sığınırın bu zavalcılıklar, korku içinde titreyerek yatlarının ne olacağını mı seyretsinler?.. Bu önemli soruna derhal bir çözüm bulunmalıdır. Gerekiyorsa en üst düzeyde toplantılar yapılmalı ve kesin emirler verilerek, dünyanın incisi olan İstanbul'u muzun bu hayatı sorunu halledilmelidir."

Aman efendim ne sükse... Ertesi gün telefonlar, mektuplar

ve tabii hemen birkaç davete çağın. İşten bayağı zevklenmişim doğrusu.

Amcazadeye okuttum. Tam tatmin olmadığı görüntüsüne rağmen, yaptığım aşamadan dolayı memnundu.

"Daha iyileştin. Dün gece Kefken Şirketi sahibinin davetinde senin yazı elden ele dolaştırdı. Ancak, bir tutukluğun var daha. Çekimsizliğini bırak ve içtenlikle yaz." dedi ve ekledi: "Etrafındaki insanlar değişecek, davetlere cevap veremez olacaksın ve bir süre sonra herkes senin yazılarındaki ilhamı bekler olacak."

Eh, böylesine nurlu bir gelecek için biraz daha gayrete değerli doğrusu... Ardı ardına kalemimden kan damlatan yazılar yazmaya başladım...

"...Her şirket kurtarılmalıdır. Onlar batarsa ülke batar. Üikenin batmaması için kurtarma operasyonlarına devam edilmeli..."

Alkışlar daha da artıverdi...

"...Türkiye'de işsiz filan yoktur. Diğerlerine oranla daha az çalışan insanlar vardır..."

Bu yazının çıktığı geceki Şişman Holding'in davetinde neredeyse omuzlarda dolaştırıncaktım.

"...Başta Ermeniler ve yarıdakılan durumundaki Fransız ve Yunanlılar mahvetmeliyiz. Hâlâ ne bekliyoruz?..."

Ertesi gün tebrikler daha da görkemlileşti.

Bu minval üzere ben bu tip gaynciddi yazılar epey götürdüm.

Ancak, bir süre sonra, alkışlar nedense yavaş yavaş azalmaya başladı. Hep övgü yazdığımdan, hep doğrular söylediğimden midir nedir, bilemedim. Ancak, pek dinlenir olmamaya başlamıştım. Adeta eski heyecan kalmamıştı. Bazıları, "Bu işin içinde bir oyun olsa gerek" diyor, bazıları, "Bu adam dönecek, sözüne inanılmaz" şeklinde konuşuyor, öbürleri, "canım sen bizdensin zaten" deyip yazdıkları kulak vermez oluyordu.

O zaman eski tip yazılara dönelim dedim, daha kötü oldu. Zira bu defa kimse yüzüme bakmamaya başladı.

En sonunda, gazetenin yetkilileri büyük başarılarımdan, gazeteye ve vatana olan katkılarımdan dolayı teşekkür edip, bu başarılarımdan diğer basın organlarına da paylaşılması gerektiğini söylemezler mi?..

Sabah rüyadan kanter içinde uyandım.

Kahvaltıya oturduğumuzda amcazade, ayıp olmasın kabullenden o günkü gazetede çıkan bir yazımı gözucuyla okurken dayanamadı... "M. Ali dün gece fırtına sırasında ne düşündüm biliyor musun?" diye söze başlamaz mı? Hemen kestim: "Biliyorum, ama ben popüler olmak istemiyorum. Bırak bu işi daha iyi yapanlar var, onlar popüler olsun."

Zavallı çocuk çok şaşırıldı... Hiçbir anlam veremedi.

Sevgili okurlar,

Geçen sayımızda, boyalı Türk basının medar-ı iffihar'ı büyük usta Tahsin amca ile, genç fakat yetenekli çömezi Tanju'nun acıklı güldürüsünün birinci perdesini kapatmıştık aklımız sıra.

Ama "Tahsin" ler ve "Tanju" lar öylesine edepsizliği ele almış gidiyorlar ki, mesleğine saygısı olan yazar-çizerler-patronların titizlikle uyguladığı "it iti ısırmaz" prensibini de aşipbu rezilliği sergiliyorlar sayfalarında..

İşte farklı iki üslupta, -bir köşe yazarı bir karikatürist- Tahsin'lerden, Tanju'lardan yakınıyorlar...

Hamburg 1. Uluslararası Kültür Festivali yapıldı

Yıllardan bu yana Hamburg şehri yaşamadığı bir kültür olayına sahne oldu. 27-28 Ağustos günleri çeşitli yabancı örgütlerin ortaklaşa düzenledikleri 1. Uluslararası Kültür Festivali umulandan daha çok ilgi gördü, ve izlendi.

27 Ağustos Cumaertesi günü başlayan festivalde çeşitli ulusların mutfak kültürleri ile folklor ve benzeri gösterileri sergilendi.

Ayrıca festivale katılan Yazar Dursun Akçam kitaplarından hikayeler okudu.

"Hannover Kollektiv Theater" tarafından hazırlanan "Demokrasi oyu-

nu" adlı pandomim seyirciler tarafından beğeniyle karşılandı.

Çeşitli Alman müzik gruplarında katıldığı festivalde Sümeysa Çakır, Ozan Heval türkülerle kültürümüzden örnekler verirken, Ufuk Adalı ve grubu türkçe ve Almanca olarak söyledikleri şarkılarla yabancı düşmanlığına karşı seslerini yükseltiyorlardı. Festivalde 13 takımın katıldığı bir futbol turnuvası da yapıldı.

Altı binin üzerinde insanın ziyaret ettiği festivalde Almanlardaki genel kanı çok olumlu idi.

Festivali düzenleyen bütün örgütler gelecek yazıya daha geniş kapsamlı bir festival düzenleyeceklerini belirttiler.

Almanya cezaevlerinde tutuklu bulunan devrimciler açlık grevine başladılar

Federal Almanya cezaevlerinde tutuklu bulunan 6 devrimcinin açlık grevine başladığı öğrenildi. Tutuklular Cemal Kemal Altun'un ölümüne itilmesini ve Federal Almanya'nın iade politikasını protesto amacıyla açlık grevine başladıklarını açıkladılar. Açlık grevine başlayan tutuklulardan 5'i Köln Konsolosluk baskını olayı ile ilgili olarak Köln hapisanesinde kalıyor. Birisi ise Düsseldorf Cezaevinde tutuklu bulunan Zeynel Aydındağ, tıpkı Cemal Kemal Altun gibi cunta-ya iade edilmek üzere 1.5 yıldır tutuklu bulunuyor.

Yılmaz Güney'in yeni filmi:

DUVAR

Yol filminden sonra Y. Güney'in DUVAR filmi F. Almanya sinemalarında 7 ekimden itibaren gösterilmeye başlanıyor.

Hamburg : Sinema Biccadilly
Berlin : Sinema Off-Humbold
Frankfurt : Sinema Harmonie
Köln : Sinema Lupe 1

Sunan : PANDORA FILM.

TÜRKÇE SESLİ

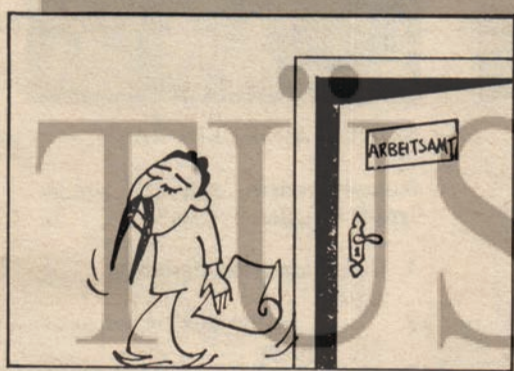
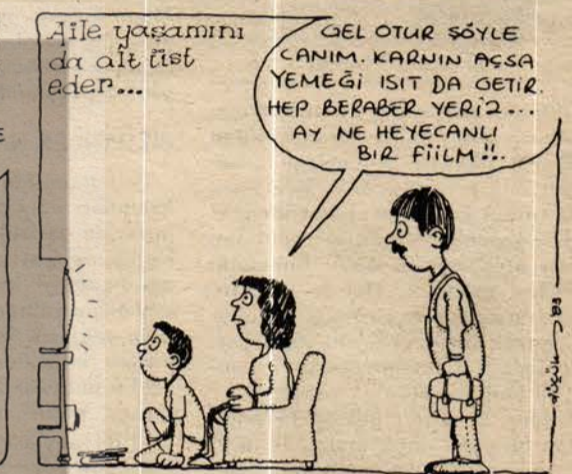
BIBER

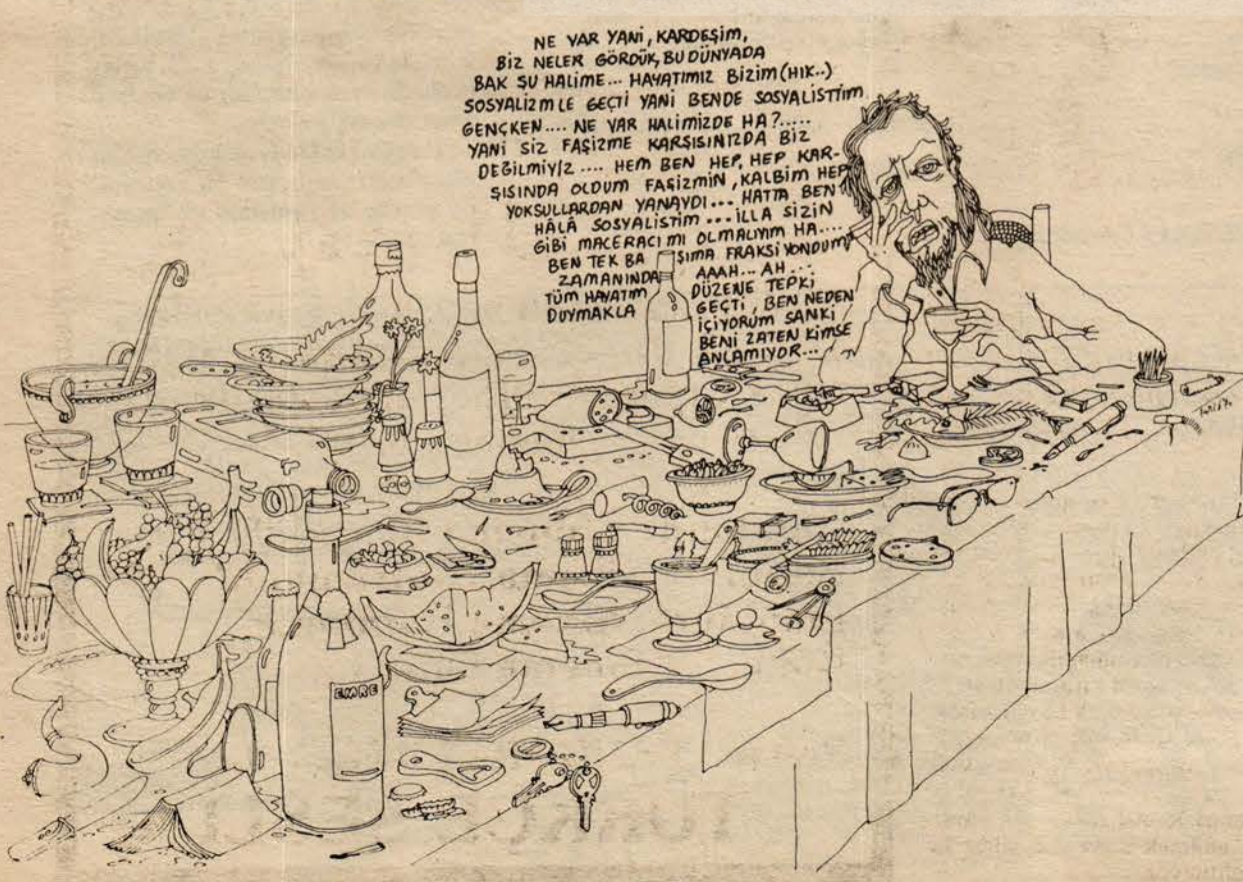
acı sövler
ama
doğru söyler

Çizer arkadaşımız Barbara, Almanların bir sözünü bizler için karikatürize etti: "Porselen dükkânına Filgirerse..."

Yaser Esedov

SONBAHARA UYGUN
BİR REKLAM!

McDonald's

Töten macht Spaß!

Filipinler muhalefet Lideri öldürüldü

Diktatör Markoz

mahkum edildi. Ardından ülkenin en güçlü kişilerinden olan bayan Imelde Marcos (devlet başkanının eşi) ABD'de Aguiño'yu ziyaret ederek ülkeye, kocası Marcos'un yanında yer almak koşulu ile dönmelerini istedi. Marcos ise ardarda yaptığı açıklamalarda, dönmeleri halinde Aguiño'nun can güvenliğini sağlayamayacağını, kendisini öldürmek isteyenler bulunduğunu bildirdi.

Bütün bunlara rağmen, Filipinlerde ekonomik durumun kötüye gitmesi sonucu yönetimle muhalefet arasındaki çatışmaların arttığı bu dönemde Aguiño ülkeye dönmeye karar verdi. Uçaktaki beraberindeki gazetecilere, tehdit mektupları aldığı, havaalanında öldürüleceğini ve katilin de hemen ardından ortadan kaldırılacağını söylediğini, bu nedenle çelik yelek giydiğini, ancak kafasına sıkılacak bir kurşunla öldürülebileceğini söyledi. Aynen de öyle oldu.

FİLİPİNLER NASIL BİR ÜLKE

Ferdinand Marcos'un 1964'de beri kesintisiz yönetimde bulunduğu Filipinler'de işsizlik %25-30 arasında. Halkın %56'sı yaşamak için gerekli minimum yıllık gelir olarak saptanan 200 doların altında gelire sahip. Ölümünün yaklaşık %40'ı yetersiz beslenmeden kaynaklanıyor. Milli gelirin %53'ü nüfusun %20'sinin payına düşerken, nüfusun %40'ı milli gelirin %11'ini paylaşıyor. Muhalefetin gücünü son yıllarda arttıran en önemli etkenlerden biri, ekonominin süratle kötüye gitmesi.

Marcos ise 1972'de ilan ettiği sıkıyönetimin ardından muhalefete karşı büyük bir temizlik hareketine girişti. Sıkıyönetim döneminde yüzbinlerce muhalif ortadan kaldırıldı, "kayboldu" veya firarda vurulduğu açıklandı. Gerçi sıkıyönetim 1981'de kaldırıldı ama Marcos daha önceden çıkardığı yasalarla tüm yetkilerin sıkıyönetim sonrası dönemde de korunmasını sağladı. Bu dönemde Marcos'un en büyük yardımcısı, aynı zamanda Bakan, Vali ve Marcos'un yerine geçecek aday olan karısı Imelde oldu. Imelde'den

Filipinlerin gerçek diktatörü olarak da bahsediliyor. Son yıllarda Imelde'nin önderliğinde uluslararası turizmi ülkeye çekmek için yapılan yatırımların, kamu yatırımlarının 20 katına çıkması da, eleştirilere yol açtı.

Marcos, 1981'de tek aday olarak katıldığı seçimlerle "demokrasiye dönüşü" ilan etti. Demokrasiye dönüşten hemen önce de Anayasa'da daha 2-3 dönem "seçilmesini" sağlayacak değişiklikleri yapmayı ihmal etmedi. Muhalefet, komedi olarak nitelendirildiği seçimleri boykot etti.

Marcos ise oy vermeyenleri hapisle tehdit ederek, oy kullanmamayı "günah işlemek" olarak niteleyerek ve seçim gününün arifesinde ortaya çıkardığı "komplo" larla yürüttüğü seçim kampanyası sonucu girdiği tek kişilik seçimi kazandı. Seçmenlerin %30'unun oy kullanmadığı saptandı. Muhalefet seçim sonuçlarını reddetti.

Tüm bunlara karşın, Reagan yönetimindeki ABD, Filipinler'de "demokrasiye dönüşü" coşkuyla karşıladı. Bush, başkent Manila'ya kadar gelecek Marcos'u "demokrasiye saygısından dolayı" kutladı. Daha sonra aralarında Japonya ve Avustralya'nın da bulunduğu bazı ülkeler bu kome-

diye katılarak Marcos'u desteklediler. IMF ve Dünya Bankası ise, Filipinlerde Marcos rejiminin geçirdiği evrimi daha bir şevkle alkışladılar: Marcos'un yeniden seçilmesini Cesar Virato'nun başbakan atanması izledi. Virato, Dünya Bankasının neredeyse Filipinler temsilcisi.

ABD ile Filipinler arasındaki askeri anlaşmalar ise ABD yararına gelişmeye devam ediyor. 1979'da imzalanmış olan ve 84'te süresi dolacak olan anlaşma, Haziran ayı içinde daha 5 yıl için uzatıldı. Böylece ABD için

sı gerekiyor.

FİLİPİNLERDE MUHALEFET

Filipinlerde "Ulusal Demokratik Cephe" de birleşmiş olan muhalefet, çok değişik görüşlerde kişileri ve örgütleri içeriyor. Muhalefet güçlerinin ortak amacı, Marcos'u devirmek. Cepheye Filipinler Komünist Partisi (CPP), Moro Ulusal Kurtuluş Hareketi (FLNM) ve Marcos klanı tarafından iktidardan uzaklaştırılan burjuva kesimler bulunuyor. Burjuva kesimlerin lideri, geçtiğimiz ay öldürülen Aguiño idi. Moro Ulusal Kurtuluş Hareketi (FLNM) ise güneydeki Müslüman azınlığın örgütü. FLNM müslüman azınlık için bağımsızlık istiyor, özellikle ülkenin güneyinde etkili durumda. Filipinler Komünist Partisi ise 70'li yıllarda muhalefete karşı giriştiği hareket sırasında gücünden çok şey yitirmesine rağmen, son yıllarda yeniden toparlandı. Şu anda eskisine oranla daha güçlü olduğu ve 73 eyaletin hemen hepsine yayılmış olduğu bildiriliyor. Bu partinin askeri kanadını Yeni Halk Ordusu (NPA) oluşturuyor. NPA 1968'de kuruldu, şu anda 8000 kadar savaşçısı ve 100 bin üstünde taraftan olduğu sanılıyor. Ayrıca, Marcos'un ordusu içinde bir çok milliyetçi subay da, ülkenin ABD ve Dünya Bankası etkisi altında kalmasına, rüşvetçilik ve vurgunculuğun yayılmasına öfkelenerek, Marcos'un karşısında yer almaya başladılar.

Ulusal Demokratik Cephe'de ise ideolojik birlik pek sağlanmış değil. Bir "Devrimci Program" tasarısı şu günlerde elden ele dolaşılıyor. Bu taslağa göre Cephe, 1944'ten önce Japonya'ya karşı savaş veren komünist Kotipunon Hareketini benimsiyor. "Devrimci Program" tüm anti-ABD ve anti-Marcos güçleri Halk Ordusunda birleşmeye çağırıyor, verilecek "Halk Savaşı" sonunda "Halkın Koalisyon Hükümeti" ni kurmayı amaçlıyor. Bu hükümet Filipin'in ABD emperyalizmine geleneksel bağımlılığına son verecek. Ulusal Cephe, bu savaşta tüm anti-emperyalist ve ilerici uluslardan destek görebileceğini belirtiyor. Programda bu ulusların hangileri olabileceğine değinilmekten özellikle kaçınıyor, ancak Cephe'deki anti-Sovyetik güçlere karşın, Sovyet yanlılarının ağır bastığı biliniyor.

Muhalefetin giderek güçlenmesine karşın henüz Filipinlerde iktidara aday olabilecek güçte olmadığı belirtiliyor.

COBUKLARLA BERABER

SADIN

SİZLERE

ZARİFECİK

Bir kaya dibinde
Tanıdım O'nu
Çiten taşıyordu
Hem de ağlıyordu...

Anası doymadan
Kalkarmış sofradan.
Babası düşünürmüş hep,
Nasıl kurtulmalı borçlardan?

Gün gelmiş
Babası veremden ölmüş,
Anası açlıktan...

A.GENÇLİ / Zonguldak

NOKTALARI DOLDURALIM

Noktalı yerlere, aşağıdaki sözcüklerden hangileri uyuyor?

1. Cisimlerin titreşmesinden . . . oluşur.
2. öküzlüğün gücü ile hareket eden taşıttır.
3. İki mıknatısın ayrı kutupları birbirine yaklaşırlarsa . . . olur.
4. Uzaydaki her cisimde vardır.

a)Enerji b)Kağıt c)Çekme d)Ses

YANIT: 4. a
3. c
2. b
1. d

BUNU BİLİYOR MUYDUNUZ?

Pastörize Süt

Süti kaynatırsak, içindeki bakterilerin tümü ölür. Oysa yararlı olanları da vardır. Bu nedenle süt özel aygıtlarla 65 dereceye kadar ısıtılır ve birdenbire soğutulur. Böylece, içindeki yararlı unsurlar kalır, zararlı olanları yok olur. Süt de böylece uzun süre saklanabilir.

Modern bakteriyolojinin babası olan Pastör bulmuştur bu yöntemi. Bu yüzden de yöntemin adı "pastörize etmek"tir.

KUDUZ AŞISI VE PASTÖR

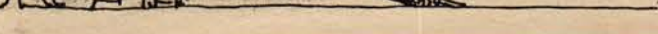
AYŞE RADYODA BİR ÇOCUK YAYINI DİNLİYORDU. BİRDEN; "DİKKAT! . . . YURTTAŞINI Zİ, İSIRAN KÖPEĞİN, KUDUZ OLDUĞU ANLAŞILMIŞTIR, ZAMAN BECİRHEDEDEN EN YAKIN SAĞLIK KURULUŞUNA BAŞVURMASI" SÖZLERİNİ DUYDU.

ÖZÜLMÜŞTÜ, BABASINA:
— BABA O ADAM ÖLECEK Mİ?
— HAYIR! ÖNLEM ALINIRSA ÖLMEZ KIZIM. YAYINI DUYDUYSA HASTANEYE GİDER. KIRK GÜN SÜRE İLE DNA, KUDUZ AŞISI YAPARLAR. KARNINDAN YAPILAN AŞI CANINI YAKAR O KADAR.
AYŞE RAHATLAMISTI:
— NE GÜZEL! DEMEK KUDUZUN DA AŞISI VAR.
— EVET KIZIM, KUDUZ HASTALIĞI, YILLARCA ÖNCE ÇOK CAN ALDI. YAKALANAN SALDIRGANLAŞIYOR. ÇOK 'CI ÇEKİYOR SONUNDA ÖLÜYDEDU...

SONUNDA PASTÖR ABİ BİLİM ADAMI KUDUZ AŞISINI BULDU.
1822-1895 YILLARI ARASINDA FRANSA'DA YAŞAYAN PASTÖR, KİM YA VE BİYOLOJİ BİLGİNİDİ. BU ACINI İÇİNDE DUYUYOR, ÇÖZÜM BULMAYA ÇALIŞIYORDU.

BİR GÜN DOKUZ YAŞINDA BİR ÇOCUK GETİRDİLER. KUDUZ KÖPEKLE BÖBÜSMÜŞ, AĞIR YARALAR ALMIŞTI. PASTÖR DAHA ÖNCE HAYVANLARA UYGULADIĞI AŞISI, BU ÇOCUĞA DA UYGULAN. BAŞARMIŞTI. ÇOCUKLA BİRÜKTE İNSANLIK DA KURTULMUŞTU. 1881'DE PASTÖR ADINA KURULAN ENSTİTÜ AYKUR BAĞÇESİNE BU ÇOCUKLA BÖBÜSMÜŞ KÖPEĞİN HEYKELİ DİKİLDİ. BU HEYKEL KUDUZ KORKUSUNUN BİTİŞİNİN SİMGESİ OLDU. AYŞE'İN SÖYLE MİRİLDANDIĞI DUYULDU.
— BİLİNLERE ÇOK ŞEY BÖRÇLÜ YUZ.

Şili Sosyalist Parti Temsilcisi Siyasi partilerin Pinochet ve Reagan'a karşı birleşmemeleri üzücüdür

Bugün Şili yeniden gündeme gelmiştir. 10 yıl önceki, sosyalizme giden bir yola karşı yapılan bir darbe, uluslararası bir düzeyde, bu deneyi izleyen milyonlarca kişinin hayallerini kırmıştı. 1970 ve 1973 yılları arasında, sosyalist Salvador Allende, dünya çapında bir barış düzenlemesine girişmiş ve ülkesinde, uluslararası kapitalistlerce kendi çıkarları doğrultusunda düzenlenen sosyal haksızlıklar gidermeye çalışmıştı. Bu çıkar hesapları, yalnız Şili'de değil, aynı zamanda, beraberinde zulmü ve baskıyı getiren, bugünkü Türkiye'de de gördüğümüz bir diktatörlüğü getirmiştir. Bugün Şili halkı, darbeden 10 yıl sonra, diktatörlükten kurtulma mücadelesi başladığı için tüm demokratik güçler, yeni bir siyasi sistem oluşturmak için birleşmişlerdir. Ama bu ulaşılacak demokrasinin kağıt üstünde mi kalacağı ya da gerçek bir işçi-emekçi demokrasisi mi olacağı belli değildir. Bu geçen 10 yıl içinde edinilen deneyimler ve Şili Halk Hareketinin perspektifleri üzerine bilgi edinebilmek için, Şili Sosyalist Partisinin F.Almanya'daki temsilcisi Jorge Coloma ile bir görüşme yaptık. Coloma sorularımızı şöyle yanıtladı:

D.Türkiye: Darbeden önce ve sonraki deneyimleri anlatırsınız?

Coloma: Eğer kısaca söylemem gerekirse, genelde solun bir militanı ve özde Sosyalist Partinin bir üyesi olarak yaptığım deneyimler hem sevindirici ve tatmin edici, hem de üzücü ve acıydı. Olayın sevindirici ve tatmin edici yanı, küçük oranda bile olsa, benim, parti aracılığıyla, anti-kapitalist halk güçlerine katılmamı. Olayın üzücü ve acı yanı da, siyasi partilerin, kendi çıkarlarını bir yana bırakarak, ortak düşman olan Pinochet ve Reagan birliğine karşı birleşmeyi başaramamış olmamızdır. Şili'ye diktatörlüğün gelmesine neden olan güçler, yalnızca CIA ve gerici güçler değildi. Solun parçalanmış durumda olması da bu durumu kolaylaştırmıştı.

Bu durum, benim için; hapse girmek, fiziksel ve psikolojik baskı altında olmak, profesörlük ünvanımı yitirmek, bizim Sendikalar Birliğinin açtığı Ulusal Okul'daki işimi yitirmek, yurt dışına kaçmak zorunda kalmak ve binlerce yurttaşım gibi, ülkenin güncelliğinden zorunlu uzaklaştırılmış olmak demektir.

Bütün bu koşullar altında bile gelişme ve öğrenmeyi sürdürebilmek te, olayın tatmin edici yanındı. Bu durum, kendisini, partinin iç yapısının ve halkın somut yaşam koşullarının değerlendirilmesinde ve bunların herhangi bir siyasi program için çıkış noktaları olarak kullanılmasında kendini gösteriyor. Diktatör Pinochet, temel hedeflerini şöyle açıklamıştı: Kurucu Meclisin seçilmesi, bu meclisin bir anayasa hazırlaması ve bu anayasanın halka temsil eden siyasi güçlerce zorla onaylatılmasıydı.

D.Türkiye: Sen devrimci bir programdan söz etmiştin...

Coloma: Evet. Demokratik Birlik (Alianza Democratica) içinde yer alan üyelerden bir tanesi de, benim F.Almanya'da temsil ettiğim Sosyalist Parti'dir. Bu parti, Komünist Parti ve diğer sosyalist kuruluşlara demokratik bir tasarı önermişti ve sözü geçen gruplarca, bu tasarı kabul edilmişti. Bu tasarınn en önemli noktaları şöyle özetlenebilir: a) Diktatörlüğün yıkılması ve bunun yerine, tüm halkı temsil eden demokratik bir hükümetin iş başına gelmesi. Aynı zamanda da, diktatörlükle hiçbir siyasi diyalogun kurulmaması ve solcu güçlerin hiçbirinin dışlanmaması, (bu halk güçleri arasında önemli bir yeri olan Komünist Parti'yi de içeriyor) ve faşist eğilimli ya da diktatörlükle ilişkide bulunan güçlerin dışlanması,

b.) Bütün baskı aracı olarak kullanılan güçlerin dağıtılması, askeri ve hukuki güçlerin demokratikleştirilmesi, c) Tüm özgürlük ve hakların yeniden tanınması,

d) Monetarist uygulamalar nedeniyle gelişen ekonomik bunalıma karşı gelebilmek ve ekonomiyi yeniden canlandırabilmek için ivedi bir programın oluşturulması. Buna yönelik olarak, Friedmann Ekonomisi ve benzerlerinin yürürlükten kaldırılması önerilmiştir. Ekonominin, pazarn değil, halkın gereksinmelerine göre yönlendirilmesi gerekmektedir. Bunun için devlet, çoğunluğun isteğinin yerine getirmek amacıyla çaba gösterecek ve uluslararası kapitalizmden kurtulmak için gerekli bütün yöntemleri uygulayacaktır. Bundan başka, diktatörlük ve bugün bizim gibi olan ülkelerin bağımlılığını arttırmak için bir motor olarak kullanılan İ.M.F arasındaki anlaşmalar kaldırılacaktır.

D.Türkiye: Bunu gerçekleştirmek için ne gibi olanaklar var?

Coloma: Bu, bugünkü ulusal protesto hareketlerinin tavrına bağlıdır. Sizler de biliyorsunuz ki, bu geçtiğimiz yıl içerisinde, ülkede, demokratik hak ve özgürlükler uğruna, Pinochet rejimine karşı yapılan hareketler yaygınlık kazanmıştır. Ve bu yaygınlaşan halk hareketleri karşısında, ılımlı par-

D.Türkiye: Halk hareketinin, bugünkü eylem ortamına gecikmiş olarak ulaşmasının nedenleri nelerdir?

Coloma: Bu sorunun yanıtı yukarıda anlattığım bölümlerin bazı yerlerinde vardır. Ben bu yanıtları sistemleştirmeye ve en önemlilerini kısaca özetlemeye çalışayım. Yapılan darbe, işçi ve diğer partileri yok etmek ve emperyalistlerle komprador burjuvaya yönelik tehlikeyi, yani, bir sosyalist toplumun kurulmasını engellemek için. Solcu militanların öldürülmesi ya da "kaybedilmeleri", ülkeyi terketmek zorunda kalmaları ve başka türlü baskılar, solun gücünü büyük oranda zayıflattı. Aynı zamanda açık ve terörle, halkın bilinç düzeyi de bastırılmaya çalışıldı. Ve buna birde, 1975'e kadar faşist diktatörlükle birlikte çalışan faşist karakterdeki Hristiyan demokratlar da katılmıştı. İlk direnişler, bu denli zayıflatılmış bir sol tarafından, kilisenin de yardımıyla halkın güncel sorunlarını çözebilmesi için yapılan yardımlarla; organizasyonların, "kayıp" olan kişilerin durumlarının açıklanması isteğiyle ve

tiler de (Hristiyan Demokrat Parti gibi) radikalleşmeye başlamış ve partilerinin sol kanatlarından gelen önerilerle, bugün hareketin, yalnızca birlik ortamında başarıya ulaşacağı kanısına varmak zorunda kalmışlardır. Bugünkü protesto eylemlerinin yanısıra, bu ılımlı partilerin sağdaki kanatları da, diktatörlükle bir diyalog ortamı yaratma çabası içine girmişlerdir. Bütün bunlarla birlikte, devrimci ve demokratik bir program, halkın Pinochet'e karşı direnmesine ve buna bağlı olarak da ılımlı partilerin radikalleşmesine bağlıdır. Yukarıda sözü edilen birlik ortamına ulaşmak için, solun, beraber hareket etmesi ve ülkenin geleceğini tayin edebilecek bir güç olarak ortaya çıkması, önemli bir etkenidir. Sol'un gücünü zayıflattığı ve bölünmüşlüğü, ortadaki partilerin popüler perspektifler getirip, direnişi yok ederek sağcı bir çıkış bulunmasına yol açabilir. Böylece, yeni bir tür diktatörlüğün iş başına gelme tehlikesi ortadan kalkmamış olacaktır.

halkın, ılımlı partilere, diktatörlükle beraber çalışmaları için yaptıkları baskılar ile başlatıldı. Sol, hareketi yavaş yavaş organize ediyor, göze batmamak için dikkatli çalışıyordu. Ama bu arada kendisi çeşitli baskılarla karşı karşıya kalıyor, bölünüyor, ayrılıyor ve hemen bütün gücünü kaybediyordu. Bunlar, gecikmenin önemli nedenleridir. Ama neden bugün? Ashnda bugün değil. Bu tarihi sırasını geçiştirebilmek için bize 10 yıl gerekiyordu. Sola uzunca bir tedavi ve doktor olarakta kendi militanlarının güçleri gerekiyordu.

D.Türkiye: Bu son açıklamanın evrensel bir doğruluğu olmasına karşın, konunun "genel" olarak ele alındığı kanısındayız. Diktatörlüğe karşı yapılan mücadelede bu durum kendisini güncel olarak nasıl gösteriyor ve muhalefetin demokratik platformunu nasıl etkiliyor?

Coloma: Bu geçen 10 yıl içinde,

darbenin ilk günlerinden bu yana uygulanan temel baskı eylemleri, tüm proleter organizasyon formlarına karşı yapılmıştı. Hemen hemen yeniden başlamak zorunda kalındı. Proleter partiler, bu koşullar altında yasadışı eylemlere başvurdular ve faşist terörün ezici hakimiyeti altında yeniden canlanmaya çalıştılar. Örneğin hapishanelerde düzenlenen futbol gruplarıyla, o zamana kadar bastırılan kolektivism hayata geçiriliyordu. Dışında aile bayramları, çocuklar için yemek dağıtım yerleri açılması ve bölge komiteleri, bugünkü büyük demokratik halk hareketinin temeliydiler. Bu gelişmede, iki noktayı gözünde tutmak gereklidir. Bir yanda kilisenin oynadığı rol, kamulaştırma doğrultusunda tavrı koyması için kiliseyi zorlamamız ve hristiyan temeldeki demokrat düşünceli komünlerin ortaya çıkması ve bunların, işçilerle emekçilerin güncel gereksinme ve sorunlarına eğilebilmeleridir. (Bu komünler eç hiyerarşinin desteğiyle, adım adım, yeni bir organize formu bulabildiler.) Diğer yandan partiler, bürokratik çalışmalarını aşır, işçilerin güncel bilinçlerine dayanarak, bir devrimci-demokratik program gerçekleştirmenin zorunluluğunu gördüler. Bugün Şili'nin, ulusal sorunlarından kurtulması için 3 program öne sürülüyor. Bunlardan birincisi yalnızca diktatörlüğün yan çelişkilerini gösterip, bunları da diktatörlüğü yok etme çabasında olan halk hareketine karşı kullanıyor. Muhalefetin bazı güçleriyle ilişkiye geçip, demokrat görünüşlü bir diktatörlüğe geçmeye çalışıyor. Bu yalnız, şu andaki sistemi yok olmaktan kurtarmaya yarayacak bir yöntemdir. Bir başkası, çeşitli çıkar gruplarını bir harekette birleştiriyor. Bunun adı "Demokratik Birlik" (Alianza Democratica) tir. Bunun içinde, bugüne kadar diktatörlükle işbirliği yapmamış sağcı güçler; 1975'te diktatörlükle arası açılan, bu nedenle sağ kanadın kendisinden ayrıldığı ve ancak bugün ilerici yüzünü gösterebilen Hristiyan Demokrat'lar ve eski Allende partisinin içinde yer alan güçleri temsil eden "Birleşik Sosyalist Komite" bulunmaktadır. Bu "Demokratik Birlik" ten (Alianza Democratica), diktatörlüğe karşı olan çoğunluğun çıkarlarını temsil eden bir program çıkıyor. (Bu çoğunluk, yıllarca çeşitli zorluklar içinde yasadışı çalışmayı proleterce sürdürmüş bir çoğunluktur.) Buna kiliselerin ve şimdiden radikalleşmiş ortadaki güçlerin yardımıyla, birkez daha yinelıyorum, kendilerine proleter bir yol çizen partilerin yardımıyla ulaşılabilir. Uluslararası siyasi baskıdan çekinen diktatörlüğe, ilkönce bir yoldaş, sonra bir grup ve daha sonra da bir sendika kabul ettirilebilir. Ve ancak yıllar sonra partiler kamuoyuna açılabilirler. Böylece, iktidar kriz içinde olduğu böyle bir günde, ülke içinde çeşitli siyasi hareketler ortaya çıkıyor ve bastırılmıyorlar. Aradan 10 uzun yıl geçti ve diktatörlüğün günleri sayılı duruma geldi. Sosyalist Parti, bizi, önderimiz Salvador Allende'yi anma törenlerine davet etti. Bu, iktidarın ne kadar zayıfladığını gösterir. Ve bu, 10 yıl baskı altında kalmış, açık ve teröre karşı direnmiş gücün, yeniden Başkan Martir'i anmak için ayağa kalkabilmesini gösterir. O, 10 yıl önce öldürülmüştü. Bugün O'nun idealleri, yakında öleceğini bile bile baskısını sürdüren diktatörlüğe meydan okuyor. Sosyalist Parti'nin ve diğer organizasyonların halkla olan güçlü bağı hareketin bugüne kadar ayakta kalmasını ve bugün güçlü bir şekilde devrimci projeyi ele almak için ayaklanmasını sağlamıştır.

**Şili Sosyalist Parti Temsilcisi
03.08.1983
Jorge Coloma**

DÜNYA'DAN KISA... KISA...

WAŞİNGTON: Waşington'da bulunan Filipin Büyükelçiliğine 28 Ağustos gecesi yangın bombası ile saldırı eylemi düzenlendi. Saldırı sonucu çıkan yangında kimse yaralanmadı. Eylemi şimdiye kadar herhangi bir örgüt üstlenmedi.

HONDURAS: Honduras'ta 24 saat içinde 2 bombalı eylem düzenlendi. Birincisinde Amerikan meyve-sebze ithalat-ihracat işlemlerini yürüten büronun ön duvarları yıkıldı. İkinci eylemde ise yine ABD Uluslararası Besin Şirketinde büyük zarar olduğu bildiriliyor.

URUGUAY: Uruguay'ın başkenti Montevideo'da düzenlenen ulusal protesto eylemlerinden sonra 177 gösterici yakalandı. Ve bunların 48'i tutuklandı. Bu eylem askeri cuntaya karşı 10 yıldan beri yapılan ilk gösteri oldu.

WAŞİNGTON: 28 Ağustos günü Waşington'da öldürülen zenci lider Martin Luther King'i anma yürüyüşü düzenlendi. Yürüyüşe siyah-beyaz yaklaşık üç yüz bin kişi katıldı.

BOLİVYA: Başkent La Paz'da ikinci bir koalisyonun hükümeti oluşturduğu açıklanmıştı. Yeni hükümette Ulusal Devrimci Hareket (MNR), Yeni Komünist Dayanışma (PCB), Hristiyan Demokratlar (PDC), Ulusal Devrimci Birlik (MNR), bir bağımsız parlamenter ve bir askeri üye bulunuyor.

YENİ DELHİ: Bir öğrencinin polisler tarafından sokak gösterisi sırasında öldürülmesinden sonra Raksaul şehrinde sokak çatışmaları yeniden başladı. 25 Ağustos günü başlayan eylemler halen sürüyor. Son gösterilerde ölen öğrencilerin sayısı 2'ye, yaralıların sayısı ise 16'ya yükseldi. Raksaul şehrinde iki haftadır akşamları sokağa çıkma yasağı uygulanıyor. Üniversitelerdeki boykotlar ise devam ediyor.

KOSTA RİKA: ABD'nin Orta Amerikadaki Politik askeri gelişmeleri gözlemekle görevlendirildiği Richard Stene Kosta Rika'ya bir ziyaret yaptı. R. Stene, Kosta Rika hükümeti aracılığıyla El Salvador'daki FMLN/FDR politik temsilcileriyle özel görüşmeler yapacağı açıkladı. Güvenlik nedeniyle görüşmenin yapılacağı yer ve zaman basına açıklanmadı. Kosta Rika, Orta Amerika Olaylarında demokratik çözümlerin geçerliliğini savunan ve El Salvador Kurtuluş hareketini uluslararası alanda destekleyen ilk sosyal liberal yönetimdeki bir ülkedir.

PERU: Başkent Lima'da 5000 kişi parlamento binası önünde açlığa, işsizliğe ve yeni fiyat politikası ve zamalara karşı tencere, tepsi ve tenekelele protesto gösterisi düzenlediler. Gösteriye sendikalar, kiliseler ve partilerde katıldı.

MISIR: Kahire'de İç İşleri ve Güvenlik Bakanı Abu Bascha düzenlediği basın toplantısında Tahrir Partisine üye 26 kişinin ve yeraltı sol örgütüne üye 19 kişinin yakalandığı, sorgu sonrası tutuklandıklarını açıkladı. İç Güvenlik Polisi örgüt üyelerini rejimi yıkmak, ülkenin güvencesini sarsmak ve devlete karşı halkı ayaklanmaya çağırma suçluyor.

İRLANDA: Kuzey İrlanda'da Bessbrook şehrinde kaldırıma park etmiş bir otomobilin içindeki bombanın patlaması sonucu yüze yakın konutun zarar gördüğü, camların kırıldığı ve birkaç otomobilin bomba sonucu yandıkları İrlanda Polisi tarafından açıklandı. Bu bölgenin bir yıldan bu yana İngiliz askeri işgali altında olduğu ve bu evlere İngiliz askerlerinin oturdukları belirtiliyor. Eylemi İRA- İrlanda Kurtuluş Örgütü üstlendi.

Bitmeyen savaş:

Nazilerin dünyaya dağılmaları rezaleti

Nazım ALFATLI

İkinci dünya savaşı bittiğinde savaşın kazanan kadar, Polonya, Çekoslovakya, Yugoslavya... gibi Alman'ların gazabına uğrayanlar nazi soykırımından kurtulabilen yahudiler, savaş suçlusu nazilerin cezalandırılmasında kararlı idiler. Bu yönde yapılan ilk atılım Nürnberg Askeri Mahkemesinin kurulması oldu.

Bugün görülense, ecelinden ölenlerin dışında büyük sorumluların özellikle Güney Amerika ve Orta Doğu

ülkelerinde yaşadıklarıdır. Temmuz, Ağustos 83 aylarında LE MONDE DIPLOMATIQUE aylık dergisi IGNACIO KLICH imzası ile bu konuyla ilgili büyük bir araştırmanın sonuçlarını açıkladı. Demokrat Türkiye adına yayınlanan araştırmadan yararlanma izni aldık. Çok ilginç bulduğumuz bu araştırma sonuçlarının özünü aktarmaya çalışacağız. Gösterdikleri ilgiden dolayı LE MONDE DIPLOMATIQUE yöneticilerine teşekkür ederiz.

NAZİLER ORTADAN KAYBOLUYOR

Savaş biter bitmez milyonlarca nazi ortadan kaybolur. Almanya üzerine yapılan şakalar bile oldukça ilginçtir. Şöyle denir: Almanlar 80 milyonmuştaki bilmiyormuşuk. O da nasıl olurmuş sorusuna verilen yanıt: Savaşın önce 40 Milyon nazi vardı, savaşın sonra 40 Milyon anti-nazi çıktı ortaya. Bununla beraber bir günde gömlek değiştirebilen milyonlarca kişinin yanında elleri kanlı büyük suçluların kendilerini unutturmaları, izlerini kaybettirmeleri gerekmişti.

suçluların cezalandırılması kararının alınmasına rağmen binlerce, onbinlercesinin Avrupayı terk edebilmeleri oldukça kolay oldu. Bunun önemli nedenleri arasında Almanların doğru dürüst bir temizlik yapmak istemeleri, Amerika ve İngilterenin kurdukları "Nazileri bulma" komisyonlarına gerekli olanakları tanımamaları, büyük savaş suçlusu nazileri -özellikle C.I.A - gizli ajan olarak kullanmaları ve Kilisenin büyük suçluları koruması sayılabilir.

NAZİLER KAPISILIYOR

Bir ordu bozulunca askerleri akınının yönünde başka güçlerin hizmetine girerler. Bu naziler içinde geçerlidir. İnsanlık düşmanı naziler alan memnun veren memnun hesabı kolayca kaçacak yer ve iş bulmuşlardır. Her şeyden önce hemen hemen hepsi teknik alanda olsun, askeri açıdan olsun birer uzmandılar. Dahası var. Gösterdikleri bonservislerde hepsi azı komünist düşmanı idiler. Kendilerine kucak açan ülkelerde aynen Türkiye'de olduğu gibi Almanlara karşı olumlu bir ön yargı vardı. Arap ülkelerine gelince, nazilerin yahudilere ve ingilizlere karşı olmaları çok önemli bir etken oluyordu. Son olarak yirminci yüzyılın başlarında bir çok ülkede Alman subaylarının askeri eğitmen olarak görev almış olmaları organik bağların kurulmasını ve sürdürülmesini sağlamıştı. İşte bu ortamda adeta kapışıldı nazi suçluları.

HER YOL ROMADAN GEÇER

Savaş biter bitmez bazı suçlular yakalanıp ABD ve İngiltere kontrolünde kayıplara konulmuşlardır.

Sözüm ona yargılamacıları. 5000 Sanıklı Nürnberg mahkemesinde davasına bakılan kişilerin sayısı 210 dur. Bunun dışında İngiliz, Amerikan ve Fransız mahkemeleri tarafından savaş suçlusu olarak cezalandırılan Alman sayısı 5006'dır. Verilen 668 ölüm cezasının büyük bir kısmı infaz edilmez. Hele soğuk harp başladığında tutuklular sessizce salıverilirler. Bunun tek koşulu casusluk yapmayı kabul etmektir.

Klaus BARBIE

Geçenlerde A.B.D. Adalet Bakanlığı, LYON KASABI diye bilinen, on binlerce Yahudi ve Fransız direnişçisini ölümünden sorumlu olan KLAUS BARBIE'yi casus olarak kullandıkları için Fransız adalete teslim etmediklerinden dolayı özür diledi. Yine geçenlerde Fransızlarında büyük bir nazi ajan olarak kullandıkları açıklanmıştı.

Polonya, Çekoslovakya, Yunanistan, Yugoslavya gibi ülkelerde işledikleri suçlardan dolayı bu ülkelerce iadesi istenen, 14 İngiliz ve Amerikan kontrolünde kamplarda bulunanlar ise nasilsa kaçırıldılar hep kamplardan. M. Ali Ağca'nın elini kolunu sallıya sallıya çıkışı gibi

Çok ilimlıda olsa sözüm ona batı yargı organlarının pençesinden kurtulabilen suçluların Avrupa'yı terk etmeleri gerekiyordu. Yolunuzun yine VATIKAN'a düştüğü yer burasıdır. ALOIS BUDAL adında bir erkek 1937 yılında Viyana ve Leipzig'de Nasyonal sosyalizmi öven bir kitap yazar. İkinci Dünya Savaşı başlamadan önce kilisenin karşı tavır almayacağını HİTLER'e ileten aynı adamdır. Fakat bir kişinin binlerce canı Avrupa'yı terk etmesi olanaksız bir şeydir. Bu iş papa'nın rızası ve Vatikan ileri gelenlerinin iş birliği ile yapılmıştır. Yöntemde şöyledir: Sahte kimlik kartları, pasaportlar hazırlanır. Bol para sağlanır. Almanya'nın Bavyera bölgesinden papaz kübbeleri altında manastırdan manastıra İtalya'ya geçilir. Orada güdülen yol da aynıdır. Otel görevi manastırlara, tebdili kıyafet papaz kübbelerine bırakılmıştır. Yol gösteren papazlar, yollarına tani ve İsa adına ışık tutan Vatikan'dır. İlk limanda orta doğu, hele Güney Amerika'ya giden bir gemiye kapağı atınca karada ölüm yok demektir. Kilise nazilere sahte pasaport sağlamakta işi o kadar azıtmıştır ki Kızıl Haç gibi uluslararası bir kuruluşu dahi dolandırmıştır. Yukarıda anlatılanları 1947 senesinde Amerikan Askeri Ateşesi gizli rapor halinde hükümetine bildirmişti. Kilise ve Amerika'nın anlaşmaları nokta şudur: Faşist bir geçmişleri vardır. Suçluda olsalar, katilde olsalar, komünist düşmanlardır. Orta Doğu ve Güney Amerika ülkelerine sızmalarında kilise ve Amerika için yarar vardır.

ARAPLAR NAZİLERE SARILIYOR!

İngiliz mandasında yada İngiliz-Amerikan ekonomik kontrolünde olan ülkeler bu boyunduruğundan yalnız kurtulamayacaklarını düşünerek II. Dünya Savaşı'nın ilk yıllarında Almanların başanlarına imrenme ile bakıyorlardı. Tıpkı I. Dünya Savaşı'nda Osmanlılar gibi. Üstelik İngiltere birinci savaşta bağımsızlık ninnileri ile arapları Osmanlı İmparatorluğundan ayırması sonrada kendi boyunduruğunu vurmıştı. Hitler, Türkiye'ye uyguladığı gibi, Orta Doğu ülkelerine de akıllıca bir politika uyguluyordu. Bağımsızlık vaatlerinin altında yatan aslında o ülkeleri kendisine çekmek, hiç olmazsa İngilizler'den uzak tutmaktır. Almanların savaşı kaybetmeleri vaatlerini tutma zorunluluğundan kurtarılan, Almanya'ya karşı duyulan dostluk ve hayranlık hislerinin daha da güçlenmesini sağladı. Orta Doğu Arap ülkelerinin o zaman ki yöneticileri Alman emperyalizminin diğerlerinden farklı olmadığını göremediler. Bu olumlu ön yargıya birde Arap İsrail çatışması eklenince düşmanın düşmanı benim dostum hesabı kaçacak delik arayan naziler adeta kapışıldı Mısır, Suriye ve Irak tarafından. Kendilerini tamamen güvencede görmek için isim değiştirip şakacıktan müs-

lümân oldular. Eichmann ve yardımcılarının olup 70 bin yahudinin ölümünden sorumlu ALOIS BRUNNER 1960 senelerinde Suriye eski başkanı EMİN HAFIZ'ın güvenlik kuvvetlerine işkence tekniğini öğretmişti. Halen Suriye polisi tarafından korunmaktadır. Şam'da yaşar.

Bu ülkelere yerleşen nazilerin büyük çoğunluğu ordu'da, Polis'te, Haberleşme Servislerinde uzman olarak çalışırlar. Bir kısmı Mısır'da olduğu gibi uçak ve silah üretimine girerler. Mısırdakiler İsrail'in Amerika üzerine yaptığı baskı şantaj üzerine uçak ve silah sanayisini terk edip ya başka sektörlerle yönelir ya da Mısır'dan çıkarlar.

GÜNEY AMERİKA'DA KI FAŞİST YÖNETİMLER NİYE

İkinci Dünya Savaşından önce Güney Amerika Ülkelerinde özellikle Bolivya, Brezilya, Arjantin Şili ve Paraguay'da Alman azınlıkları vardı. Ekonomi ilim alanında etkinlikleri büyüktü. Almanlara karşı gösterilen olumlu ön yargı savaş sırasında daha da artmıştı. Bu ortamda kucaklar doğal olarak açıyordu kaçak katillere. Paraguay'da bu görevi üstlenen kuruluş 1886'da kurulan Yeni Almanya idi. Kurucusu filozof NIETSCHE'nin kardeşi idi ve yahudi düşmanlığıyla tanınıyordu. Şili'de ise 1950'de Alman sermayesi ile kurulan Colonia Dignidad kaçak nazilere sığınak olduğu gibi 1973 darbesinden sonra Şili siyasi polisi DINA'yada işkence merkezi olarak yataklık yapıyordu.

Şili'de kaybolan bir çok kişinin o işkence merkezine götürüldüğü merkezde çalışan iki kişi tarafından açıklandı. Aynı suçlama Uluslararası Af Örgütü ve Amerikan Senatosu iç işleri komisyonu tarafından yapıldı. "Colonia Dignidad'da nazi işkence uzmanları Şili Polisi ile ortaklaşa çalıştılar."

1920 senelerinde birçok Güney Amerika ülkesinde Alman subayları vardı. Bu ilişkiler nazilerin ülkeye girmesini kolaylaştırdığı gibi ordu'ya sızmalarında sağladı. Daha 1941'de Arjantin Parlemantosunu bir araştırmanın sonucu şöyle diyor "Arjantin nazilerin Güney Amerika'da ki casusluk ve propaganda merkezidir." 1943'te Peron diye bir albay idareye el koyuyordu. Nazilere 7500 boş pasaport sağladığı söylenir.

Nazilerin Güney Amerika'ya elleri boş gitmediklerinde değinmek gerek. Vatikan'ın kendilerine verdiği paraların dışında ve onlardan daha sağlam gelir kaynakları vardı. Savaşın kötü gitmeye başladığını gören Alman kapitalistleri varlıklarını Almanya dışına çıkarma kararı aldılar. O güne kadar kurdukları ilişkiler doğrultusunda doğal olarak Güney Amerika'yı seçerler. Karar 44 Ağustos'unda Strazburg'da Alman sanayicileri ve parti kodamanları tarafından alınır. Böylece oralara kaçan naziler kendilerini tıkar tıkar çalışan şirketlerin başında bulurlar. Oluşturdukları ekonomik güç nedeniyle hemen yönetimle sıkı fıkı olurlar. Ülkenin kilit noktalarına sızıp bazı sektörleri tekel haline getirirler. Güney Amerika'da olan her darbe de, kurulan her askeri faşist diktatörlükte nazilerin payı büyüktür. Onların daha gençleri

CIA'nın yardımıyla bugün Çankaya'da, Mamak'ta, Metris'te, Fatsa'da kimi danışman, kimi işkenceci görevi yapmaktadırlar.

YA İSRAİL

II. Dünya Savaşı'nı getirdiği olgulardan biri de yahudilere karşı duyulan suçluluk hissi idi. Batı dünyası tarihin ikinci soykırımına dolaylıda olsa katılmış olmaktan kendine büyük suçluluk yüklemiştir. 1947'de Filistin'in parçalanmasında bu hissin büyük payı vardır ve İsrail kuruluşundan beri bu durumu sömürmektedir. Bu çerçevede yahudi soykırımını suçlusu kişileri dünyanın neresinde olursa olsun cezalandırmayı öngören bir yasa çıkarmış ve bunu uluslararası alanda kabul ettirebilmiştir. Yine aynı doğrultuda Arjantin'den Eichmann'ı kaçırmış, dünya televizyonları önünde büyük bir adalet şovu yapmıştır. Bunun dünya ve İsrail kamu oyununu gözünü boyamaktan başka bir şey olmadığını görmek için hükümetin 1948'den beri tutumuna bir göz atmak gerek.

İsrail hükümetleri 1948'den beri nazilerin bulunduğu ülkelerin hiç biri ile suçlu iadesi anlaşması yapmamıştır, hiç bir ülkeden beri nazinin iadesini istememiştir. Bilindiği gibi İsrail bir çok Güney Amerika devletine askeri uzman göndermekte, savaş araçları, silah satmaktadır. Gittikçe gelişen bu pazarları kurutmak istememesi nazilere gösterdiği hoş görüyü açıklamaya yeterli. Adı geçen ülkelerin üst düzeyde ki uluslararası kuruluşlarda genellikle İsrail'le birlikte oy kullandığını gözden kaçırmamak gerek. Biz de keçinin hendek atarken kıcını gördüğü koyuna vay utanmaz demesine döndürmemek gerek işi. İsrail hükümetlerinin Filistin, Ürdün, Lübnan halklarına uyguladığının nazilerin yaptığından farkı nedir?

İsrail'in bu tutumunu iki örnekle bitirelim. 70 senelerinde bir Avusturya heyeti İsrail savaş suçlularının yapıldığı tesisleri gezmektedir. Heyette eski bir SS subayı vardır. Savaş sırasında sayısız yahudinin kanına girmiştir. Bir gazeteci kendini tanıyıp haberi yayınlamak ister. Askeri hiyerarşiden çok yüksek bir kişi tarafından engel-

lendiğini açıklar gazeteci. İzin veremez. Zamanın savunma bakanı işçi partisinin bugünkü başkanı Sosyalist Enternasyonal üyesi S.PERES'dir.

Büyük İsrail diye yüzbinlerce Filistinli'nin kanına giren Begin'in kodaman nazilere olan tavır farklı değildir. 1980'de Kudüs'te, savaş sırasında askerlerin nazi ideolojisini iyice kavramalarını sağlamakla görevli bir konuğu devlet başkanınıymış gibi karşılar. Konuk F.J.STRAUSS dur. Strauss Filistinlilerin bağımsızlığına karşıdır.

Son aylarda ABD doğu ülkelerinde suç işlemiş olan ve bu ülkelerce istenen yaşlı nazileri Amerikan vatandaşlığından çıkarmakta ve sınır dışı etmektedir. Almanları suç işledikleri ülkelere vermediğinden ve de şakacıktan cezalandırılmalarını istediğinden İsrail'in iade isteminde bulunmasını beklemektedir. İsrail'de buna yanaşmadığından naziler kendilerini beşikleri Almanya'da bulmaktadırlar.

AMERİKAN ÖZÜRÜ

Onbinlerce yahudi ve fransız direnişçisinin katili, Fransız direniş yöneticilerinden J. MOULIN i büyük olasılıkla kendi elleriyle öldüren Klaus BARBIE yi ajan olarak kullandığı için Fransız adaletini aldattığından özür diliyor amerikan hükümeti. Bu ne perhiz bu ne turşu. Ve yüzlerce, binlerce naziyi ajan olarak kullandığı yavaş yavaş su yüzüne çıkarıyor. Adı geçen nazilerin çoğunun "özgürlük", "hür dünya", "Dünya anti-komünist ligi" v.b. aşırı sağcı kuruluşlarla yakın ilgileri olduğu açıklanıyor. Adı geçen kuruluşların CIA ile olan ilgileri kongrede saklanıyor. Amerikan Kongresinin senelerden beri askerler ve gizli servisler tarafından aldatıldığı da kongre tarafından saptandı. Özgürlük anıtını demokrasinin simgesi gösteren A.B.D. ve kongresinin yasal görevlerinin yapamadığı gün geçtikçe bütün çıplaklığı ile göze batıyor. Bunun en güzel ve canlı örneği Nicaragua ile ilgili son gelişmelerde görülmektedir. Kongrenin kararlarına rağmen bir yandan C.I.A diğer yandan Askerler bunak bir kovboyun "HE" demesiyle Nicaragua da iki buçuk milyon kişiye savaş açmışlardır.

OKURLARIN DİLİNDEN

bir iddiada da kesin bulunamam. Ama hayat öyle de gelişebilir. İran'ı sanırım örnek verebilirim. İran'da devrimci hareket bastırılırken, Kürdistan'da mücadele yeni boyutlarıyla sürüyor. Irak'ta mücadele yokken veya çızkzen 1970'te özerklik antlaşması imzalandı.

Bugün Kuzey Kürdistan, Kürdistan'ın diğer parçalarına (sosyal ve ekonomik) oranla daha ileri durumdadır. Bu demektir ki, ulusal demokratik mücadele için daha elverişli ve devrimci mücadelenin yükseleceği bir zemine sahiptir.

Proleteryanın önderliğinde ulusal kurtuluş mücadelesinin gelişebileceği en uygun parça kuzey Kürdistan'dır. Anayasa referandumunda çok iç açıcı olmasa da Kürdistan'da 'hayır' oyları genel ortalamanın üstündeydi.

Ulusal sorunun hallolunmadığı bir ülkede ulusal sorun Marksistlerin önemli bir sorunu olmak zorundadır. Enternasyonalist olmak ulusal olmaktan geçer. Ulusal olmayanlar enternasyonalist olamazlar.

Ben kısaca da olsa konu üzerine görüşlerimi yazdım. Söz konusu yazar, konu üzerine bir daha tartışır mı, onu bilemem. Ama şüphesiz ki hataların varsa yazar tarafından eleştirilmesi olumlu olur kanısındayım.

Bir Demokrat T.okuru

Ulusal olmayanlar enternasyonalist olamazlar

Demokrat T. Gazetesi'nin 20. sayısının 8. sayfasında Sayın A Kalfa'nın 'Hedef Gönüllü Birlik' yazısının tartışmasına ben de birkaç paragrafta atılmak istiyorum.

Yazar "halkların önüne açık seçik hedefler koymak gerekir" diyor. Ve kılıyor "TürkiyeKürdistan Federasyonu hedef alan açık seçik bir tutum, övenizme bir darbe olacaktır." Açık seçik hedef ne demektir? Misakı Milli'nin bozulmaması demektir!

M. Kemal'in şövenizmine yaklaşmak demektir! Eğer bir 'açık seçik hedef' konulacaksa, bu: Ulusların kendi kaderlerinin tayin hakkı olan ayrılma hakkının açık ve net bir şekilde konulmasıdır. Ve, eğer bugün 'Türk halkının ulusal duygularını istismar eden "bölücülük" propagandası etkili ise bunun suçlusu Kürdistan sol hareketi olamaz. Bura da görmemiz gereken ilk hatalı tutum, sosyal şövenizmdir. Sorumlusu (istisnalar dışında) Türkiye devrimci hareketidir.

Çünkü uygulanan, şövenizm, ezen ulus şövenizmidir. Bunun berteraf edilmesi de büyük çapta Türkiye devrimci hareketine düşmektedir. Yeterli ajitasyon ve propaganda yürütülürse doğru hedef alındığında görülecektir ki, şövenizm erimeye ve parçalanmaya yüz tutacaktır.

Aslında üzerinde tartışmak istediğim esas konu, 'Türkiye Kürdistan Federal Devleti'dir. Yazar 'açık seçik' konulmasını istiyor. 'Açık seçik' ortaya koyalım: Bugün 'açık seçik' konulması gereken 'Türkiye-Kürdistan Federal Devleti' değildir. Konulması gereken hedef, Kürdistan'ın ayrılma hakkıdır. Eğer sosyal şövenizmden uzaksak! Yazar bir yandan da bunu 'geleceğin bir sorunu' olarak ortaya koymuş. İşte bunda biraz hak payı olduğu kanısındayım. Bu "UKTH" ayrılma hakkı olarak konulduğunda, yani şimdiden güven verildiğinde o zaman iş bize kalmaz.

Artık 'geleceğin sorunu' Kürt halkının sorunu olur. Belki Kürdistan halkı ayrılabilir de veya tam tersine birleşmeden yana tavır alır. Yani bir 'Türkiye ve Kuzey Kürdistan Birleşik Halk Cumhuriyeti'nden yana tavır alır. Ama şimdiden bir TKKBHC'den yana tavır taknamayız. Bize düşen 'ayrılma hakkını' açık seçik ortaya koymaktır. Lenin "ezen ulusun devrimcileri ayrılma hakkını", "ezilen ulusun devrimcileri de birleşmeyi savunmalıdır" derken, bu konu da enternasyonalizmi savunmanın, tutarlı Marksistlerin olmanın kistasları için de temel olanı belirtmektedir.

İkinci bir sorun Türkiye ve Kuzey Kürdistan'da devrimin birlikte olup olmayacağı sorunu. Türkiye'de siyasal mücadele durgun halde iken Kuzey Kürdistan'da mücadelenin boyutlarının yükselebilişi. Yani kimse onu anlamadığı halde onun zorla dayatılması. Bu görünen köy müdür? Böyle

Afganistan'dan getirilen insanlara karşı değil ama...

Malatya'mızın çevresi su dolu ama bir çok köyünde hatta merkez mahallelerin çoğunda bile su yok. Şehrin merkezinde bakarsın haftanın bir iki günü su kesilmiş, akan günlerde de hiç değilse her gün bir kaç saat akmaz. Etrafı denizle çevrili İstanbul'da da böyleymiş.

Ama ne yazık ki ne sultanlık vaktinde ne de ondan sonraki devlet ve hükümetler şehre, halkımıza suyu getirmemişler. Bizlere getirmediler, ama Afganistan'dan insanlar getirdiler, adlarını da Türkler koymuşlar, Türkiye'de doğup büyümedikleri hade. Bu Afganistan'dan getirilenlerden bir kısmını bizim köyle Boztepe arasına yerleştirdiler, afet evlerine. Ya afetzedeler ne yapıyor? Onlar yıllardır ortalarında sürünüyorlar. Bu Afganlılara milyarlarca Türk Lirası harcamışlar. Yollarını sağlık ocaklarını yaptılar.

Afgan mültecisinin şimdi adam başına 4000 TL. maaşı ve her ailenin donatılmış bir evi ve evinde bedava suyu elektirliği var. İştittigime göre bir o kadar Afgan göçmeni için Van ve o kadar içinde Hakkari ve Diyarbakır illerinde şimdi daha geniş toprakların üzerinde evleri ve otlakları var Afganistan'dan getirilenlerin.

Daha önceden de Yugoslavya ve

Bulgaristan'dan getirdiler. Bizim köyün aşağısına yerleştirdiler "Yeni Köy" adını verdiler. Köylerimizin otlaklarını, hazinenin en kıymetli topraklarını verdiler, ev, ziraat aletleri ve kredi verdiler, o da yetmiyormuş gibi Tütün, Mensucat, Demiryolları'nda en iyi işe yerleştirdiler.

Sorun bakalım bizim neyiz var? Babam büyük babam onlarında babaları aynı köyde doğmuşuz. Hepsi vatan için askerlik yapmış, kimi 8 yıl kimi 4 yıl bende 2,5 yıl askerlik yaptım. Devlete vergi verdik, bağışlarda bulduk, 6 baş 2 göz kerpiç evde atımızla, ineğimizle birlikte oturduk, yer salandı çatıyan toprak evin duvarlarını yine çamur sıvayla kapattık, işte öyle yaşadık, halen yakınlarımız öyle yaşıyorlar.

Afganistan'dan getirilmiş adına Türk konulmuş insanlara, hiç bir emek çekmeden su var, ev hazır, elektrikli var, doktor ve ilaç var hepsi bedava. Bu ne iştir, orada sülalesini canını vermiş insanlar bir iş, su ve yol istese, devlet kapisına varsa, hemen ona ya anarşist ya da kommünist gözüyle bakarlar. Belki de içeri tıklarlar.

Sözün kısasını söylemeliyim, demıştim ya ilk okuldan fazla okumadım, aklım çok karışık şeylere ermez, ama gözüm bazı şeyleri görüyor. Ben de köylülerim de Afgan'dan, Bulgaristan'dan, Yugoslavya'dan getirilen tek

tek insanlara karşı değiliz. Ama bunların getirilişinin arkasında bir gizlilik, bir plan, bir bit yenisi var. İşte bu getirilişlerin altındaki oyunlara karşıyız. Bize çoğa mal oluyor.

Demirel

Hiçoğluhiç

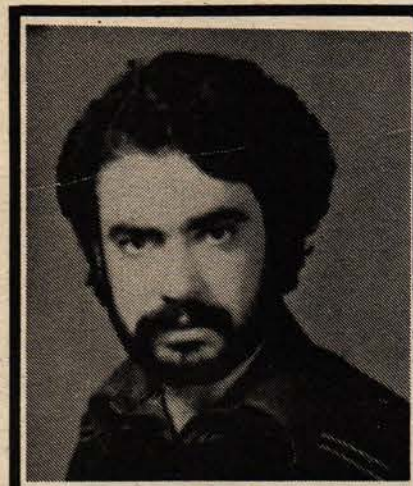
Kendini, beni, halkını, arkadaşını suçlamaktasın....

Halbuki bilmez misin ki, seni bana, halkına, arkadaşına, kendine düşman eden, terbiyeli maymuna çeviren gene o Almandır.

Seni hiçleyen, beni hiçleyen, insanı hiçleyen hiçoğluhiç Alman....

Senin dostun gene senin insanlarındır. "Lanet olsun yüzünüze" de, dön geri insanlarına!

Halil

AHMET BİÇER
07.09.1980'de Karaman (Konya)'da MHP'li faşistlerce pusu kurularak katledildi.

Anısını muhakkak yaşatacağız. Devrimciler

GÜN POSTAYLA KİTAP SERVİSİ

Kitap siparişi için, posta havale kağıdının bize gönderilen kısmının arka yüzündeki boşluğa istediğiniz kitabın listedeki sipariş numarasının ve adedinin yazılması ve bu kitapların tutarının ADA Verlag und Handels GmbH.-GÜN Buchversand 5000 KÖLN 1, Postscheckkonto Nr. 3100 81-503'ya havale edilmesi yeterlidir. İsim, soyad ve adres okunaklı yazılmalıdır.

Katalog isteyiniz

ÇOCUK KİTAPLARI

Sipariş Numarası	Kitabın ismi, yazarı	Almanya fiyatı	Avrupa fiyatı
REMZİ ÇOCUK DİZİSİ			
02R5001	Yandım Ali, Fakir Baykurt.....	4.80	5.80
02R5004	Sakarca, Fakir Baykurt.....	4.80	5.80
02R5005	Sipacık, Rumer Godden.....	4.80	5.80
02R5006	Topal Arkadaş, Fakir Baykurt.....	4.80	5.80
02R5008	San Köpek, Fakir Baykurt.....	4.80	5.80
02R5009	Keçi-Bir Gün, I. Kırlova-Tank Dursun K.....	4.80	5.80
02R5010	Tutsak Doğanlar, Fikret Ark.....	4.80	5.80
02R5011	Çoban Geçmez, Ümit Kaftancıoğlu.....	4.80	5.80
02R5012	Işık Ülkesinde, Ülkin Tansel.....	4.80	5.80
02R5013	Keloğlan Uzeyda, Sabahat Emir.....	4.80	5.80
02R5014	İstanbul Yemişi, Mümtaz Zeki Taşkın.....	4.80	5.80
02R5015	Göl Çocukları, İbrahim Örs.....	4.80	5.80
02R5016	Arkadaşım Dede, Sulhi Dülek.....	4.80	5.80
02R5017	Üveyikler Göçerken, Abdulkadir Bulut.....	4.80	5.80
02R5018	Yumurtadan Çıkan Öğretmen, Muzaffer İzgü.....	4.80	5.80
02R5019	Ovadaki Şenlik, Celal Özcan.....	4.80	5.80
02R5020	Uçan Kleopatra, Fikret Ark.....	4.80	5.80
02R5021	Şeytan Mağarası, Oktay Verel.....	4.80	5.80
REMZİ-ÇOCUKLARA ÜNLÜ MASALLAR			
02R7001	Kırmızı Başlıklı Kız.....	3.00	3.60
02R7002	Parmak Çocuk.....	3.00	3.60
02R7003	Alaattin'in Lambası.....	3.00	3.60
02R7004	Kül Kedisini.....	3.00	3.60
02R7005	Pamuk Prenses.....	3.00	3.60
02R7006	Kibirli Farecik.....	3.00	3.60
YAZKO ÇOCUK DİZİSİ (İlkokul)			
03Y6001	Salih Bey, Ümit Kaftancıoğlu.....	4.00	4.60
03Y6002	Yeşil Hap, Sofia Prokofyeva.....	4.00	4.60
03Y6003	Tatil Köyünden Öyküler, Kemal Özer.....	4.00	4.60
03Y6004	Yıldızları Çalmışlar, Haki Özkan.....	4.00	4.60
03Y6005	Cumartesiye Çok Var mı?, Mustafa Balel.....	4.80	5.80
03Y6007	Ebemevi, Cengiz Bektaş.....	3.00	3.60
03Y6008	Uyumsuz Nuri, Zeyyat Selimoğlu.....	4.00	4.60
AYDEDE ÇOCUK KİTAPLARI (İlkokul)			
15A0001	Hacı Murat, Tolstoy.....	4.80	5.80
15A0002	Altın Püskürtün Dağ, Jules Verne.....	5.30	6.30
15A0003	Benim Yaman Atım, Cengiz Aytmatov.....	4.80	5.80
15A0004	Tatlı Arkadaş, Jack London.....	4.80	5.80
15A0005	Nasrettin Hoca, Reha Kosucu.....	4.80	5.80
15A0006	Fatma Nineden Masallar, Reha Kosucu.....	4.80	5.80
15A0007	Değirmenden Mektuplar, A. Daudet.....	4.80	5.80
15A0008	Akullu Vezir, Votaire.....	4.80	5.80
15A0009	Göklerde Futbol, Bernard Shaw.....	4.80	5.80
15A0010	Üç Beyaz Benek, Metin Aloguz.....	4.80	5.80
GÖZE ÇOCUK GÖKKAŞAĞI DİZİSİ (İlkokul)			
05G0001	Mavi Karaca, İşıl Özgentürk.....	4.00	4.60
05G0002	Kahraman, Süleyman Bulut.....	4.00	4.60
05G0003	Kanat Kanata, Hüseyin Haydar.....	4.00	4.60
GÖZE PEMBE KİTAPLAR (İlkokul öncesi ve ilkökul)			
05G1001	Mavi Gözlü Küçük Kedi, Egon Mathiesen.....	7.00	8.50
BOYUNCAK DİZİSİ			
09S0001	Boyuncak.1. (Boya, kes, oyna) ilkökl öncesi ve ilkökul.....	5.30	6.30
09S0002	Boyuncak.2. (Boya, kes, oyna) ilkökul öncesi ve ilkökul.....	5.30	6.30
09S0003	Boyuncak.3. (Boya, kes, oyna) ilkökul öncesi ve ilkökul.....	5.30	6.30
09S0004	Boyuncak.4. (Boya, kes, oyna) ilkökul öncesi ve ilkökul.....	5.30	6.30
09S1001	Sıçrayan Halkkabaşlar (On adet kolay yapılabilen, çok renkli, hareketli oyuncak).....	7.00	8.50
09S1002	Antika Otomobiller-Boyama Kitabı.....	7.00	8.50
09S1003	Kendi Hikayeni Kendin Yaz-Boyama Kitabı.....	7.00	8.50
ODA MİNİK ÇOCUK DİZİSİ (10'ar kitaplık Seriler)			
01O1001	Nasrettin Hoca Serisi.....	7.00	8.50
01O1002	Lafonten Masalları.....	7.00	8.50
YAZKO İLKGENÇLİK DİZİSİ			
03Y7001	Şahinler Vadisi, Bekir Yıldız.....	4.00	4.60
03Y7002	Aya Yolculuk, Jules Verne.....	5.30	6.30
03Y7003	Yaşlı Adam ve Deniz, Ernest Hemingway.....	4.80	5.80
03Y7004	Ateş Yaktık, Jack London.....	4.80	5.80
ALTIN ÇOCUK KİTAPLARI			
08A9001	Tom Amcannın Kulübesi, H.B. Stowe.....	8.00	9.50
08A9002	Pollyanna, E.H. Porter.....	8.00	9.50
08A9005	Pal Sokağı Çocukları.....	8.00	9.50
08A9008	Suna'nın Serçeleri, Gülten Dayıoğlu.....	8.00	9.50
08A9013	1001 Gece Masalları ve Sinbad.....	8.00	9.50
08A9016	Siyah İnci, Anna Sewell.....	8.00	9.50
08A9021	Bastbacak Ermiş, Mehmet Seyda.....	8.00	9.50
08A9022	Çalınan Taç, Mark Twain.....	8.00	9.50
08A9024	Güliver'in Gezileri, Jonathan Swift.....	8.00	9.50
08A9025	Kaptan Grand'ın Çocukları, Jules Verne.....	8.00	9.50
08A9026	Alice, Lewis Carroll.....	8.00	9.50
08A9027	Pembe Yunus, Ömür Candaş.....	8.00	9.50
08A9028	Mercan Adası, R.M. Ballantyne.....	8.00	9.50
08A9029	15 Yaşında Bir Kaptan, Jules Verne.....	8.00	9.50
08A9030	Ben Büyüyünce, Gülten Dayıoğlu.....	8.00	9.50
08A9031	Kıp Kardeşler, Jules Verne.....	8.00	9.50
08A9032	Akullu Pireler, Gülten Dayıoğlu.....	8.00	9.50
08A9033	Ezop Masalları, Aisopos-T. Dursun K.....	8.00	9.50
08A9034	Küçük Şey, Alphonse Daudet.....	8.00	9.50
08A9035	Don Kişot, Cervantes.....	8.00	9.50
08A9036	Yurdumu Özledim, Gülten Dayıoğlu.....	8.00	9.50
08A9037	Gizli Ada, Enit Blyton.....	8.00	9.50
08A9038	Monte Kristo, Alexandre Dumas.....	8.00	9.50
08A9039	Dünya Çocukları Olsa, Gülten Dayıoğlu.....	8.00	9.50
08A9040	Şeytan Çekiçleri, Mehmet Seyda.....	8.00	9.50
08A9041	Denizaltında 20 Bin Fersah, Jules Verne.....	8.00	9.50
08A9042	İki Yıl Okul Tatili, Jules Verne.....	8.00	9.50
08A9043	Esrarlı Ada, Jules Verne.....	8.00	9.50
08A9044	Dünyanın Merkezine Seyahat, Jules Verne.....	8.00	9.50
08A9045	Robinson Krusoe, Daniel Defoe.....	8.00	9.50
08A9046	Kamp Arkadaşları, İpek Ongun.....	8.00	9.50
08A9047	Küçük Kemancı, Eleanor H. Porter.....	8.00	9.50
08A9048	Ormandan Gelen Ses, Jack London.....	8.00	9.50
08A9049	Bir Gün Büyüyeceksin, Mehmet Seyda.....	8.00	9.50
08A9050	Şampiyonluk Kupası, Mehmet Seyda.....	8.00	9.50

Devamı gelecek sayıda

DEMOKRAT TÜRKİYE
GÜLLER GÜZEL GÜNLERİ NERHABA

ABONE FİŞİ

Adı
Soyadı
Adresi

Almanya	Avrupa	6 Aylık	Avustralya	USA/Kanada
15.- DM □	18.- DM □		30.- DM □	24.- DM □
Almanya	Avrupa	-1 Yıllık	Avustralya	USA/Kanada
30.- DM □	36.- DM □		60.- DM □	48.- DM □

Abone parasının gönderileceği yer: Postscheckamt Köln, Deutsche Bank Köln
ADA Verlag- und Handels- GmbH, Konto Nr. 321 568-508, Konto Nr. 3302551
BLZ 370 100 50, BLZ 370 700 60

12 Eylül yürüyüşleri cuntaya karşı güçlü bir gösteri oldu

DEMOKRAT TÜRKİYE

GELECEK GÜZEL GÜNLERE MERHABA

Yurt dışında düzenlenen eylemlere çok sayıda anti-faşist katıldı. Binlerce ilerici ve devrimci kolkola yürüyerek halklarımızın mücadelesine destek oldu.

Avrupa'nın bir çok ülkesinde düzenlenen eylemlere, bu ülkelerin ilerici ve demokrat kuruluş ve kişileri de aktif olarak katıldı.

Köln'de binlerce kişinin katıldığı miting ve yürüyüş tüm grup ve kuruluşların katılımıyla gerçekleşti.

Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde düzenlenen 12 Eylül protesto eylemleri güçlü birer gösteri oldu. Köln'de, Berlin'de, Paris'te, Basel'de, Stockholm'de, Amsterdam'da yapılan yürüyüşlere binlerce anti-faşist katıldı.

Tüm grup ve kuruluşların ortaklaşa düzenledikleri eylemlere diğer uluslardan da ilerici ve demokratlar aktif olarak katıldılar.

KÖLN:

12 Eylül aAskeri Faşist Darbesinin 3.yıl dönümünde Köln'de 10 Eylül Cumartesi günü yapılan miting ve yürüyüşe 10 binle 12 bin arasında Türkiyeli ve Alman anti-faşist katıldı. Eberplatz'dan başlayan yürüyüş yaklaşık üç saat sürdü. Kortejin ilk sıraları mitingin yapılacağı Neumark'a gelirken yürüyüş kolunun en arkasında bulunanlar henüz Köln sokaklarında idiler. Neumarkt'a saat 3'e doğru gelen binlerce kişi, meydanda ancak bir saatte toplanabildi. Türkiye'deki zulüm ve baskıyı anlatan ve yabancı düşmanlığını yeren pankartların taşındığı yürüyüşte cuntayı protesto eden sloganlar sık sık söylendi. Kala balık bir Alman grubunun da katıldığı yürüyüşte, Alman ilerici, Türkçe, "Faşizme karşı omuz omuza" sloganı atıyorlardı.

Mitingte konuşmalara geçilmeden önce ilerici bir Alman şarkıcısı "yarınlar-yarınlar" adlı bir şarkı okudu. Daha sonra yine ilerici bir Alman grubu marş söyledi.

Mitinkteki ilk konuşma yürüyüşü ortak olarak düzenleyen kuruluşlar adına yapıldı. Konuşmada cuntanın sonrası Türkiye'de yaşanan olaylar dile getirildi, cuntaya karşı yurtdışı

şında sürdürülen mücadelenin birlikte yapılmasının önemi üzerinde duruldu.

Daha sonra devrimci ozan Ufuk Adalı, birisi Türkçe birisi Almanca olmak üzere iki türküyü söyledi. Ufuk Adalı'dan sonra Grüne Milletvekili Dirk Schneider söz aldı. Schneider konuşmasında daha çok Federal Almanya'nın cunta ile ilişkilerine değindi ve cuntaya yapılan yardımların durdurulmasını istedi. Cemal Kemal Altun olayını da dile getiren Grün e Milletvekili Türkiye'de demokrasiye dönüş iddiasının aldatmaca olduğunu, bu rejime karşı mücadele etmenin bir insanlık görevi olduğunu vurguladı.

Dirk Schneider'den sonra kürsüye Kürt ozan Şivan geldi. Şivan Kürtçe söylediği türkülerle binlerce kişiyi coşkurlandırdı.

Daha sonra tüm Şili'li gruplar adına konuşan MİR üyesi bir devrimci Şili ile Türkiye halklarının aynı zorbalardan tarafından yönetildiğini, her iki halkın da mutlaka zafere kavuşacağını söyledi.

Mitingteki son konuşmalar TÖB- DER ve DİSK adına yapıldı. TÖB- DER Genel Başkanı Gültekin Gazioğlu

eticilerinin idamla yargıldığını belirten Yücel Top, cuntanın tüm halka zulüm uyguladığını, buna karşı birlikte mücadele edilmesinin gerekli olduğunu vurguladı.

Berlin'de Evren ve Pinochet cuntaları protesto edildi

Berlin'de 12 Eylül 1983 günü Şili ve Türkiyeli örgütlerce ortaklaşa düzenlenen bir mitingte Evren ve Pinochet cuntaları protesto edildi. 5000 dolayında kişinin katıldığı yürüyüş ve mitingte Şili ve Türk ve Kürt halklarının mücadeleleri anlatıldı, bu mücadele ile dayanışma içinde olduğu vurgulandı. Berlin'deki yürüyüşün önemli bir konusu da Cemal Kemal Altun'un ölümünü protesto eden pankartlar taşıdığı, sloganlar söylendi. Yürüyüşün Köln'deki platform çerçevesinde düzenlendiği bildiriliyor.

İSVİÇRE:

Türkiye'deki 12 Eylül darbesi ile Şilideki 11 Eylül darbesini birlikte protesto eden 2000'e yakın anti faşistin Basel'de yaptığı yürüyüş başarılı bir eylem oldu. Züriç Polisinin 12 Eylül yürüyüşü için izin vermemesi üzerine Basel'de yürüyüş kararı alan Türkiyeli, İsviçreli ve Şili'li sol gruplar, yaptıkları eylemlerle uluslararası dayanışmanın güzel bir örneğinin sergilediler. Tüm grupların katıldığı yürüyüşe basın ve TV. geniş yer verdi.

Yürüyüşün bitmesinden bir kaç saat sonra, 200 dolayında İsviçreli anti-faşist, cuntayı ve Züriç Polisinin tutumunu protesto için izinsiz bir gösteri düzenledi. Gösteriyi İsviçre Polisi gaz bombası ve plastik mermi kullanarak dağıttı. Çıkan olayda 1 polis, 2 gösterici yaralanırken 4 gösterici de tutuklandı.

HOLLANDA

Faşist cuntanın 3. yılı 10 Eylül günü Hollanda'da yapılan yürüyüş ve gece ile protesto edildi. Amsterdam'ın en işlek caddesinde 1000'e yakın insanın katılımıyla yapılan yürüyüşte yer alan özel giysili yürüyüşçüler ve davul eşliğindeki folklor ekibi ilgiyle izlendi. Yürüyüş Türkçe, Kürtçe ve Hollanda'ca yapılan konuşmalarla sona erdi. Yürüyüş Hollanda'da bulunan tüm gruplar katıldı.

Aynı günün akşamı devrimci Ozanlar, Fuat Saka, Heval ve Meftuni'nin katıldığı bir gece yapıldı. Gecede Hollanda-Türkiye İnsan Hakları Komitesi adına bir konuşma yapan milletvekili Van Der Spek, Türkiye'deki gelişmelerden kaygı duyduğunu, demokrasiye geçişin bir aldatmaca olduğunu belirterek Avrupa'daki demokrasi güçlerinin cuntaya tavrı almaları gerektiğini söyledi. Aynı ge-

cede bir konuşma yapan DİSK Yeraltı Maden İş Genel Başkan Vekili Hüseyin Akbulut, Türkiye'deki son gelişmeleri anlatarak, cuntanın programını adım adım uyguladığını ve bunu bir seçimle noktalarak kitlelere demokrasi diye kabul ettirmeye çalıştığını belirtti.

Yeraltı Maden İş Genel Başkan Vekili, "Gerçek anlamıyla demokrasi ancak halklarımız ve işçilerimiz tarafından kurulacaktır" dedi. Hüseyin Akbulut konuşmasında Yeni Çeltik İşçilerinin "üreten biziz - yönetende biz olacağız" dedikleri için idam talebiyle yargıldıklarını anlatarak üretenlerin yönetenler olması için mücadeleye devam edileceğini vurguladı.

Gece folklor ekiplerinin gösterileriyle sona erdi.

PARİS:

Tüm Avrupa ülkelerinde olduğu gibi Fransa'da da 12 Eylül yürüyüşü bütün grupların katılımı ile gerçekleştirildi.

Paris'te yapılan mitingte ve yürüyüşe 1500 dolayında kişi katıldı. Yürüyüşte Türkiye'deki faşist rejimi protesto eden pankartlar taşındı, sloganlar söylendi. Miting alanında yapılan konuşmalarda cuntanın politikaları teşhir edildi ve Türkiye'de demokrasiye geçilmediği, faşizmin kurumlaştırıldığı vurgulandı.

Diğer ülkelerdeki eylemler

İsveç - Stockholm'de, Avusturya - Viyana'da, Avustralya - Sydney'de, Belçika - Brüksel'de ve ABD'de burarlarda yaşayan Türkiyeliler 12 Eylül'ün 3. yıl dönümünde çeşitli eylemlerle cuntayı protesto ettiler.

12 Eylül 1983 Pazartesi günü Faşist Cunta'nın yönetime el koymasının 3. yılını protesto etmek için yazar, sanatçı, sendikacılar Bonn'da çok geniş ilgi uyandıran bir gösteri düzenlediler. Bu konuya ilişkin geniş haber ve resimler sayfa 11'de.

lu konuşmasında, faşist cuntanın ülkemizdeki uygulamalarını ve öğretmenler üzerindeki baskı ve zulmü anlatarak, "Zafere emekçi halk güçlerinin olacaktır" dedi. DİSK Avrupa Temsilcisi Yücel Top ise konuşmasında 12 Eylül sonrası Türkiye'nin yaşadığı gelişmeleri anlattı. DİSK Avrupa Temsilcisi Yücel Top, cuntanın sendikalar üzerindeki ve işçiler üzerindeki baskılarına örnekler verdi. DİSK yö-

Bu konuşmalarda sonra marşlar söylenerek ve sloganlar atılarak miting sona erdirildi.

Bu yıl ki miting ve yürüyüşe tüm sol grup ve kuruluşlar katıldı. Gruplar arasında oluşturulan bir platform gereğince düzenlenen yürüyüşte TÖB- DER ve DİSK Kortejleri de yer almıştı. Demokrat ve ilerici kişilerin de katıldığı yürüyüşü geçen yıl ki yürüyüş gibi görkemli oldu.

